

SKENKRISTEN, m. pl. — *kristne*. En, som blott till det yttre är kristen, ej i hjertat.

SKENLIF, n. 3. Skenbart lif.

SKENTRO, m. sing. Tro, som visar sig blott i det yttre, men ej i gerningarna.

SKENTÅNG, f. 3. pl. — *långar*. Ett slags fång hos guldarbetare.

SKEPA SIG, v. r. (pop.) Göra sig till.

SKEPELSE, f. 3. (af *Skapa*) 1) Se *Skepnad*. — 2) Tillstånd. *Christus anlog en tjenares s. och värld menniskor lik*.

SKEPLING, m. 2. Se *Kohvete*.

SKEPNAD, m. 3. (af *Skapa*) 1) Se *Skepnad*. *Gestalt. Under s. af en fågel*. — 2) Gestalt utan kroppsligt innehåll, spökgestalt, skenet af ett levande, kroppsligt väsende. *Han tyckte sig se s-en af sin oflidne fader*.

SKEPP, n. 3. 1) Fartyg, som är tillräckligt stort att kunna göra längre sjöresor, isynn. sådant som har tre master. — 2) (boktr.) En med tre kanter försedd platt låda, hvaruti stilarna för en eller flera sidor samlas ur vinkelhaken. — *Ss. S-sbefäl, -sbeklädnad, -sbesättning, -sbotten, -sbyggmästare, -sbyggnad, -sbyggnadskonst, -sbåt, -sdäck, -sflagg, -sflotta, -skock, -sköck, -sköl, -sladdning, -slast, -ssida, -sskrof, -sågare*.

SKEPPA, v. a. 1. På fartyg öfverföra varor ifrån ett land till ett annat. *S. in, ut, se In-skeppa, Ut-skeppa*. — *Skeppande*, n. 4. o. *Skeppning*, f. 2.

SKEPPA, se *Skäppa*.

SKEPPARE, m. 3. Person, som förer ett mindre kustfartyg.

SKEPPAREHISTORIA, f. 1. pl. — *orier*. (skämtv.) Lögnaktigt berättelse, sådan som sjömän ofta uppduka.

SKEPPSBECK, n. sing. En sort beck, som kokas af en blandning utaf alla slags tjärsorter.

SKEPPSBORD, n. sing. Se *Bord*, 2. *Om s.*, om bord.

SKEPPSBRO, f. 2. Kaj, der fartyg lägga till för lastning och allastning.

SKEPPSBROTT, n. 3. Händelsen, då ett fartyg sönderslås och förstöres af storm och vågor emot land eller grund. *Lida s.*

SKEPPSBRUTEN, a. 2. neutr. — *et*. Som vid skeppsbrott räddat föga eller intet mer än lifvet.

SKEPPSBRYGGA, f. 1. Brygga af fartyg, belagda med bjelkar och plankor.

SKEPPSBRÖD, n. 3. Sådant bröd, som bakas för sjöfolk.

SKEPPSBYGGERI, n. 3. 1) Kunskapen om ändamålsenliga sätt att bygga fartyg. — 2) Se *Skeppsvarf*.

SKEPPSDOCKA, f. 1. Se *Docka*, 6.

SKEPPSDOKUMENT, --- mät nnt, n. 3. o. 3. Ss. Dokument, som befälhafvare på handelsskepp måste medföra på resa. [-docu-]

SKEPPSFART, c. 3. Se *Sjöfart*, 1.

SKEPPSFOLK, n. sing. Se *Sjöfolk*.

SKEPPSGÖSSE, m. 2. pl. — *gossar*. Gosse, som undervisas i hvad till sjöfarten hörer och för öfning medföljer på ett krigsfartyg.

SKEPPSJURNAL, se *Jurnal*.

SKEPPSKAPITEN, --- én, m. 3. Befälhafvare på ett skepp. [-cap-]

SKEPPSKLÄRARE, m. 3. Mäklare, som biträder vid fartygs klarering, sjölägenheters anskaffande, m. m.

SKEPPSKOST, m. 3. Mat, som tillredes för besättningen på krigsfartyg.

SKEPPSKRAN, m. 2. Kran, som begagnas till att lasta varor ur och i skepp.

SKEPPSKRONA, f. 1. Krans eller krona (Corona navalis), som hos Romarne gafs till belöning åt den, hvilken segrat i en sjödrabbning.

SKEPPSLAG, m. 3. Benämning på vissa vid hafvet belägna distrikter i Uppland, svarande mot hvad eljest kallas Härad.

SKEPPSLATERNNA, -- tärna, f. 1. Stor lykta, som på fartyg brukas, icke blott till belysning, utan äfven att dermed gifva signaler.

SKEPPSLED, m. 3. Se *Sjöled*.

SKEPPSLEGA, f. 1. Se *Frakt*.

SKEPPSLISTA, f. 1. Lista på fartyg, som ankommit till eller afgått ifrån en hamn, eller som passerat en ort.

SKEPPSLUCKA, f. 1. Lucka på ett fartygs däck. Jfr *Lucka*, 2.

SKEPPSLYKTA, f. 1. Lykta, som nattetid föres på fartygen af ett fartyg.

SKEPPSLÄGENHET, f. 5. Se *Sjölägenhet*.

SKEPPSLÄKARE, m. 3. Läkare för besättningen på ett örlogsfartyg.

SKEPPSLÄST, se *Läst*.

SKEPPSMASK, m. 2. Ett masklikt blötdjur, sex tum långt, som borrar sig in i skepp och trävirke. *Teredo navalis*.

SKEPPSMÄKLARE, m. 3. Se *Skeppsklä-rerare*.

SKEPPSMÄTARE, m. 3. Tjensteman, som mäter handelsfartyg och utfärdar mätarebref.

SKEPPSPAPPER, n. 3. Se *Skeppsdokument*.

SKEPPSPART, m. 3. Andel i handelsfartyg.

SKEPPSPOJKE, m. 2. pl. — *pojkar*. Se *Skeppsgosse*.

SKEPPSPREST, m. 3. Prest, som medföljer ett örlogsfartyg såsom själasörjare för besättningen.

SKEPPSPUMP, m. 2. Pump, hvarmed vatt-net pumpas ur kölrummet på ett fartyg.

SKEPPSREDARE, m. 3. Se *Redare*.

SKEPPSRITNING, f. 2. Ritning, hvarefter ett fartyg bygges.

SKEPPSROKORPA, f. 1. Ett slags torrt bröd, som medföres på sjöresor för besättningen.

SKEPPSKRIFVARE, m. 3. Skrifvare på ett krigsfartyg eller handelsskepp.

SKEPPSTIMMER, n. sing. Timmer till skepps-byggnad.

SKEPPSTIMMERMAN, m. 3. pl. — *män*. Timmerman, som medföljer på ett fartyg, för att verkställa derå förekommande timmermansarbete.

SKEPPSTJÄRA, f. sing. Tjära, som användes till fartygs lappsalfning.

SKEPPSTRAPPA, f. 1. På sidan af ett skepp hängande trappa, hvarpå man ifrån båtar uppstiger om bord.

SKEPPSTUNGA, f. 1. (boktr.) Skjutbräde på ett skepp. Jfr *Skepp*, 2.

SKEPPSUMGÅLD, m. 3. *S-er*, de afgifter, som handelsfartyg hafva att erlägga i hamn, dit de inlöpa.

SKEPPSUNGE, m. 2. pl. — *ungar*. (skämtv.) Skeppsbåt.

SKEPPSVARF, n. 3. Plats, hvarest fartyg byggas och repareras. [-hvarf.]

SKEPPSVIRKE, n. sing. Virke till skepps-byggnad.

SKEPPSVIST, m. 3. (i hedniska tiden) En

afgift till kronan, under fred, motsvarande skyldigheten att utrusta krigsfartyg.

SKEPPSVRAK, n. 3. Vrak af ett förolyckadt skepp.

SKEPPUND, n. 3. (t. *Schiffsfund*) Vigt = 20 hispund viktualievigt, 26 hispund bergsvigt.

SKEPTIKER, se *Sceptiker*.

SKERF, se *Skärf*.

SKICK, n. 3. 1) Tillstånd. *Godt, dåligt s. Sätta något i dess förre s. Komma till sitt förre s.* — *Syn. Se Tillstånd.* — 2) Ordentligt, vederbörligt, behörigt, riktigt tillstånd, såsom det bör vara; form, fason. *Äter sätta något i s. Förlora sitt s. Sätta s. på, gifva form och fason; (fig.) hysa.* — 3) Sätt att skicka sig; äfv. skickligt uppförande. *Hafva godt s. Han har intet s. 3. och vett. Med ordning och s., ordentligt och skickligt. Är det s. och skild? är det skickligt och förnuftigt? — 4) Bruk, sed. Efter landets s. Det är så världens s.*

SKICKA, v. a. 1. 1) Se *Sända*. *S. ett bref, ett bud till någon. S. af, bort, efter, fram, in, m. fl. se Afskicka, &c.* *S. ett bref på posten, att afgå med posten. S. på en något, utan att derom förut underrätta, skicka till en något, som man är lika nöjd om, eller hvaraf man bara har besvär, tunga.* (Fig. fam.) *S. någon till andra världen, döda någon.* — *Anm. Skicka brukas mer i dagligt tal, än Sända.* — 2) Förlaga, besluta. *Försynen har anordnadt s-t.* — *S. sig, v. r.* 1) Uppföra sig, bete sig. *Han s-r sig rätt väl.* — 2) Uppföra sig skickligt. *Veta all s. sig. Lära all s. sig.* — 3) Rätta sig, foga sig. *S. sig efter tiden, efter omständigheterna. S. sig efter ens befällning. S. sig efter Guds vilja.* — 4) (mest impersonelt) Passa, passa sig. *Ett sådant uppförande s-r sig ej. Det s-r sig ej, att bära sig så åt. Om det så s-r sig, skall jag komma. S. sig väl tillsammans, passa väl ihop.* — *Skickande*, n. 4.

SKICKELIG, m. fl., se *Skicklig, &c.*

SKICKELSE, f. 3. Förfogande (af Gud, Försynen, ödet), lefnadsöde. *Det var en Guds, en Försynens s. En ödets s. Man bör veta att finna sig i alla lifvets s-r. En hård s.*

SKICKLIG, a. 2. 1) Som äger god färdighet, öfning, kunskap, insigt i något; duglig. *En s. lärare. Det är en s. man. S. i sitt yrke. S. i musik. S. till predikant, till affärer.* *Han är s. till allt.* — *Syn. Färdig, Bevandrad, Hemmastadd, Behändig, Dugtig.* — 2) Som vet att skicka sig hysadt och anständigt. *En s. yngling. En s. ung man.* — *Syn. Se Anständig.* — 3) Som har naturlig fallenhet för något. *S. till studier.* — 4) Passande, lämplig, tjenlig. *Är det s-t och anständigt att så bete sig? När det blir s-t väglag.*

SKICKLIGEN, adv. 1) Se *Skickligt.* — 2) Nägorlunda, temligen. *S. stor, bra.*

SKICKLIGHET, f. 3. Färdighet, duglighet. — 2) Skickligt, hysadt sätt. — *Syn. Se Anständighet.* — 3) Fallenhet. *S. till studier.* — 4) Lämplighet.

SKICKLIGT, adv. På ett skickligt sätt. Jfr *Skicklig*, 1, 2 o. 4. *S. arbetad, gjord. Uppföra sig s. och anständigt.*

SKICKNING, f. 2. Handlingen, då någon eller något skickas.

SKID, n. 3. eil. SKIDA, f. 1. 1) Lång, tunn, lätt och glatt träskifva, som bindes under foten, och hvarpå man vintertiden med en käpp skjuter sig fram på isen eller öfver snöbetäckt mark.

Gå, löpa på s-or. — 2) Betydde fordom äfven gärdse (hvaraf: Skidgård).

SKIDA, f. 1. (bot.) 1) Ett tvåvalvigt, oftast tvårummigt frögömma, som har fröen fästade i tvenne motsatta rader längs efter sidorna af det skiljeväggslika fröfästet. Bildar sammansättningen Årtskida. — 2) Se *Slida*. *Sticka svärdet i s-n.* — *Skidlöpare*, n. 4. o. *Skidlöpfung*, f. 2.

SKIDFRUKT, m. 3. Sådant slags frukt, som utgöres af en skida.

SKIDGÅRD, m. 2. Fordna benämningen på Gärdesgård eller Staket.

SKIDLÖPARE, m. 3. En, som löper på skidor.

SKIDVÄXT, f. 3. Växt, hvars frukt utgöres af skidor.

SKIDARTER, f. 3. pl. Arter i sina skidor (ej urspritade).

SKIFFER, m. sing. Hvarje af blad (skifvor) eller ogenomskinliga lager af stenartad massa bestående mineral. Se f. 5. *Kalk-, Ler-, Alun-skipper.* — *Ss. S-art, -artad, -berg, -brott, -färgad, -lager, -sten.* [Skifer.]

SKIFFERBLÅ, a. 2. neutr. — *blått*. Duokelt gråblå.

SKIFFERGIPS, m. 3. Skiffrig gips.

SKIFFERGRIFVEL, m. 2. pl. — *grifflar*. Griffel af lerskipper att skriva med på räknetaflor.

SKIFFERGRÅ, a. 2. neutr. — *grått*. Säges om den skiftning af grått, som liknar skifferns grå färg.

SKIFFERGÅNG, m. 2. (gruf.) Gång, som innehåller skiffer.

SKIFFERHVVIT, n. sing. Ett slags hvit färg af kalcinerad zink eller tenn.

SKIFFERHÅLL, f. 2. Stenhåll af lerskipper till goldäggning.

SKIFFERKOL, n. 3. Ett slags grå- eller brunsvarta, skiffriga stenkol.

SKIFFERLERA, f. sing. Ett slags lera, askgrå, sotgrå, svartgrå eller gråsvart, oftast grofkornig och skiffrig.

SKIFFERSPAT, m. 3. Ett slags skiffrigt mineral.

SKIFFERSVARTA, f. 1. Ett slags fin, lätt, avart stoftjord, som brukas till vattenfärg.

SKIFFERTAFLA, f. 1. Räknetafel af lerskipper.

SKIFFERTAK, n. 3. Tak, täckt med skiffer.

SKIFFERTÄCKARE, m. 3. En, som täcker tak med skiffer.

SKIFGATT, n. 3. (skepp.) Ett aflängt hål, hvaruti en blockskifva är fästad.

SKIFLAX, m. sing. Salt lex i skifvor.

SKIPLING, m. 2. Svampsläktet *Agaricus*.

SKIFRA SIG, v. r. 1. Skilja sig i skifvor, i blad. — *Skifring*, f. 2. [Skifra.]

SKIFRIG, a. 2. Lagrad i skifvor eller blad liksom skiffer. [Skiffrig.]

SKIFTA, v. a. 1. (fordom *Skifta*, af *Skipa*) 1) Dela. *S. arf, byta. S. jord.* — 2) Ombyta, vexla. *S. färg, hy. S. vapen. strida. S. ord, se Ordvexla.* — *V. n.* Förändra sig, vexla om. *Tyget s-r*, visar skiljaktiga färger, allt efter som dagen faller derpå. *Det s-r i gult*, visar ömsom en gul färg, spelar i gult. *Gröna fjädrar, som s. i purpur*, hvilkas gröna färg vexas med purpurglans. — *S. om*, se *Omvevla*. — *S-nde*, part. pres. Brukas ofta adjektivt: *S. färger. S. öden.*

SKIFTANDE, n. 4. 1) Delning. — 2) Omvexling, ombyta.

SKIFTE, n. 2. 1) Delning. *S. af arf. Gå till s-s*, delas. *Till s-s emellan*, att delas emellan. — Har sammansättningarna *Arf-, Boskifte, Tveskifte, Treskifte*, m. fl. — 2) Omväxling, ombyte, växling. *Lifvets s-n. Tidernas s-n. I alla lifvets, lyckans s-n, i alla s-n. Till s-s*, se *Skiftevis*. — Bildar sammansättningarna *Väder-, Vapenskitte*. — 3) Se *Tidskifte*. — 4) Afskiftad del af jord, åker, äng; visst afdelat åker- eller ängsstycke. Åkerskifte. *Lägga i s.*, afdela åkerjord i vissa skiften, för att växelvis derpå odla olika sådelslag, rotfrukter eller foderväxter. *Bruka i s.*, på detta sätt bruka sin jord. *Deras åkrar ligga i s.*, se *Tegskifte*. — 5) (bergv.) a) Arbetslag af grufarbetare. — b) Viss arbetstid för dem, innan de aflöas.

SKIFTESBREF, n. 5. Offentligt dokument till säkerhet för varaktigheten af verkställt skifte. **SKIFTESBRUK**, n. 3. Se *Cirkulationsbruk*. **SKIFTESMAN**, m. 3. pl. — män. Den, som förfrätt ett skifte.

SKIFTEVIS, adv. På ett omväxlande vis. *Bruka jorden s. till åker och äng*.

SKIFTNING, f. 2. 1) Se *Skiftande*. — 2) a) Färgers förändring efter olika dager. — b) Färg, som något avviker ifrån en hufvudfärg och närmar sig till en annan; äfv. färg, som hör under en allmän hufvudfärg. *Denna röda färg har en s. af blått. Den röda färgens alla s-ar.* — 3) (fig.) Fin, omärklig skilnad eller avvikelse.

SKIFVA, f. 1. 1) Afskuret tunt stycke. *S. af bröd, äppl, lax. Skära i s-voor.* — Bildar flera sammansättningar, såsom: *Bröd-, Äppls-kifva*, m. fl. — 2) Säges äfv. om tunna, jemntjocka stycken af hvarjehanda föremål, t. ex. af sten, metall. *Gå i s-voor*, söndra sig i skifformiga stycken. — Bildar sammansättningarna: *Sten-, Metall-, Bord-, Marmor-skifva*, m. fl. — 3) Säges äfv. om vissa tunna, jemntjocka, runda stycken af sten, metall, glas, trä o. s. v., hvilka brukas till hvarjehanda behof. Se *Block-, Krukmakar-, Urskifva*. — 4) Se *Discus*. — 5) (bot.) Den öfre, mer utbredda delen af ett kronblad.

SKIFVA SIG, v. r. 1. 1) Skilja sig, klyfva sig i skifvor. — 2) (fam.) Yfva sig.

SKIFVER, schi'v'r, 3. pl. Jernblad, som helt och hållet eller till en del lossna, vid smidning, ifrån arbetsstycket, till följe af under dem varande otåtheter.

SKIFVERTAND, f. 3. pl. — tänder. Tand, som växt ut främmanför en annan.

SKIFVIG, a. 2. Sammansatt af tunna lager. **SKILDERI**, n. 3. (t. *Schilderei*) En äldre benämning för Målning, Tafel.

SKILDRA, v. a. 1. (t. *schildern*) Se *Afmåla* (både egentl. o. fig.). — *Skildrande*, n. 4.

SKILDRING, f. 2. Se *Målning, Afmålning, Beskrifning*.

SKILDIVAKT, m. 3. (t. *Schildwache*) Soldat, utställd på post. (Skilfvakt, Skytvakt.)

SKILJA, v. a. 2. Impf. *Skilde*. Sup. *Skilt*. Part. pass. *Skild*. (Mindre riktigt *Skiljda; Skiljt; Skiljd*.) 1) Afsondra person eller sak ifrån sällskap, förening med andra. *S. någon ifrån dess omgifning. S. fäven ifrån getterna. S. äkta makar. S. en provins ifrån riket. S. sammanhörande ting. S. tvistande, stridande, för dem åtskilda*. (Neutralt) *S. mellan tvistande, af-döma deras tvist, bilägga den. S. tråtan, bilägga den. S. af, från, åt*, se *Afskilja, &c.* *S. en vid något*, afhända, framtaga, beröfva honom något. — *Syn.* Söndra, Afskilja, Afsondra,

Särskilja, Frånskilja, Upplösa. — 2) Göra skilnad emellan, känna skilnad på. *De kunna ej s. höger och vänster. Brukas äfv. neutralt: S. mellan vän och ovän, godt och ondt, sant och osant. S. åt*, se *Åtskilja*. — *Syn.* Åtskilja. — *S-s*, v. d. 1. 1) Blifva skilda från, öfvergifva, lemna hvarandra; söndras, upplöas, dela sig, gå i sär, lossna från hvarannan. I samma mening säges äfv.: *S. åt* — 2) *S. ifrån, vid*, lemna öfvergifva. *S. ifrån en vän, ifrån hemmet. S. vid en reskamrat. S. hädan, dö, aftida*. — 3) *S. ell. S. åt*, säges äfv. om äkta makar, som upplösa äktenskapet. — *S. sig, v. r.* 1) Lemna ens sällskap, söndra sig ifrån föreningen med något. *S. sig ifrån någon, ifrån umgänget med någon. Styckena ha skilt sig åt. S. sig vid något*, göra sig lös, betria sig ifrån; äfv. söndra sig; äfv. göra slut på något. — 2) Vara olika, skiljaktigt ifrån. *De s. sig mycket ifrån hvarandra*, det är mycken skilnad dem emellan. *Denne s-ger sig deri från de andra, att...*, är deri olik de andra, att... — *Skild*, part. pass. *S. ifrån alla omsorger*, fri derför. — *Skiljande*, n. 4.

SKILJAKTIG, a. 2. Af olika egenskaper, innehåll, o. s. v. *De äro mycket s-a. Vara af s. mening. S-a naturer, meningar*. — *Syn.* Olik, Olikartad, Blandad.

SKILJAKTIGHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara skiljaktigt. *S. i meningar*. — *Syn.* Olikhet, Stridighet. — 3) Mindre tvistighet, föränledd af olika meningar. *Det har yppat sig en s. emellan dem*.

SKILJBAR, a. 2. Som kan skiljas åt. — *Skiljbarhet*, f. 3.

SKILJEBREF, n. 3. Af konsistorium utfärdadt dombref, hvarigenom äktenskapet emellan tvonne äkta makar upplöses. [Skiljobref]

SKILJEFÅRA, f. 1. Fåra, som utgör skilnaden emellan något.

SKILJEHINNA, f. 1. (anat.) Hinna, som skiljer tvonne delar ifrån hvarandra.

SKILJEMAN, m. 3. pl. — män. Person, utsedd att skilja tvisten emellan andra. *Antaga någon till s. i en sak. Låta ankomma på s.* — *Ss. S-nadom*. [Skiljoman.]

SKILJEMUR, m. 2. Mur, som skiljer hus, rum, gärdsrums, o. s. v.

SKILJEMYNT, n. 3. Smärre mynt, som nyttjas vid handel i smått, mest af koppar, men äfv. af silfver.

SKILJEMÄRKE, n. 4. Märke, kännetecken, som tjener att skilja tvonne ting ifrån hvarandra.

SKILJESTRECK, n. 3. Se *Bindstreck*.

SKILJETECKEN, n. 3. Tecken, som i skrift brukas att skilja meningar och satser ifrån hvarandra.

SKILJEVÄG, m. 2. 1) Väg, som delar sig i två eller flera, hvilka gå åt olika håll. — 2) Se *Vagskal*. [Skiljoväg.]

SKILJEVÄGG, f. 2. Vägg, som skiljer tvonne rum eller rymmen ifrån hvarandra.

SKILJSMESSA, se *Skilsmessa*.

SKILLING, m. 2. Ett mindre mynt, brukligt i flera länder, men af olika värde. — *En svensk s. = 1/10 riksdaler = 12 runestycken*. A n m. *Skilling* kommer af *Skilja*; emedan de äldsta mynt af denna benämning voro märkta med en korsskura, så att de lätt kunde styckas i 2, 3 eller 4 delar.

SKILNAD, m. 3. 1) Skiljande, skilsmessa. *S. emellan äkta makar. S. till säng och sät*, äkta makars åtskiljande genom laga domstols utslag, utan att dock äktenskapet upplöses. *S. i bo*, se *Boskilnad*. — Bildar sammansättningen *Äktenskapskilnad*. — 2) Hvad som skiljer tvonne rymder, ytor o. s. v. åt. Deraf *Gränse-, Råskilnad*. — 3) Åtskilnad, olikhet. *Det är ingen s. dem emellan. Göra s. emellan olika begrepp*. — Skrifves äfv. *Skilnad*.

SKILSMESSA, f. 1. 1) Händelsen, tillfället, att personer skiljas åt, eller att en person skiljes ifrån andra, från en ort, o. s. v. *Tvonne vänners s. Döma till s. mellan tvonne makar. Detta skedde efter min s. från orten. S. från lifvet*, död. Man säger äfv.: *Själens och kroppens s.* — 2) Tillstånd, tid, hvarunder personer äro skilda åt. *Hevad vår s. har förefallit mig lång!* [Skilsmessa.]

SKIMMEL, schi'mm'el, m. 2. pl. *skimlar*. (t. *Schimml*) Hvit häst med isprängda mörkare hår. **SKIMMEL**, schi'mm'el, m. sing. Svampsläget Ascophora.

SKIMMER, n. sing. 1) Barrande stråglans. *Skimret från de svagblånsta böljorna*. — 2) Matt ljus. *Ett seigt s.* — *S. m.* Se *Glimmer*.

SKIMMERBLÅTT, n. sing. Ett slags blå färgblandning till skimmetryck.

SKIMMERSPAT, m. 3. (mineral.) Ett slags vattenhaltigt, lerfritt silikat, metalliskt perlemor-glänsande.

SKIMMETRYCK, n. 3. Ett slags tryck på tyg.

SKIMRA, v. n. 1. 1) Lysa med barrande stråglans. *Böljan s-r af solens guld*. — 2) Säges äfv. om ett matt, rörligt sken. — *Syn.* Se *Lysa*. — *Skimrande*, n. 4.

SKINA, v. n. 3. Impf. *Sken*. Saknar Sup. (I dagligt tal brukas dock ofta *Skinit*.) Lysa med stark, klar glans. *Solen, månen s-ner. Solen s-ner mig i ansigtet, s-ner in i rummet, på marken, öfver både goda och onda. Solen sken fram genom molnen*. — *Syn.* Se *Lysa*. — *S-nde*, part. pres. Brukas ofta adjektivt. *En s. kropp*. — *Skinande*, n. 4.

SKINGRÅ, v. a. 1. 1) Fördrifva, förströ, sprida kring åt alla håll. *S. en folkhop. De fländliga trupperna blefvo s-de*. — *Syn.* Förskingra, Förströ. — 2) (fig.) Fördrifva, göra slut på, häfva. *S. ens tvifvel, misstankar, farhågor. S. ens sorg, bekymmer*. — *Syn.* Förskingra. — *S. sig, v. r. ell. S-s*, v. d. 1) Sprida sig åt alla håll. *Hopen s-r sig. Molnen ha s-t sig. Sällskapet, församlingen s-de sig*. — 2) (fig.) Försvinna, upphöra. *Hans tvifvel s-des småningom. Sorgen s. bäst af tiden*. — *Skingrande*, n. 4. o. *Skingring*, f. 2.

SKENKA, schi'ngka, f. 1. 1) Lärbenet af svin eller vildsvin med vidsittande kött och fläsk. *Saltad, rökt s.* — 2) (fam. skämtv.) Den köttiga delen på hvardera sidan af sätet.

SKINKEL, schi'ngk'el, m. 2. pl. *skinklar*. Se *Skänklung*.

SKINKHÅLT, schi'ngkhålt, a. 1. Se *Låg-hålt*.

SKINKMÄRR, schi'ngkmärr, f. 2. (t. *Schindmähre*, egentl. fladd märr) Mager, dålig märr.

SKINN, n. 3. 1) Huden på människor och djur. *Taga s-et af djur. Emellan hull och s.*, emellan skinet och köttet. *Det är bara s. och ben på konom*, han är aldeles utmagerad, afmagrad. *Krypa ur s-et*, säges egentl. om ormar

m. fl., då de ömsa skinn; (fig. fam.) blifva vild, tygellös. (Fig. fam.) *Hålla sig i s-et*, iakttaga ordning och skick, vara lydlig och undergifven, lefva ordentligt. *Vara rädd om s-et*, frukta för att få stryk, att komma i fara. *Ha s. på näsan*, ej låta tuka sig, ej vara flat, eftergifven, stå på sin rätt. (Ordspr.) *Arga kallar få rifvet s.*, en argtint människa ådrager sig ofta skada och led-samhet, blir ofta näpst. — *Syn.* Hud. — 2) Af-dregu djurhud, antingen med påsittande ull och hår, eller beredd. *S. af halvvar, får, bockar. Byxor af s.* (beredd). *Mossa af s. Bereda s. Gyllene s-et*, se *Gyllene*. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: *Kalf-, Hund-, Katt-, Bock-, Får-, Björn-, Varg-, Raf-, Uterskinn*, m. fl. Beremt säges *Lejon-, Tiger-, Ox-, Ko-, Åsnehud*, m. fl. — 3) Betäckningen på vissa slags frukter. *S-et på en persika, ett körsbär*. — *Ss.* *S-beredare, -beredning, -handel, -handlare, -handske, -kappa, -kläder, -kyller, -pung, -påse, -säck, -tröja*.

SKINNA, v. a. 1. 1) (egentl.) Draga skinet af. *S. gröt*. — 2) (fig.) Af någon taga öfverdrifven betänning för något, som man säljer. *S. sin nästa. Han har s-t mig på priset*. — *Syn.* Preja, Skafva, — *Skinnande*, n. 4.

SKINNARE, m. 3. 1) En, som skinnar. — 2) Insektsläget Silpha.

SKINNBAGGE, m. 2. pl. — baggar. Insekt med sugmun, som består af en ledfull spetsig slida. *S-ggar*, 3:de ordningen af Insekterna.

SKINNBÄCKA, f. 1. (fam. skämtv.) Öknamn på borgare, på stadsbor. (Egentl.: skinnbyxa.

SKINNBYXOR, f. 1. pl. Byxor af skinn.

SKINNERY, n. 3. Det slags handlingssätt, då man skinnar folk. — *Syn.* Prejeri.

SKINNFISK, m. 2. Fisk, betäckt af skinn (till skilnad ifrån Skalfisk).

SKINNFÄLL, m. 2. Se *Fäll*.

SKINNLAF, m. 2. pl. — lafvar. Lafsläget Sticta.

SKINNPELS, m. 2. 1) Se *Pels*. — 2) I allmänhet menas dermed detsamma som Fårskinnspels.

SKINNSTAMP, m. 2. (garf.) Valk, hvarmed hudar valkas.

SKINTORR, a. 2. Så torr, att skinet aflossar sig.

SKINNVARA, f. 1. (mest i plur.) Hvarje slags skinn, som beredes och försäljes af buntmakare.

SKIPA, v. a. 1. (af *Skepp*; ursprungl.: lasta fartyg; sedermera äfven: ordna, förordna, anskaffa, dela) Brukas numera endast i uttrycket: *S. lag, ell. s. lag och rätt*, utöfva domaremakten. — *Skipande*, n. 4.

SKIR, a. 2. 1) Klar, renad. *S. honung*. — 2) (om tyg) Tun och genomskinlig. — 3) (i äldre språket äfven) Sedligt ren, oskyldig.

SKIRA, v. a. 1. o. 2. (af gamla ordet *Skior*, eid) 1) Klara genom smältning; afskilja ett ore-nande ämne genom smältning. *S. honung, vax, talg. S. smör*, smälta det öfver eld. — 2) *S. ägg*, hålla ägg emot dagen eller ljuset, för att se, om de äro friska. — *Skird*, p. p. *S-t smör*, smält smör. — *Skirande*, n. 4. o. *Skirning*, f. 2.

SKIRDUK, m. sing. En sort tunn, ganska fin linväf.

SKIRRHUS, m. 3. pl. *skirrhur*. (från grek.; med.) Elakartad förhårdning i körtelaktiga delar, som förr eller sednare öfvergår till kräfta. — Skrifves äfv. *Skirrhus, Skirr*.

SKIRRHÖS, schirrhös, a. 2. (från grek.; med.) Hård, svullen, bulnad. En s. växt. — Skrifves äfv. Scirrhös.

SKISS (h. uttals hårdt); m. 3. (fr. Esquisse, ital. Schizzo) Flyktigt utkast till en målning eller ett konstverk; äfv. (i allm.) utkast.

SKIT, m. 2. (lägt ord) 1) Se Träck. — 2) Smuts, orenlighet. — 3) (fig.) a) Strunt, skräp. — b) Dälig karl. — Brukas i sammansättningar, för att beteckna någonting dåligt, eller såsom smådeord, t. ex.: S-karl, -oxe, -vara, o. s. v.

SKITA, v. n. 3. Impf. Sket. (lägt ord) Göra sitt tarf. S. i. ej byr sig om. S. ned, nedsmutsa. — Skitande, n. 4.

SKITIG, a. 2. (lägt ord) Smutsig.

SKITTRÄNGD, a. 2. (lägt ord) I behof att göra sitt tarf.

SKJORTA, schörta, f. 1. Med ärmar försedt linneplagg, som af manspersonen bäres närmast kroppen, under de öfriga kläderna. Påtagaren s. Ömsa s. I bara s-n. Kläda af en s-n, intill s-n. (Talesätt) Icke hafva s-n på kroppen, vara ytterst fattig. Se äfv. Blodig, 1. — Skjortkrage, -linning, -ärm.

SKJORTKNAPP, m. 2. Knapp, isydd upp till vid kragen på en skjorta, för att hopknäppa den om halsen.

SKJORTLÄRFOT, n. 3. Sådant slags lärfot, som brukas till skjortor.

SKJUL, schül, n. 3. (af Skylla) 1) (egentl.) Tak utan väggar eller stödt emot en vägg, till skydd emot regn och bläst. Bildar sammansättningen Portskjul. — 2) (i allm.) Skydd emot oväder. Söka s.

SKJUTA, schüta, v. a. o. n. 3. Impf. Sköt. Sup. Skjutit. Part. pass. Skjuten. (Oriktigt skrivet Skjöt; (föräldr.) Skutit och Skuten.) 1) Med armkraft eller med kroppens tyngd förflytta något ifrån stället, utan att lyfta det. S. en stol intill väggen. S. stolen ifrån bordet. S. något åt sidan. S. regeln för dörrn. S. på något. S. en skottkärva, med armarnas tillhjälp framrulla den på dess hjul. Fönster, dörr, som går all s., som kan skjutas. S. rygg, säges om vissa djur, då de kröka ryggen uppåt, t. ex. kattor. (Fig.) S. någon framför sig, låta en annan i sitt ställe blottställa sig för en fara, ledsamhet eller framställa ett förslag, en bön, en anhållan, o. s. v. S. någon ifrån sig, förskjuta honom. S. skulden ifrån sig, på någon, ell. blott s. ifrån sig, skylla något på en annan. — S. bort, fram, ihop, i'n, ned, ändan, upp, ut, se Bortskjuta, &c. S. något af stället, af bordet, bort ifrån stället, ned ifrån bordet. S. före, ifrån, se Förskjuta (1), Framskjuta. S. igen, genom skjutning tillstuta, t. ex.: S. igen dörrn, spjället. Man säger äfv. blott: S. spjället. S. igenom, se Genomskjuta, 1. S. omkull, skjuta på något, så att det faller omkull. S. på, genom skjutning flytta, framdrifva. S. något på en, så att det kommer in på eller faller på honom. S. på, med all kraft skjuta framåt; äfv. skjuta fortare. Kraftigare. S. till, se Tillskjuta; äfv. plötsligt och med all kraft skjuta på; stöta till. S. tillbaka, se Tillbakaskjuta. S. tillsammans, se Sammanskjuta. (Absolut) S. ut ifrån landet, ell. blott s. ut, skjuta ut en farkost ifrån land, för att deri ro eller segla. (Logt.) S. en sak under högre dom, vädja till, anföra besvär vid högre rätt. — 2) Frambringa, framalstrå. I uttrycken: S. knapp, frö, ax, skott. — 3) (aktivt och neutralt) a) Medelst enkom dertill gjorda redskap

(pilbåge, blida, kanon, gevär, o. s. v.), med stark fart framdrifva genom luften vissa kroppar (pil, kula, hagel, o. s. v.), för att dermed döda, sára, skada eller förstöra. S. med båge, gevär, kanon. S. en pil, en kula. S. med hagel, löst krut, skrot. S. ett skott. S. bländskott. S. till måls. S. upp i luften. S. bom, måste. S. på, aflossa skott emot. S. någon, med skott döda honom. S. en fiende, ett djur, en hare. S. villd. S. en för pannan, aflossa ett skott emot pannan på någon, så att han deraf ljuter döden. S. en i armen, med skott sára honom i armen. S. af, bort, igenom, ned, sönder, se Afskjuta, &c. S. efter någon, aflossa skott, för att dermed träffa någon, som afågsnar sig. S. ihjel, med skott döda. S. ihjel sig. S. håll på, genom skjutning åstadkomma håll på något. S. upp, genom skjutning göra slut på, t. ex.: S. upp sitt krut, sina kulor, sina pilar. S. ut ögat på någon, med skott träffa ens öga, så att det utfaller. (Talesätt) Han s-ter ej, dit han pekar, har alltid andra afsigter, än dem han låter påskina. — b) Säges neutralt om ett skjutredskap med afseende på dess egenskaper, duglighet. Kanon, som s-ter långt, hvarmed man kan skjuta på långt håll. Bössan s-ter rätt, väl, dåligt. — 4) (endast neutralt) a) Framstå, utstå, sträcka sig fram. Endast i följde med vissa partiklar, såsom: S. fram, ut, öfver. Udden s-ter långt ut i sjön. Se f. ö. Framskjuta, &c. — b) Gå utöfver målet. I förbindelse med partikeln öfver. Det har redan s-till långt öfver tiden, tiden är redan länge sedan förluten. — c) Växa. Trädet s-ter för starkt. S. i höjden. S. upp. Han börjar s. Man säger äfv.: S. på. S. fram, upp, ut, se Framskjuta, &c. S. än, se Anskjuta. — d) Halva fart. Skeppet s-ter starkt. Aktivt säges äfv.: S. fart, s. stark fart, segla fort. — e) Säges äfv. om kattor och några andra djur af kattsläktet, då de ligga på lur, färdiga att göra språng, för att fånga ett rof. Katten s-ter på en fågel. — S. s. v. d. Säges om vagnhästar, då de under dragning med hela kroppstyngden luta sig emot hvarandra, liksom för att tränga hvarandra åt sidan.

SKJUTANDE, n. 3. 1) Handlingen, då man skjuter (för hem. 4. o. 3) af verbet Skjuta. — 2) Framdrifvande af växtdelar. S. af knapp, ax. — 3) (neutralt) Växande.

SKJUTBANA, f. 1. Banad plats, der man för öfning skjuter till måls.

SKJUTBÄLTE, n. 4. Stor lifgördel af skinn, som brukas i stället för skjutväska.

SKJUTDUBB, m. 2. Svansskruf utan stjert, som skruvas i pipan vid profskjutning.

SKJUTGATT, n. 3. (skepp.) Hål i öfra däck på ett fartyg, hvarigenom man kunde skjuta på fienden, sedan han kommit om bord.

SKJUTGEVÄR, n. 3. Gevär, inrättadt att dermed afskjuta skott till ett visst mål.

SKJUTGILLE, n. 4. Förening af personer i och för öfning i skjutkonsten.

SKJUTGLUGG, m. 2. o. SKJUTHÅL, n. 3. Glugg, hål, att skjuta genom.

SKJUTHÄST, m. 2. (jäg.) Häst, inöfvad att begagnas vid andjagt om våren.

SKJUTRO, f. 3. pl. — kor. (jäg.) Figuren af en på väf målad ko, som användes vid andjagt.

SKJUTKONST, f. sing. Konsten att skjuta med alla slags eldgevär.

SKJUTKONUNG, m. 2. Den, som vid skjutöfningar gör bästa skottet.

SKJUTLINJE, f. 3. Den linje, som en afskjuten kropp beskrifver i luften.

SKJUTMASKIN, -- schün, m. 3. Maskin, hvarmed grofva tyngder afskjutas, såsom t. ex. Katapult och Ballista. Säges äfv. om kanoner, till skillnad ifrån Kastmaskiner (Mörsare och Hau-bitzer). [- machin.]

SKJUTNING, f. 2. Se Skjutande.

SKJUTPENNINGAR, se Skottpenningar.

SKJUTPLATS, m. 3. Plats, der skjutöfningar förehåvas.

SKJUTS, schütts ell. (vanligare) schüss, m. 2. 1) Häst eller hästar, som vid gästgivaregårdar hållas vägförande till handa för skjutning. Fara med s. Taga s. — 2) Se Skjutsning, Skjutsfärd. — 3) (fam.) Bortkörning. Gifva någon s. utför trappan. Kommer du hit, så var säker, att du skall få s.

SKJUTSA, schüttsa ell. (vanligare) schüssa, v. a. 1. (af gamla ordet Skjut, häst) 1) Med häst och åkdon föra någon ifrån en ort till en annan, vare sig för eller utan betalning. S. någon till staden emot betalning. Låta s. hem en besökande vän. S. bort, fram, se Bortskjutsa, Framskjutsa. S. tillbaka. — 2) (fam.) Bortköra, bortjaga, fördrifva. S. af, bort, ut. — V. n. 1) Vara ute i skjutsfärd. Drängen är borta och s-r. — 2) Vara skyldig att hålla skjuts-hästar för resandes bekvämlighet. Ett hemman, som är befriadt ifrån att s. — 3) (fam.) Se Flacka. — Skjutsande, n. 4.

SKJUTSÄRE, schüttsäre ell. (vanligare) schüs-sare, m. 3. En, som skjutsar.

SKJUTSBRONDE, m. 3. pl. — bönder. Bonde, som emot öfverenskommen betalning skjutsar en eller flera resande från en gästgivaregård eller eljest.

SKJUTSFÄRD, c. 3. Färd, då resande skjutsas.

SKJUTSHÄLL, n. 3. Vägen emellan tvenne skjutsombyten, gästgivaregårdar. Förkortas vanligen till Häll.

SKJUTSHÄST, m. 2. Häst, som vid gästgivaregård hålles resande tillhanda för skjutning.

SKJUTSINRÄTTNING, f. 2. Inrättning för resandes fortskaffande med skjuts.

SKJUTSKAMP, m. 2. Se Skjutshäst.

SKJUTSKÄRRA, f. 1. Kärra, hvarpå resande skjutas.

SKJUTSLEGA, f. 1. Betalning för gästgivare-skjuts.

SKJUTSNING, f. 2. 1) Personers fortskaffande med häst och åkdon. — 2) Se Skjutsningsbesvär. — 3) (fam.) Bortkörning, fördrifning. S. utför trapporna. — 4) (neutralt; fam.) Flackande.

SKJUTSNINGSBESVÄR, n. 3. Hemmansägares skyldighet att med häst och åkdon inställa sig vid gästgivaregård, för att skjutas resande.

SKJUTSORDNING, f. 2. Till allmän efter-rättelse fastställd ordningsstadga för resande, som begagna gästgivareskjuts, äfvensom för skjutsande.

SKJUTSPENNINGAR, m. 2. pl. Betalning för skjuts.

SKJUTSPISKA, f. 1. Sempel piska med tagel-tamp och smalt träskaff, hvilken vanligen begagnas af resande, för att mana på skjutshästarna.

SKJUTSPOJKE, m. 2. pl. — pojkar. Pojke, som skjutsar resande.

SKJUTSRÄTTARE, m. 3. Se Hällkarl.

SKJUTSTOL, m. 2. Stol med skärm, hvarpå man stöder kulgevär vid probering.

SKJUTSVAGN, m. 2. Vagn, hvarpå resande skjutas.

SKJUTSÄLLSKAP, n. 3. o. 3. Se Skjutgille.

SKJUTTAFLA, f. 1. Se Skottafla.

SKJUTVÄSKA, f. 1. Se Jagtväska.

SKJUTÖFNING, f. 2. Öfning, som anställes i konsten att skjuta med skjutvapen.

SKJÄL, se Skäl.

SKO, m. 3. pl. skor. (ursprungl.: hvarje slags betäckning till skydd) 1) Fotbeklädnad, som går upp till fotknölen, af olika ämnen, såsom läder, fitt, klädelister, hår, bast, trä, kautschu, gutta percha, m. m. S-r och strumpor. Påtaga, taga af sig skorna. (Fam. talesätt) Den största skålm, som går i ett par s-r, en erkeskålm. (Ordspr.) Hvar och en känner sjelf bäst, hvar s-n klämmer, en hvar känner sjelf bäst, hvilka svårigheter han har att dragas med. — Bildar flera sammansättningar, såsom: Mans-, Fruntimmers-, Barn-, Läder-, Tyg-, Filtsko, m. fl. — 2) Se Hästsko. Slå i s., säges om hästar, när de slå bakskorna mot frambenen, så att sår deraf uppkomma. — 3) Jernbetäckning nedtill på vissast, såsom på pålar, pikar, hillebarder, m. m. Se f. ö. Qvarnsko. — Ss. S-klack, -lagning, -lapp, -lös, -smörjning, -sula, -söm.

SKO, v. a. 2. 1) Sätta jernskor under fötterna på hästar eller oxar. — 2) Beslå med skenot, pålar, o. s. v.; till skydd betäcka ändan af ett föremål med jern. S. med jern. S. ett hjul, en kälke. S. pålar. — 3) Till skydd och förstärkning fastsy något utåt kanten af ett plagg, o. s. v. S. en kappa. — 4) (fam.) Hälla med skodon. Jag skall både s. och kläda honom. — S. sig, v. r. (fam.) Vid försäljning eller uppköp åt andra o. s. v. göra sig oföflig vinst. S. sig på något. Den pigan förstår att s. sig. — Skodd, part. pass. (Fig. fam.) Väl rustad, väl förberedd.

SKOARBETARE, m. 3. Arbetare hos en hallrätts-skomakare.

SKOARBETE, n. 4. Hvarjehanda arbete af skomakare.

SKOBAND, n. 5. Band, hvarmed fruntimmerskor hålles fast vid foten.

SKOBOD, f. 2. Bod, der hvarjehanda skoarbeten försäljas.

SKOBONAD, m. 3. Se Skodon.

SKOBORSTE, m. 2. pl. — borstar. Borste, hvarmed skodon borstas.

SKOCK, m. 2. Ursprungl.: Ofantlig mängd, enligt Eddan: tiotusen. 1) Stor hop, stor mängd. En s. af hjortar, af får, af änder. Komma i stora s-ar. — Har sammansättningen Fårskock. — Syn. Se Hop. — 2) Antal af sextio. En s. käl, ett antal af 60 källhuden.

SKÖCKA, v. a. 1. Församlad, hopa i skockar, i stort antal. Oftare säges S. ihop, tillsammans. — S. sig, v. r. Församlas sig i skockar. Folket s-da sig omkring honom, började s. sig på gatorna. S. ihop sig. S. sig tillsammans. — Skockande, n. 4. (för v. a.) — Skockning, f. 2. (för v. r.)

SKÖCKTALS ell. SKÖCKVIS, adv. I skockar. Komma s.

SKODON, sködön, n. 3. Hvarjehanda slags fotbeklädnad, som förfärdigas af skomakare.

SKOENDE, n. 4. Se Skoning.

SKOF, skäv, n. 3. (Ursprungl.: vägstycke, som på en gång tillryggalägges.) Mellantid, hvarunder något sker, göres, förättas. Han har sina s. af sinnesförettring. — Häraf: Mellan-skof.

SKOFLA, skå'v'la, v. a. 1. Röra upp, kasta, förflytta med skofvel. *S. säd. S. bort. fram.* m. m. — Skrifves äfv. *Skåfla. — Skoflande.* n. 4.

SKOFLICKARE, m. 3. Handtyckare, som lagar skodon. — *Ss. S-ararabete, -handtyckerk, -hustru.*

SKOFLICKNING, f. 2. Lagning af skodon.

SKOFTA, skå'fta, f. 1. (fam.) Lösaktig kvinna.

SKOFTALS, skå'ftals, adv. I vissa skof, på vissa mellantider.

SKOFVEL, skå'v'l, m. 2. pl. *skoflar*. (af gamla ordet *Skjufva*, skjuta) 1) Redskap, vanligtvis af trä, bestående nedtill af en bred, antingen jemn eller urhåkad del, upptill försedd med skaft, och som begagnas att dermed ösa, röra upp, kasta, bortskjuta vissa ämnen, t. ex. säd, malt, kol, o. s. v. — 2) Benämning på de breda tvärträn, som äro fastade mellan kransarna på ett vattenhjul. — Skrifves äfv. *Skåfel. — Ss. S-formig, -lik.*

SKOFVELHJUL, skå'v'l-jul, n. 3. Vattenhjul med skoflar.

SKOFVOR, sköv'v'or, f. 1. pl. (af *Skafova*) 1) Hvad som vid kokning fastnar vid bottnen och sidorna af kärl. — 2) Hvad som vid räkning afsätter sig på sidorna inuti tobakspipor.

SKOG, m. 2. 1) Vidsträckt mark, beväxt med träd. *Stor, liten, hög, små s. Grof s.*, bestående af grofstammiga träd. *Gå till skogs* (uttalas: sköggs), åt skogen. (Fam.) *Springa till s-s*, rymma. (Fig. fam.) *Det bär ell. går åt s-en*, går på tok. *Drag åt s-en!* uttryck af harm, ovilja, då man afstår något, gör en tillrättvisning, o. s. v. *Hugga på ens s.*, göra intrång i ens rättigheter, göra någon förfång. Se *Fågel, Ropa*. — 2) (fig.) Stor mängd, ganska stort antal. *En s. af mester.* — *Ann.* I alla sammansättningar af genit. *Skogs*, uttalas detta: sköggs. — *Ss. S-aktig, -beväxt, -lös, -lös-het, -rik, Skogsbesigtning, -sbesparing, -sbyggd, -skärr, -ssjö, -strakt, -svåg, -sört, -vuxen.*

SKOGIG, a. 2. Beväxt med skog. — *Syn.* Skogbeväxt, Skogvuxen, Skogslupen.

SKOGIGHET, f. 3. Egenskapen att vara skogig.

SKOGLUPEN a. 2. neutr. — *et.* (mindre brukl.) Skogbeväxt.

SKOGSALLMÄNNING, sköggs ---, m. 2. Allmanning, bestående af skog.

SKOGSAPEL, m. sing. Vildt apietråd.

SKOGSBACKE, m. 2. pl. — *backar*. 1) Backe i en skog. — 2) Backe, tätt beväxt med träd.

SKOGSBETE, n. 4. Bete i skog, för boskap.

SKOGSBETJENING, f. 2. Personer, anställda att vakta en skog för äverkan, tillse att den rätt skötes, o. s. v.

SKOGSBI, n. 4. Vildt bi, som har sitt tillhåll i skogen.

SKOGSBINDA, f. 1. En art af örtsläktet *Binda*. *Convolvulus sepium*.

SKOGSBO, m. 5. pl. — *bor*. En, som bor i en skogstrakt.

SKOGSBRAND, m. 2. Se *Skogselid*.

SKOGSBRYN, n. 3. Yttersta kanten af en skog.

SKOGSDJEFVUL, m. 2. pl. — *djeflar*. 1) En art af Aporna. *Simia Pithecus*. — 2) (fam.) Öknamn på dem, som för en ögonblicklig vinst hugga ned sina skogar.

SKOGSDJUR, n. 3. Vildt djur, som uppehåller sig i skog.

SKOGSDUFFVA, f. 1. Fågel af duffsläktet, blågrå med grönskiftande glans på halsen och svarta vingfläckar. *Columba Oenas*.

SKOGSDUNGE, m. 2. pl. — *dungar*. Liten tätt beväxt skogshacke.

SKOGSELD, m. 2. Brand, hvarigenom större eller mindre del af en skog förstöres.

SKOGSFAMN, m. 2. Vedfamn, upplagd till 15 quarters höjd och 14 quarters bredd.

SKOGSFRU, f. 2. Se *Skogsrå*.

SKOGSFÅGEL, m. 2. pl. — *fåglar*. 1) Fågel, som helst lever i skogstrakter. — 2) (kollektivt) Sådana fåglar i allmänhet.

SKOGSFÅNG, n. 5. Rättighet att af en skog hämta sitt behof af vedbrand, timmer, gårdsel, m. m.

SKOGSFÄLLE, n. 4. 1) Fällning af skog. — 2) Ställe i en skog, der träd blifvit fällda.

SKOGSGUD, m. 2. (myt.) Diktad gud, som troddes råda öfver en viss skog eller skogstrakt.

SKOGSGUDINNA, f. 1. Se *Skogsnymf*.

SKOGSHAGE, m. 2. pl. — *hagar*. Skogbeväxt hage, eller till hage inhägnad del af en skog.

SKOGSHAMMARE, m. 2. pl. — *hamrar*: Hammare, hvarmed träd alstämplas till fällning.

SKOGSHEMMAN, n. 3. 1) Hemman, beläget i skog eller skogstrakt. — 2) Hemman, som har god tillgång på skog.

SKOGSHÖNUNG, m. sing. Hönning af skogsbin.

SKOGSHULT, n. 3. Skogbeväxt mark af ringa vidd.

SKOGSHUMLE, m. sing. Örten *Trifolium agrarium*, med gula blomax.

SKOGSHUMP, m. 2. Afdelning af en skog.

SKOGSHUSHÅLLNING, f. 2. Sättet att vårda och nyttja skog.

SKOGSHYDDA, f. 1. Hydda, belägen uti eller invid en skog.

SKOGSHYGGE, n. 4. Fällande af träd i skog.

SKOGSHÖNS, n. 3. Släkte af Hönsfågellarna, hvartill höra *Tjädor, Orrar, Hjerpar*.

SKOGSINSTITUT, -institüt, n. 3. o. 5. Ofentlig anstalt för undervisning i skogshushållning och jagt.

SKOGSKNETT, m. 2. Fågelart af Ärlornas släkte. *Motacilla Trochilus*.

SKOGSKÖRSEL, f. pl. — *körslor*. Körssel, då ved, timmer, gårdsel o. s. v. hämtas ifrån skogen.

SKOGSLILJA, f. 1. Se *Afodill*.

SKOGSLOTT, m. 3. Andel i skog, som äges gemensamt af flera.

SKOGSMARK, m. 3. Mark, beväxt med skog.

SKOGSMENNISKA, f. 1. Se *Orang-Utang*.

SKOGSMOSSA, f. 1. Moss-släktet *Dicranum*.

SKOGSMUS, f. 3. pl. — *möss*. Se *Skogsråtta*.

SKOGSMÄRD, m. 2. En art af Märdsläktet, kastaniebrun, med hyt bringa. *Mustela sylvatica*.

SKOGSNARE, m. sing. Örten *Arenaria trinervia* med hvita blommor.

SKOGSNYMF, f. 3. (myt.) Nymf, som har sitt tillhåll i en skog. Se *Dryad* och *Hamadryad*.

SKOGS- OCH JÄGERISTATEN, m. sing. def. Den embetsmannacorps, som har sig anförtrord uppsigten å statens vägnar öfver skogarna och jagten.

SKOGSORDNING, f. 2. Förordning, rörande värden af kronans skogar och hushållningen dermed.

SKOGSPARK, m. 3. Inhägnad skogsmark af mindre vidd.

SKOGSPLANTERING, f. 2. Träds plantering på en större rymd, för att deraf erhålla skog.

SKOGSPIPA, f. 1. Pipa, hvarmed i skog signaler gifvas.

SKOGSPRODUKT, -- dúckt, m. 3. Ss. Produkt (se d. o.), hämtad af skogen.

SKOGSRANKA, f. 1. Örten *Clematis integrifolia*, med stora blå, i violett skiftande blommor.

SKOGSRÖP, n. 3. (fam.) Ganska högt rop, liksom då man ropar i skogen, för att höras långt bort. *Gifva till ett s.*

SKOGSRÅ, n. 4. Rå, som förmenas uppehålla sig i skogsmark, och beskrives såsom en skön jungfru, men baktill urhåkad som ett baktråg och med svans.

SKOGSRÄTTA, f. 1. Ett slags råtta, 4 tum lång, på ryggen rödbrun, ljusgrå under buken. *Mus sylvaticus*.

SKOGSRÅF, m. 2. pl. — *råfvar*. Den vanliga arten af Råsläktet.

SKOGSRÖFVARE, m. 3. Rölfvare, som ofredar en skog.

SKOGSSKÖTSEL, m. sing. Se *Skogshushållning*.

SKOGSSNIGEL, m. 2. pl. — *sniglar*. En ätbar snigel, som vistas i skog, 3 tum lång, svart, rödgul, brungul eller skäckig. *Limax sylvaticus*.

SKOGSSPARF, m. 2. pl. — *spårfvar*. Se *Pilfink*.

SKOGSTAMD, a. 2. (jäg.) Van vid jagt.

SKOGSTJUF, m. 2. pl. — *tjufvar*. En, som gör äverkan å skog.

SKOGSTJUFNAD, m. 3. Se *Skogsäverkan*.

SKOGSTJORN, n. 3. 1) Se *Skogsrå*. — 2) Fjärilsläktet *Sphinx*.

SKOGSTÄGT, f. 3. Se *Skogsfång*.

SKOGSUDD, m. 2. pl. — *uddar*. Skogbeväxt udde.

SKOGSUF, m. 2. pl. — *ufvar*. Fågel af Ugglesläktet, 13 till 14 tum lång, mörkbrun, inunder rostgul, strupen hvit, näbben svart. *Strix Brachyotos*.

SKOGSULL, f. sing. Det ur tall- och granrisets nåtar erhållna trädämne.

SKOGSVÄSENDET, n. sing. def. Allt hvad som tillhör och har afseende på skogshushållningen.

SKOGSVÄXT, c. 3. 1) Växt, som helst trifyes i skogar. — 2) (i sing.) Skogens tillväxt.

SKOGSÄVERKAN, f. sing. indef. Olofligt bortförande af ved, timmer, gårdsel o. s. v. från annars skog.

SKOGSÄVERKARE, m. 3. En, som förförvar äverkan å annars skog.

SKOGSÄNG, f. 2. Äng, belägen i en skog.

SKOGSAPEL, n. 4. Frukt af Skogsapel.

SKOGSÖDA, f. 1. ell. **SKOGSÖDNING**, f. 2. (fam.) Förbrukning af skog till onyttiga ändamål.

SKOGSÖDARE, m. 3. (fam.) En, som öder mycken skog.

SKOGSÖDLA, f. 1. En art af Ödlorna, som uppehåller sig i skog, 6 tum lång, stjerten och öfra kroppsdelarne bruna. *Lacerta vivipara*.

SKOGSÖRE, n. sing. (kamaral.) Den skatt, som bergverken betala för rättigheten att bruka de så kallade rekognitions-skogarna.

SKOGSÖRE, n. sing. (kamaral.) Den skatt, som bergverken betala för rättigheten att bruka de så kallade rekognitions-skogarna.

SKOGSÖRE, n. sing. (kamaral.) Den skatt, som bergverken betala för rättigheten att bruka de så kallade rekognitions-skogarna.

SKOGSÖRE, n. sing. (kamaral.) Den skatt, som bergverken betala för rättigheten att bruka de så kallade rekognitions-skogarna.

SKOGSÖRE, n. sing. (kamaral.) Den skatt, som bergverken betala för rättigheten att bruka de så kallade rekognitions-skogarna.

SKOGSÖRE, n. sing. (kamaral.) Den skatt, som bergverken betala för rättigheten att bruka de så kallade rekognitions-skogarna.

SKOGSÖRE, n. sing. (kamaral.) Den skatt, som bergverken betala för rättigheten att bruka de så kallade rekognitions-skogarna.

SKOGVAKTARE, m. 3. Person, som har tillsyn öfver allmän eller enskilt skog och vaktar den för äverkan.

SKOGVICKER, m. sing. En art Vicker. *Vicia sylvatica*.

SKOHORN, n. 3. Krökt, tunn hornskifva, medelst hvilken tränga skor vid häten pådragas på foten.

SKOJ, n. sing. Se *Skojeri*.

SKOJA, v. n. 1. (pop. o. fam.; af *Skog*) 1) (egentl.) *S. ell. s. omkring*, stryka omkring som lösdrivare. — 2) Öfva otillättna konstgrepp, isynn. vid hästhandel; öfva bedrägeri i handel och vandel. — *Skofjande*, n. 4.

SKOJARE, m. 3. (pop. o. fam.) 1) (egentl.) Landstrykare, *Jfr. Håstskojare*. — 2) Bedrägare. — *Ss. Skofaraktig, -aktigt, -följe, -pack*.

SKOJERI, n. 3. (pop. o. fam.) Bedrägliga konstver vid hästhandel, och i allmänhet svek och bedrägeri uti handel och vandel.

SKOJERN, n. 3. Jern, hvarmed klacken på en sko inänder åt beslagen.

SKOJTA, v. n. 1. (pop., af *Skoja*) Löpa omkring hit och dit, i hvarjehanda ärender.

SKOLA, v. a. 1. (pop.) *S. under*, gifva underlag af sten.

SKOLA, v. n. auxil. 1. Pres. indik. sing. *Skall*; pl. *Skola*. Impf. *Skulle*. Sup. *Skolat*. 1) Brukas i presens att beteckna andra verbers futurum. *Jag skall göra det, så fort jag hin-ner. Han tror sig s. kunna undkomma. Det skall ni snart få se. Hvert skall du taga vägen? Jag skall gå på spektaklet.* — 2) Brukas i imperfekt att beteckna andra verbers imperfekt eller plusquamperfekt i konjunktiv. *Han sade, att han skulle komma igen. Om han skulle få veta det. Jag skulle göra det, om jag kunde. Jag ville, att han skulle stanna. Om han skulle dö. Jag skulle ha kommit, om jag kunnat. Man skulle ha sagt, att stenden var kommen i staden, man hade lätt kunnat tro, att... — 3) Uttrycker pligt, skyldighet, befallning, nödvändighet, i betydelsen af: Böra, måste. *Du skall hedra fader och moder. Du skall icke tänka på det framfarna. Jag skall säga dig, att det går inte an. Ni skulle ha svarat, att... Man skulle straffa honom. Efter det skall så vara. Likasom det skulle så vara. Hvad skulle jag göra? — 4) Betecknar någonsing obestämdt, ovisshet, tvifvel, i samma mening som: Må, lära. *Hvad skall det betyda? Hvad skall man säga derom? Hvad skall man sluta af allt detta? Han skall vara rik. Skulle det vara möjligt? — 5) Ämna, ärna. *Jag skulle just gå ut i det samma. — Ann.* Ordet brukas i dagligt tal ofta ensamt, med utslutande af vissa verber, såsom: Göra, resa, gå, begifva sig, t. ex.: *Skall jag (göra) det? Han skall (göra) det, antingen han vill eller inte. Hvert skall ni hän (taga vägen)? Jag skall (begifva mig) hem, till staden; på landet. Hvad skall ni der (att göra)? Hvad skall jag (göra) dermed? Jag skulle (begifva mig, gå, tränga) fram. Hvad skulle han (göra) der?****

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

SKOLA, f. 1. (lat. *Schola*) 1) Offentlig undervisningsanstalt, så högre som lägre. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Högskola, Småbarnsskola, Katedral-, Trivial-, Lärdoms-, Rid-, Dans-, Simskola, m. fl. — 2) (i inkränk-tare mening) Lägre undervisningsanstalt, der grunderna af de humanistiska studierna bibringras.

Gå i s., begagna undervisningen der. **Hålla s.** lemna undervisning i en sådan läroanstalt. **Gå i s-n**, begifva sig till skolan. (Fam.) **Gå i s. hos någon**, lära sig något af honom. **Du kunde gå i s. hos honom**, han kan mer än du. **Sätta i s.**, låta inskrifva någon i en skola, för att der njuta undervisning. **Sätta upp en s.**, inrätta en skola. **Han har slutat upp med sin s.**, upphört att hålla skola. (Fam.) **Sqvaltra ur s-n**, omtala något, som man hört förtälja. Se **Mats**. — 3) (estet.) Följd af konstnärer, som haft något gemensamt i stil, smak och utförande. — **Ss. Skolbruk**, -**bänk**, -**examnen**, -**hus**, -**inrättning**.

Anm. Äldre språket har **Skole** m. pl. **Skolar**, hvilket ännu i talspråket bibehålles. Man säger sålunda: **Hålla skole**, **gå i skolen**, o. s. v.

SKOLA, v. a. 1. (fam.) **S. upp**, se **Leva upp**.

SKOLAGA, skol-åga, f. 1. 1) Sådan slags åga, som i skolor är bruklig. — 2) Se **Skoltukt**. [Schol-]

SKOLAKTIG, a. 2. Se **Skolmessig**.
SKOLASTIKUS, **SKOLASTISK**, se **Scholastikus**. **Scholastisk**.

SKOLBARN, n. 3. Barn, som går i skola.
SKOLBOK, f. 3. pl. — **böcker**. Bok, som brukas vid undervisningen i skolan.

SKOLDAM, skoldämm, n. sing. 1) (egentl.) Dammet i en skola. — 2) (fig.) Se **Skollärdom**, **Skolvishet**. [-damm.]

SKOLDISCIPLIN, --- i'n, f. Se **Skoltukt**.
SKOLFERIER, f. 3. pl. Tid på året, hvarunder lärjungarne i en skola hafva hemlof.

SKOLFLICKA, f. 1. Flicka, som går i skola.
SKOLFUX, m. 2. (t. *Schulfuchs*) 1) Pedantisk skollärare. — 2) Skämtsamt benämning på lärjungarna i en skola. [-fuchs.]

SKOLFUXERI, n. 3. Se **Pedanteri**.
SKOLGOSSE, m. 2. pl. — **gossar**. Gosse, som går i skola.

SKOLGRÄL, n. 3. 1) Gräl, tvist i lärda ämnen, då den går ut på ordklyveri eller föres på ett pedantiskt sätt. — 2) Se **Skollärdom**.

SKOLGÅNG, m. 2. Begagnande af undervisningen i en skola.

SKOLHÄST, m. 2. I ridskola inriden och till hvarjehanda konstner inöfvad häst.

SKOLK, skållk, n. sing. (fam.) Skolkande.
SKOLKA, skållka, v. n. 1. (fam.) Undandraga sig arbete; lättjas, då man har arbete för händer. — Betyder egentligen: Sticka sig undan (af sax. *schulen*). — **Skolkande**, n. 4.

SKOLKAMRAT, skolkamrat, m. 3. Gosse eller flicka, som går i samma skola som en annan.

SKOLKÄRE, skållkäre, m. 3. (fam.) En, som skolkar.

SKOLKARL, m. 2. (fam.) Se **Skollärare**. Säges äfv. om den, som har grundlig insigt i allt hvad som angår skolväsendet.

SKOLLA, f. 1. I. Tunt stycke bleck. [Skålla.]
SKOLLA, f. 1. II. Se **Rödsputa**. [Skålla.]
SKOLLA, f. 1. III. Se **Munskolla**. [Skålla.]
SKOLLA, v. a. 1. IV. (isl. *Skalda*, afbåra; ital. *Scaldare*, upphetta) 1) Öfvergjutta med eller lägga uti kokhett vatten, för att taga hår af (svin) eller fjäder af (fjäderfå). **S. svin**, **höns**. — 2) Skada en kroppsdal med något slags kokhett vätska. **S. handen**, **foten**. — Man säger äfv. i samma mening reflexivt: **Skolla sig**, t. ex.: **Hon s-de sig**, då hon skulle tyfta grytan af elden. — **Skollande**, n. 4. [Skålla.]

SKOLLFAT, n. 3. Fat, hvari kokhett vatten slås, vid skollning.

SKOLLHET, a. 1. neutr. — **hett**. Tillräckligt het att skolla.

SKOLLKAKA, f. 1. Kaka, som vid brödbakning insättes i ugushålet och gräddas, innan ännu glöden blifvit uttråkade.

SKOLLKITTEL, m. 2. pl. — **kittlar**. Kittel, hvarmed vid skollning kokhett vatten påslås.

SKOLLNING, f. 2. Handlingen, då man skollar; äfv. händelsen, då någon råkar att bli skollad.

SKOLLOF, skol-lä'v, n. 3. Hemlof ifrån skolan, vare sig på kortare eller längre tid. [-láf.]

SKOLLVATTEN, n. 3. Kokhett vatten, som brukas vid skollning.

SKOLLÄRARE, m. 3. Lärare i en skola. — **Ss. S-syssla**, -**tjenst**.

SKOLLÄRD, a. 2. o. s. pl. — **lärd**. Som besitter mycken skollärdom, utan att äga någon insigt i det praktiska.

SKOLLÄRDOM, m. sing. Lärdom i sådana ämnen, som höra till undervisningen i lärdomsskolor.

SKOLMAN, m. 5. pl. — **män**. Se **Skolkarl**.
SKOLMESSIG, a. 2. Hörande till skolan, öfverensstämmande med den vanliga skolmetoden.

SKOLMETOD, -od, m. 3. Metod, som brukas vid skolundervisning.

SKOLMÄSTARE, m. 3. Lärare i en socken- eller folkskola, eller i en enskilt lägre undervisningsanstalt för menighetens barn.

SKOLMÄSTARINNA ell. **SKOLMÄSTERSKA**, f. 1. 1) En skolmästares hustru. — 2) Lärarinna i en småskola.

SKOLMÄSTARMIN, m. 3. (fam.) Pedantisk och inbilsk min, sådan som icke sällan träffas hos skolmästare.

SKOLMÄSTERLIG, a. 2. Vanlig hos skolmästare. **S. min**.

SKOLMÄSTRA, v. a. 1. (fam.) Se **Mästra**.
SKOLORDNING, f. 2. Ordningstadsa i allt, som angår skolväsendet i ett land.

SKOLPENNINGAR, m. 2. pl. Ärvode, som betalas till skollärare för lärjunge, hvilken i skolan åtnjutit dess undervisning.

SKOLPOJKE, m. 2. pl. — **pojkar**. Se **Skolgosse**.

SKOLREGEL, f. 1. pl. — **reglor**. Regel, som inskräpes i skolorna.

SKOLRUM, n. 3. 1) Rum, der skola hålles. — 2) Rum i ett skolhus.

SKOLSJUK, a. 2. (fam.) Som gör sig sjuk, för att slippa gå i skolan.

SKOLSJUKA, f. 1. (fam.) Sjukdom, föregifven, för att slippa gå i skolan.

SKOLSTAT, m. 3. Samteliga lärare vid skolorna i en provins, ett län, ett land.

SKOLSTOPT, n. sing. Se **Skoldam**.
SKOLSTRAFF, n. 3. Straff, brukligt i skolor.

SKOLSTUDIER, skolstúdiär, 3. pl. Humanistiska studier, som idkas i skolorna. Jfr **Humanistisk**.

SKOLSYSSLA, f. 1. Lärareyssla vid en skola.
SKOLTERM, skoltä'rm, m. 3. Ord, som brukas särskilt vid skolundervisning.

SKOLTID, m. 3. 1) Den tid af sin ungdom, hvarunder någon begagnar skolundervisning. — 2) Tid på dagen, hvarunder läsningen i en skola äger rum. — 3) Se **Skoltimma**.

SKOLTIMMA, f. pl. — **timmar**. 1) Viss timma, hvarunder lärjungarne i en skola äro

samlade, för att erhålla undervisning. — 2) Viss timma, då lärjunge bör infinna sig i skola.

SKOLTUKT, f. sing. Den tukt och ordning, som i skolor upprätthålles.

SKOLUNDERVISNING, f. 2. Den undervisning, som i skolorna bibringas.

SKOLUNGDOM, m. sing. Samtelige gossar och ynglingar, som begagna undervisningen i skolorna eller någon viss skola.

SKOLVETENSKAP, f. 3. Vetenskap, hvari undervisning lemnas i skolorna.

SKOLVISHET, f. 3. Det slags vetande, som inhämtas genom skolstudier.

SKOLVÄN, m. 3. pl. — **vänner**. Vän under eller ifrån skoltiden.

SKOLVÄSEN, n. sing. def. — **väsendet**. Allt hvad som rörer de allmänna läroanstalterna i ett land.

SKOLÄR, skol-är, n. 3. År, hvarunder man går i skola. **I mina s.**, under den tid, då jag gick i skola.

SKOLÄST, m. 3. Läst för skor. Jfr **Läst**, I.
SKOLÖFNING, f. 2. Öfning i något till skolstudierna hörande ämne.

SKOMAGASIN, --- si'n, n. 3. o. 3. Stort salu-upplag af skodon.

SKOMAKÄRBECK, n. sing. Fett, mjukt beck, som smältes vid sakta eld och således icke håller mycket terpentinjölja, samt nyttjas af skomakare uti dermed beka träden.

SKOMAKARE, m. 3. 1) Handverkare, som förfärdigar alla slags skodon. **Jerusalems S.**, se **Den vandrande Juden** (under **Vandrande**). — 2) Se **Lindare**. — **Ss. Skomakar-arbete**, -**gesäll**, -**handverk**, -**knif**, -**mästare**, -**verkstad**.

SKOMAKARENÄL, f. 2. Benämning på en sort nålar, 1 till 2 tum långa, dels med trekantig, dels med fyrkantig spets, raka eller något böjda vid ögat.

SKOMAKARLATIN, --- i'n, n. sing. (fara.) Dälig latin.

SKOMAKERI, n. 3. Skomakarhandverk.
SKOMÄTT, n. 3. Mätt till skor.

SKONA, v. a. 1. (äfv. 2. i impl., sup. o. p. p.) 1) Icke behandla någon så strängt, som man hade rättighet till; mildra ens straff; gifva nåd, be nåda; eftergifva arbete, skatt, o. s. v. **S. besegrade fiender**. **Döden s-r ingen**. **Man har vid taxeringen s-t honom i anseende till lidna motgångar**. **Ej s. barnet i vagnan**, döda alla utan åtskildnad. **S. mig icke**, äfv. (fam.) tveka ej att begagna min tjänst, så ofta ni behagar. **Icke s. någon**, äfv. tala illa om alla utan åtskildnad. (Fig.) **S. ålderdomen**, **svagheten**, vörda, hafva försyn för... **S. ens känslor**, **ens egenkärlek**, icke säga eller göra något, som kunde allt för lifligt upptröa ens känslor, sára ens egenkärlek, o. s. v. — **S. sig**, v. r. Spara sina krafter, ej möda sig öfver höfvan. — **Skonande**, n. 4.

SKONÄRE, m. 3. eller **SKONERT**, skonär't, m. 2. (t. *Schooner*) Tvåmastadt, skarpt bygdt fartyg, med akterligt lutande master utan märs, blott med salningar.

SKONERTBRIGG, skonär'tbr'igg, m. 2. Ett briggtackladt fartyg uton storsegel.

SKONING, f. 2. 1) a) Skors påsättande på häst, oxc. — b) Besläende med jern; skenors påsättande på hjul, o. s. v. — 2) a) Beslag. — b) Längs kanten på insidan påsydd remsa till förstärkning.

SKONSAM, a. 2. Skonande, ej så strängt som

man kunde vara. **S. emot fienden**. **S. behandling**. — **Syn**. Mild, Efterlåten.

SKONSAMHET, f. 3. Skonsam behandling; mildhet emot besegrade eller straffdömda; eftergift i skatt, arbete o. s. v.; eftergifvenhet, öfverseende. **Behandla någon med s.** **Ha s. med en**, skonsamt behandla honom.

SKONSAMT, adv. Med skonsamhet.

SKONSLÖS, a. 2. Ej skonande; som ej har skonsamhet. — **Skonslöshet**, f. 3.

SKONSLÖST, adv. Utan förskonning.

SKONSMÅL, skónsmäl, n. 3. Förskonning. **Utan s.**

SKOPA, f. 1. Större eller mindre, vanligtvis rundt käri att dermed ösa vatten eller andra flytande ämnen, och gjord af trä eller metall. Deraf **Trä-**, **Jern-**, **Bleckska**, m. fl.

SKOPINNE, m. 2. pl. — **pinnar**. Små jernstift, hvarmed skomakare fästa lädret på lästen.

SKOPLIGG, m. 2. Små träpluggar, som nyttjas af skomakare att fästa läderbitarna i klacken vid hvarandra.

SKOPLÖS, skö-plös, m. 2. Se **Plös**.
SKOPORT, m. 2. Se **Skomagasin**.

SKOPUTSARE, m. 3. En, hvars födkrok är att borsta och putsa skodon.

SKORBUTISK, skär'bütisk, a. 2. (fr. *Scorboutique*) 1) Af skörbjugg angripen. — 2) Skörbjuggsartad. [Scor-]

SKOREM, f. 2. pl. — **remmar**. Rem, hvarmed en sko tillbindes öfver foten.

SKORÖS, skö-rös, f. 1. Bandros på en sko.

SKORF, m. sing. (t. *Schorf*), skorpa ell. rufta på sär) 1) Ett osnyggt och elakartadt utslag, som visar sig med en torr, hyttaktig, gul eller gröngul skorpa på hufvudet. Kallas äfv. **Ondskorf**. — 2) Örten *Spergula arvensis*. [Skärf.]

SKORFLUFVA, f. 1. Se **Becklufva**.

SKORFVIG, a. 2. Behäftad med skorf.

SKORFVIGHET, f. 3. Åkomma, då man är behäftad med skorf.

SKORPA, f. 1. 1) Den hårdnade ytan på vissa ting, t. ex. bröd, ost, pastejer. — 2) Mer eller mindre hård yta, som bildar sig på sär. **Hela hans kropp är i en s.**, betäckt med sär, som öfverdragits med skorpa. — 3) En sort helt litet bröd, i rund eller fyrkantig form, af hvetee eller rågmjöl. Deraf **Socker-**, **Krydd-**, **Råg-**, **Skeppsskorpa**. **Doppa s-por i kaffe**.

SKORPIG, a. 2. Öfverdragen med skorpa.

SKORPION, skär'piön, m. 3. (lat. *Scorpio*) 1) Benämning på de djur, som tillhöra andra ordningen af Spindelkräfter, till skapnaden liknande kräfter, en del öfvanom stjertöppningen försedda med en giftblåsa, hvarifrån ett rör leder till en gadd, hvarmed de göra smärtsamma och farliga styng. **Scorpio**. **Eurapeisk S.**, 4 tum lång, brun. **Scorpio europæus**. Se f. ö. **Bokskorpion**. — 2) Benämning på ett af de tolf himmelstecken. — 3) (fig.) Menniska, som har en giftig tunga. — **Ss. S-bett**, -**styng**.

SKORPIONOLJA, skär'piönolja, f. 1. Bomolja, hvari man låtit skorpioner dö. Brukades fordom mot bett af ormar och skorpioner.

SKORPIONSÄNDA, f. 1. En insekt af Sländorna, med en stark klotång i hanens stjärt. **Panorpa**.

SKORPIONSPINDEL, m. 2. pl. — **spindlar**. Ett slags spindel, som gör farliga bett. **Solpuga araneoides**.

SKORPKNIF, m. 2. pl. — **knifvar**. Knif, som enkom användes att taga skorpan af bröd.

SKORPKORG, m. 2. Korg att lägga skorpor uti.

SKORPNA, v. n. 1. Öfverdragas med skorpa. — **Skorpnande**, n. 4.

SKORPSTEN, m. 2. Se *Stalaktit*.

SKORRA, v. n. 1. 1) Illa uttala vissa konsonanter, isynn. R. — 2) (om ljud) Låta sträft, illa, likt en som skorrar i uttalet. — **Skorrande**, n. 4. o. **Skorrning**, f. 2.

SKORRIG, a. 2. Som skorrar. **S. stämma**.

SKORSTEN, skårstén, m. 2. (af gamla ordet *Skior*, eld; betydde ursprungl: Eldstad) Muradt rör, hvarigenom röken ifrån en eller flera eldstäder går ut igenom taket. Säges isynn. om den del deraf, som är synlig utanpå ett tak.

SKORSTENSELD, skårsténseld, m. 2. Se *Soteld*.

SKORSTENSFEJARE, m. 3. En, hvars yrke är att rena skorstenar ifrån sot. [—fejare.]

SKORSTENSHUF, m. 2. pl. — **hufvar**. Huf, som anbringas på en skorsten, för att röken bättre må dragas ut.

SKORSTENSPIPA, f. 1. ell.

SKORSTENSRÖR, n. 3. Det murade rör, som går ifrån en eldstad till en skorsten.

SKORSTENSSOT, n. sing. Sot, som ifrån röken afsätter sig i en skorsten.

SKOSKAF, n. 3. Skaf på foten, förorsakadt af tränga skodon.

SKOSMÜRJA, f. 1. Smörja, hvarmed skodon smörjas, för att göra dem mjuka och skydda dem mot väta.

SKOSPIK, m. 2. Kort spik med breda hufvuden, hvarmed sulorna på grofva skodon besläs.

SKOSPILTA, f. 1. Se *Nödspilta*.

SKOSPÄNNE, n. 4. Spänne, hvarmed en sko tillspännes öfver foten.

SKOSVÄRTA, f. 1. Svärta, hvarmed skodon svärtsas.

SKOT, n. 5. (skepp.) Ett tåg, som är fastgjordt i ett segels undre hörn, för att dermed fästa detta i en viss ställning.

SKOTA, v. n. 4. (sjöt.) Hala i ett skot.

SKOTHORN, n. 5. (sjöt.) Det undre hörn af ett segel, i hvilket ett skot är fästadt.

SKOTRASA, f. 1. Trasa, som begagnas till skodons aftorkande.

SKOTRÅD, m. sing. Sådan slags tråd, som begagnas af stomakare.

SKOTRÅNG, n. 3. Klämning af tränga skodon.

SKOTT, n. 5. (af *Skjuta*) 1) Aflossning, afskjutning af ett skottvapen. **Fienden oroades med s. både af pilbågar och skjutgevär. Skjuta, affyra, aflossa ett s. Ett s. lossades, hördes. Knallen af ett s.** — Bildar flera sammansättningar, såsom: **Pil-, Böss-, Gevärs-, Pistol-, Kanonskott.** — 2) Laddningen i ett gevär. **Ett s. krut, hagel. Ett s. löst krut. Taga s-et ur en bössa. Blifva träffad af ett s. Han fick ett s. i benet.** — 3) (jäg.) a) Skjutet djur. **Han hemkom med tre s. i väskan.** — b) Den i lagen fastställda värderingen af skjutna rofjur. **Vargen svarar emot 9 s.** — 4) (skepp.) Plank- eller brädvägg inuti ett fartyg. — 5) Benämning på de årligen utskjutande unga qvistar på träd och buskar; äfv. ny stam, nytt stånd, ny stjelk, som uppskjuter ifrån roten på sidan om den gamla; äfv. ny gren, som utskjuter på bornen af vissa djur, t. ex. hjorthorn. **Skjuta s., framelstra sådana unga qvistar &c. Rensa bort onödiga s.** — Se f. 3. **Sidoskott, Rotskott, Vattskott.** — 6) (sjukdom) Se *Trollskott*.

SKOTTA, v. a. 1. (af *Skjuta*) Med skofvel kasta, undanföra. **S. snö. S. ren vägen. S. af, bort, upp.** se *Afskotta, &c. S. ihop, undan.* — **Skottlande**, n. 4.

SKOTTAFLA, f. 1. 1) Talla, hvarpå skjutes till måls. — 2) (jäg. fam.) Mål för spe, åltoje, o. s. v.

SKOTTBOM, m. 2. pl. — **hommar.** Bom, som går att skjuta för en port, dörr, o. s. v.

SKOTTBRÅDE, n. 4. Löst bråde, som går att skjuta fram och tillbaka, upp och ned, t. ex. på en sopkärra.

SKOTTBÖLD, m. 3. Se *Trollskott*.

SKOTTDAG, m. 2. Öfverskottsdag, som tillättes i skottår (d. 29 Febr.)

SKOTTFRI, a. 2. Som ej kan träffas, genomträngas eller skadas af skott; säker för skott; utom skottbål.

SKOTTFÖNSTER, n. 3. Fönster, som går att skjuta fram och tillbaka, i fals eller ränna.

SKOTTGATA, f. 1. Rak, bred öppning, som, vid andfåg, med lie göres i vass, för bekvämlighet vid skjutningen.

SKOTTGLUGG, m. 2. eller

SKOTTHÅL, n. 5. Glugg, hål, anbragt, för att derigenom aflossa skott.

SKOTTHÅLL, n. 5. Skjut- eller kastvidd för skottvapen. **Vara i ell. inom s.,** så nära, att man kan träffas af skott. **Vara inom s. för fästningens kanoner,** kunna träffas af dem. **Vara utom s.,** ej kunna träffas af skott.

SKOTTKOLF, m. 2. pl. — **kolvar.** 1) Kolf i läs. **Jfr. Kolf, 2.** — 2) Ett slags grof, tung pil, som fordom brukades att skjuta med. — 2) (jäg. fam.) Sticksord, speglosa, glåpor. **Ge en s-var.**

SKOTTKÄRRA, f. 1. Liten kärra att föra jord o. d. uti, lik en stor låda, med ett hjul framtill och baktill tvenne handtag, hvarmed den skjutes framåt. **Skjuta s-n. Bortföra jord i s.**

SKOTTLINIE, skåttlinje, f. 3. Den linie, som ett afskjutet föremål beskriver i luften.

SKOTTLUCKA, f. 1. Lucka, som går att skjuta fram och tillbaka i fals eller ränna.

SKOTTLÅDA, f. 1. Låda, som går att skjuta in. Det samma som *Draglåda*.

SKOTTMÅL, n. 5. Mål för skjutning.

SKOTTMÅNAD, m. 3. Den månad i året, hvaruti, vid infallande skottår, sjelfva skottdagen inskjutes. Februari månad.

SKOTTNING, f. 2. Görömet, då man skottar.

SKOTTNÄT, n. 3. Ett slags nät, som med nätsång utskjutes i vinkel, hvarefter man ifrån motsatta sidan pulsar fisken in uti detsamma.

SKOTTNÄTJA, v. n. 4. Fiska med skottnät.

SKOTTPENNINGAR, m. 2. pl. Penningar, som erhållas till belöning för fäldt villebråd, skade- eller rofjur.

SKOTTSJUKA, f. 1. Se *Trollskott*.

SKOTTSPOLE, m. 2. pl. — **spolar.** (väf.) Litet redskap af hårdt trä, smalt, långt och väf glättadt, i hvars öppning spolen med inslagsgarnet fästes, och som vid väfningen kastas fram och åter genom den vinkelöppning, som öfver- och underskottets ränningsstrådar vid trampningen bilda med hvarandra. Kallas äfv. *Skötlet*.

SKOTTSTOL, m. 2. 1) Ett slags handväfstol. — 2) Se *Skjutstol*.

SKOTTSTÄLLA, v. a. 2. **S. en kanon,** uppsöka och utmärka skjutpunkterna derpå. **S. en bössa,** rikta dess skjutning genom att ställa sigte och korn så, att skottet, på ett gifvet afstånd, träffar målet. — **Skottställning**, f. 2.

SKOTTSÅR, n. 3. Sår af skott.

SKOTTVALL, m. 2. Liten vall eller mur, hvarpå vid målskjutning målet uppsättes.

SKOTTVAPEN, n. 3. Anfallsvapen, som begagnas att skjuta med.

SKOTTVÄR, a. (utan neutr.) Skygg för skott. Säges om vildt.

SKOTTVIDD, f. 3. Afståndet emellan ett skjutgevär och den punkt, dit skottet når.

SKOTTYGG, n. 3. Ett slags groft, grått ylletyg.

SKOTTÅR, n. 3. År, som består af 366 dagar eller en dag mer (Skottdag) än det allmänna året.

SKOTVÄNG, n. 3. (bibl.) af gamla ordet *Tveingr*, rem) Skoband, skorem.

SKOVAX, n. 3. Vax, som brukas till att glätta skodon.

SKRABBA, f. 1. Se *Hafssimpa*.

SKRAFLA, v. n. 1. Säges om det egna ljud, som uppkommer, då en mängd små hårda bitar eller stycken häftigt stöta emot hvarandra, t. ex. af klapperstenar, glasskärfvor, isbitar, o. s. v. — **Skraflande**, n. 4.

SKRAFVELIS, skråv'l-i's, m. sing. Tunn, skör öfveris, som efter starkt töväder bildar sig af vatten utanpå is, med tomrum emellan, så att ett skrafande ljud höres, när öfverisen under gående eller körning derå brister.

SKRAGGEMALM, m. 3. Ett slags lerblandadt jern, bestående af formlösa, slagglika stycken.

SKRAKE, m. 2. pl. **skrakar.** Se *Vrakfågeln*.

SKRAL, a. 2. (fam.; ursprungl: torr, gisten) Se *Dålig*.

SKRALA, se *Skralna*.

SKRALIG, se *Skralligt*.

SKRALNA, v. n. 4. (sjöt.) Säges om vinden, då den blir mindre förmånlig.

SKRALTA, skrälla, v. n. 4. (fam.) Vara skräl.

SKRALTIG, skrälltigg, a. 2. (fam.) Bräcklig, klen, dålig.

SKRAMLA, f. 1. Ett slags rundt redskap af trä, så inrättadt, att, när det med ett på sidan fästadt handtag svänges häftigt omkring, ett starkt skrällande buller uppkommer. Deraf *Harskramla*, *Brändvaktsskramla*.

SKRAMLA, v. n. 4. Göra ett starkt, skrällande, ihålligt buller, såsom t. ex. en qvarn, *skramla*, o. s. v. — **Skramlande**, n. 4.

SKRAMMEL, n. sing. **Skramlande.**

SKRANGLIG, a. 2. (fam.) Lång och smal, men utan städga och fasthet. — **Skranglig-het**, f. 3.

SKRANK, skränk, n. 5. i pl. äfv. **Skrankor.** Afplankning eller gallerverk, hvarigenom en plats kringstänges och afsöndras ifrån en annan, eller en del af ett rum afskjälas ifrån det öfriga rummet. **S. för en domstol, i en domsal. S-orna kring en tornerplats. Träda inom s-orna vid ett turnerspel,** för att deltaga i turneringen. (Fig.) **Träda inom s-orna,** inlåta sig i strid, täflan. (Fig.) **Hålla någon inom s-orna,** tvinga honom att lyda, iakttaga skick, ordning, uppfylla sin pligt. **Hålla sig inom s-orna,** göra sin skyldighet, vara lydig, undergifven, ej uppstudsig. **Gå ell. hoppa öfver s-orna,** öfvertreda sin pligt, vara uppstudsig, olydig. — **Syn. Balustrad, Gallerverk.**

SKRANKA AF, se *Afskranka*.

SKRAP, n. sing. (fam.) Hvad som blifvit afskrapat.

SKRAPÅ, v. a. o. n. 4. 1) Med något hvasst, skarpt, hårdt stryka öfver ytan af ett föremål,

för att derifrån borttaga något betäckande eller orende. **S. med knif. S. en hud, ett skinn. S. ett baktråg. S. bark, fjäll, smutsen af en ting. S. hästar,** draga en skrapa öfver deras hud, för att borttaga lösa hår, orenlighet, o. s. v. **S. af, bort, ihop, ut,** se *Afskrapa, &c. S. sönder, söndra genom skrapning. **S. undan,** se *Bortskrapa.* (Fig. fam.) **S. till ell. åt sig,** genom hvarje slags medel (illeгна sig. — 2) Hårdt stryka något utåt en yta. **S. med foten, med fötterna. Håsten s-r mark med hof.** — 3) (fig. fam.) Gifva en skrapa (hem. 3). **S. upp,** gifva en sträng, allvarsam skrapa. — **Syn. Lexa, Skrubba, Skrupensa.** — 4) (neutralt) Spela illa på fiol. — **Syn. Fila.***

SKRAPA, f. 1. 1) Skarpt jern, som brukas att skrapa med. — 2) Se *Håstskrapa.* — 3) (fig. fam.) Tillrättavising, isynn. af förmän. **Ge någon en dugtig s. Han har fått en s. i sittande rätt.**

SKRAPANDE, n. 4. Se *Skrapning*.

SKRAPHAKE, m. 2. pl. — **hakar.** (skepp.) Redskap, som nytjas att skrapa skepp med.

SKRAPJERN, n. 3. **SKRAPKNIF**, m. 2. pl. — **knifvar.** Jern, knif, som brukas till skrapning.

SKRAPNING, f. 2. Handlingen, då man skrapar.

SKRAPNOS, f. sing. 1) Ett slags spel med små olika formade stickor, hvarvid den tappande skrappas på näsan med den dervid använda haken. (Fam.) **Leka s.,** stöta sig, få skräma på näsan. — 2) (fig. fam.) Tillrättavising. **Få s.**

SKRAPULE, f. sing. Se *Skafull*.

SKRATT, m. o. n. 3. Yttring af glädje, munterhet, då man skrattar. **Brista ut i s. Slå till ett s. Hålla sig ell. afhålla sig ifrån s. Jag kunde ej berga mig för s. (Fam.) Dö, spricka af s.,** skratta öfverlyndt och utan hejd. **Skratta åt s-en,** utan att veta, hvad man skrattar åt, endast för det man ser andra skratta. — Bildar sammansättningarna *Gapskratt, Hånkratt, m. m.* — **Syn. Flin, Flinande, Flissande.**

SKRATTA, v. n. 4. 1) Yttra känslor af munterhet, genom att uppdraga munvinklarna åt ömse sidor, så att framtänderna blottas och kinderna rundas, under tät utandning och ett tätt upprepadt, kort och gällt läte (ha! ha! ha! ell. hi! hi! hi! ell. hä! hä! hä!). **S. sakta, smått, härdt, högt, högljudt. S. hjertligt, förmädligt. Komma ut i s. Narrå någon att s. S. med full hals. S. så att ögonen rinnas, så att man må spricka ell. kånka. S. emot sin vilja. S. för sig sjelf. S. åt någon.** (Fam.) **Ge en något att s. åt,** säga eller göra något, som kommer honom att skratta. **Det är intet att s. åt,** ingenting roligt, snarare ledsamt. **S. sig sjukt, s. sig till döds, s. ihjel sig,** skratta öfvermåtan. **Man kunde s. ihjel sig deråt,** det var ytterst löjligt. **S. åt någon,** skratta på ett gäckande sätt i anledning af något, som han sagt eller gjort, eller för att häna, bele honom. (Ordspr.) **S-r bäst som s-r sist,** det är icke värdt att skratta i förtid åt andra; bladet kan lätt vända sig och man sjelf blifva föremål för åltoje. **S. ut,** se *Utskratta.* — Har sammansättningarna *Stor-, Små-, Hånkratta, m. fl.* — 2) Säges äfv. om det läte, som vissa fåglar, t. ex. skatan, låta höra, och hvilket liknar ett muntert skratt. — **Syn. Flina, Flissa, Fneitra, Grina.**

SKRATTABORRE, m. 2. pl. — **aborrar.** Se *Vattensalamander*.

SKRATTANDE, n. 4. Se *Skratt*.
SKRATTARE, m. 5. Den, som skrattar, roar sig åt något. *Hafva s-rne på sin sida*.
SKRATTDUFVA, f. 1. En art af Dufsläktet, hvars läte liknar skratt; finnes i Afrika. Columbå risoria.

SKRATTLUST, f. sing. Hög, lust att skratta.
SKRATTMILD, a. 2. (fam.) Alltjemt färdig att skratta.

SKRATTMUSKEL, m. 3. pl. — *muskler*. En del af den breda halsmuskeln, som verkar på mungiporna, då man skrattar.

SKRATTMÅSE, m. 2. pl. — *måsar*. Fågel af Måsesläktet, 16 tum lång, blågrå, hvit och rosenröd; låtet liknande skratt. Larus ridibundus.

SKRATTSJUK, a. 2. (fam.) Öfverdrifvet fallen för att skratta.

SKRATTSJUKA, f. sing. (fam.) Öfverdrifven fallenhet för att skratta.

SKREF, n. 5. (fam.) 1) Stort, långt steg. — 2) Se *Gren*, s.

SKREFVA, v. n. 4. (fam.) Sträcka ut benen långt ifrån hvarandra. — *Syn*. Skeka. — *Skrefvande*, n. 4.

SKREFVA, f. 1. Se *Bergsskrefva*.

SKRI, n. 4. 1) Høgt, ljudligt rop. *Gifva till ett s.* — Deraf *Anskri*, *Hårskri*, *Klagoskri*, *Gladjeskri*. — 2) Säges äfv. om vissa djurs läte. *Åsnans, hjortens, uggans s.*

SKRIA, v. n. 1. 1) Se *Skrika*. — 2) Säges om det skarpa, högljudda läte, vissa djur hafva. *Åsnan, hjorten s-r.* — *S-nde*, part. pres. Nyttjas äfv. adjektivt i samma mening som *Himmelskriande*. En *s. orättevisa*. — *Skrlande*, n. 4.

SKRIBENT, -bänt, m. 3. (af lat. *scribere*) Skriftställare. [Scri-]

SKRIBLER, -blér, m. 3. (fam.) Dålig skriftställare. [Scri-]

SKRIDA, v. n. 3. Impf. *Skred*. (isl. *Skrida*, kråla) 1) Gå långsamt framåt. *Tägel skred långsamt genom gatan*. *S. fört, främ*, se *Förskrida*, *Framskrida*. *S. förbi, i'n, upp, ut*. — 2) Röra sig framåt med mycket långsam rörelse. *Visaren på uret s-der*. *S. äf, bort, fört, främ*, se *Afskrida*, &c. *S. i'n, ned, tillbaka, ändan, upp, ut*. *Vagnsdynan har s-dit ned*. *Kragen har s-dit upp*. — 3) (fig.) Säges om tid, som långsamt framflyter. *Tiden s-der*. *S. främ, förbi*. *Timmarna s. långsamt för enlingen*. — Brukas fig. i några talesätt, t. ex.: *S. till doms*, företaga sig alkunnandet af en dom, *S. till votering*, börja votering. *S. till en annan fråga*, öfvergå till, företaga en annan fråga. *S. till våld*, gå ända derhän, att man brukar våld. *S. till verkställighet*, sätta i verket. *S. till den utvägen all...*, försöka, anlita den u. &c. *S. till ytterligheter*. *Hans högmod skred ända derhän, skred till den höjd, att...*, gick ända derhän, att... — *Skridande*, n. 4.

SKRIDFA, n. 4. Se *Amfibie*.

SKRIDSKO, skridsko (i dagligt tal: skri'sko), m. 3. pl. — *skor*. Småt, fotslångt, spådot jern med skarpa underkanter, fästade under ett eller foten formadt trä, som bindes under foten, för att gå eller skrida med snabbhet på hal is. *Gå, åka på s-r*.

SKRIDSKOFART, m. 3. Gående, åkning på skridskor.

SKRIDSKOGÅNG, m. sing. Se *Skridskofart*.

SKRIDSKOGÅNGARE eller SKRIDSKOÅKARE, m. 3. En, som går, åker på skridskor.

SKRIDT, skr'itt, n. 3. (f. *Schritt*, steg) Gående (om hästens gång). *Gått i s.*

SKRIFART, m. 3. Sättet att skriva. Brukas endast i fråga om den inre stilen. Jfr. *Skrift*. — *Syn*. Skrifstätt, Diktion, Språk.

SKRIFBLÄCK, n. 5. Bläck, som begagnas att skriva med. Jfr. *Bläck*.

SKRIFBOK, f. 3. pl. — *böcker*. Inhäftadt rent papper, att derpå öfva sig i skrifkonsten.

SKRIFBORD, n. 5. Bord, som begagnas att skriva vid, eller enkom dertill gjordt.

SKRIFDON, n. 5. Hvarje särskilt sak, som begagnas vid skrifning, såsom papper, bläck, penna, m. m. — Äfv. *Skriftyg*.

SKRIFDEL, skr'ivdel, n. 5. Fel, som begås vid skrifning, då man skriver orätt bokstaf, ord, o. s. v.

SKRIFKAMMARE, m. 2. pl. — *kamrar*. Se *Skriftrum*.

SKRIFKLÅDA, f. 1. (fam.) Öfverdrifven lust att vilja skriva, författa, hos en person, som saknar dertill nödig fallenhet och insigt.

SKRIFKLÄDIG, a. 2. (fam.) Som har skrifklåda.

SKRIFKONST, f. sing. Konsten att genom bestämda tecken göra tankar åskådliga för ögat.

SKRIFLÅDA, f. 1. Låda, hvori skrifdon förvaras.

SKRIFMATERIALIER, - - - - - åliär, 3. pl. Hvad som till skrifning behöfves.

SKRIFMÄSTARE, m. 3. Lärare i skrifkonsten.

SKRIFNING, f. 2. Handlingen, då man skriver.

SKRIFPAPPER, n. 5. 1) Papper, som begagnas till skrifning. — 2) En sort gröfre sådant papper. — *Motsats*: Postpapper.

SKRIFPENNA, f. 1. Fågelpenna, beredd att skriva med.

SKRIFPERGAMENT, skr'ivpärgamänt, n. 3. o. 5. Pergament af kalfskinn, som användes till skrift, pastellmålning, samt tryckning af diplomer o. s. v.

SKRIFPROF, n. 5. Prof på skrifning. Säges både i afseende på yttre och inre stil.

SKRIFPULPET, skr'ivpullpét, m. 3. Sådant slags pulpet, som begagnas vid skrifning.

SKRIFREGEL, f. 1. pl. — *reglor*. Regel för skrifning, isynn. för rättstafning.

SKRIFRIKTIG, a. 2. Skrifven enligt rättstafningens regler. — *Skrifriktighet*, f. 3. — *Skrifriktigt*, adv.

SKRIFRUM, n. 5. Rum, som begagnas för skrifning.

SKRIFSAND, m. sing. Fin sand att strö på det, som nyss blifvit skrifvet, till förekommande af suddning.

SKRIFSKOLA, f. 1. Läroanstalt för undervisning i skrifkonsten.

SKRIFSTIL, m. 2. Yttre stil, handstil. Jfr. *Stil*. [-styl.]

SKRIFSTÄTT, n. 5. Sättet att skriva. Brukas både om inre och yttre stil. Jfr. *Stil*.

SKRIFT, f. 3. 1) Skrifning. *Detta slags pergament användes till s.* — 2) Hvad som blifvit skrifvet med penna. — 3) Skrifligt handling. *Intenna en s. till domstolen*. — Bildar åtskilliga sammansättningar, såsom: Rättegångs-, Ansöknings-, Böneskrift, m. fl. — *Syn*. Dokument. Akt. — 4) Skrifven eller tryckt uppsats eller bok; ahandling. *En författares s-r*. — Har flera sammansättningar, såsom: Lyckönsknings-, Tacksägelse-, Minnes-, Prisskrift, m. fl. — 5) Sättet att genom yttre tecken uttrycka ord och ljud. *Symbolisk s.*, genom bilder, figurer.

Se f. ö. *Bildskrift*, *Bokstafskrift*, *Stafvelskrift*, *Runkskrift*, *Telegrafskrift*, m. fl. — 6) *Den heliga s.*, eller blott *S-en*, bibeln. — 7) (utan plur.) Se *Skriftermål*, *Bikt*. *Gå till s.*, begå Herrans heliga nattvard. (Fig.) *Taga en i s.*, strängt förhöra, tillrättvisa.

SKRIFTA, skr'ifta, v. a. 1. 1) Se *Bikta*, v. a. — 2) (fig.) Taga i strängt förhör, strängt tillrättvisa. — *S. sig*, v. r. Se *Bikta sig*. — *Skriftande*, n. 4.

SKRIFTAFLA, skr'ivtäfla, f. 1. Täfla (af trä, skiffer, o. s. v.), att skriva på.

SKRIFTAGAT, skr'iftagät, - - - - - åt, m. 3. (mineral.) En sort agat med figurer, liknande skrift.

SKRIFTEBARN, n. 3. Person, som går till skrift.

SKRIFTECKEN, n. 5. Tecken, som brukas i skrift, föreställande antingen begrepp eller bokstafsljud.

SKRIFTEFADER, m. 3. pl. — *fäder*. Se *Biktfader*.

SKRIFTELIG, SKRIFTELIGEN, se *Skriftlig*, *Skriftligen*.

SKRIFTPENNINGAR, m. 2. pl. Penningar, som fordom erlades vid skrifning.

SKRIFTERMÅL, n. 5. Syndernas bekännelse inför ordets tjänare, af längtan efter syndernas förlåtelse för Christi skull, dels offentligen, dels enskilt före nattvardens begående.

SKRIFTLAP, m. 2. pl. — *lafvar*. Lafsläktet Graphis.

SKRIFTLIG, a. 2. Skrifven, i skrift affattad. *S. berättelse*.

SKRIFTLIGEN eller SKRIFTLIGT, adv. I skrift, med skrift. *S. författa, berätta*.

SKRIFTLÄRD, m. pl. — *lärde*. Jude, som var kunnig i de heliga skrifternas uttolkning.

SKRIFTNING, f. 2. Förrättningen, då man skrifvar.

SKRIFTSTÄLLARE, m. 5. - *LERSKA*, f. 1. Författare ell. författarinna af ett skrifligt till offentligt bruk genom tryck befordradt originalarbete.

SKRIFTSTÄLLERI, n. 3. En skriftställares yrke, sysselsättning.

SKRIFTVEXLA, v. n. 1. 1) Vexlvis ingifva skrifter emot hvarandra vid domstol. — 2) Se *Brefvexla*.

SKRIFTVEXLING, f. 2. 1) Vexling af skrifter vid domstol. — 2) Sålunda vexlade skrifter. — 3) Se *Brefvexling*.

SKRIFTYG, n. 3. Se *Skrifdon*.

SKRIFVA, v. a. o. n. 3. Impf. *Skrif*. (lat. *scribere*) 1) Med vissa öfverrensamma tecken (Skriftecken), som med tjenliga verktyg (stift, griffel, penna o. s. v.) göras på vissa dertill lämpliga ämnen (papyrus, träskifvor, papper, palmblad o. s. v.), meddela andra sina tankar. *S. bokstäfver, ord, meningar*. *S. med stift, med penna, på papyrus, på papper*. *S. en sida*. *S. väl*, en vacker (yttre) stil (skrifstil). *S. illa*, en ful stil. *S. bakpå en vexel*. *S. mellan raderna*. *S. sidan full*. *S. med förgyllda bokstäfver*. *S. öfver raderna*. *Hvad s. vi i dag?* hvad är det för datum i dag? *S. sig något till minnes*, uppskrifva något, för att lättare ihågkomma det. *S. sig grefve*, i skrift gifva sig denna titel. *S. äf, se Afskrifva*. *S. efter*, i likhet med något, t. ex.: *S. efter förskrift*, efter *koncept*. *S. för någon*, i dess ställe. *S. för en*, skriva något till föresyn för en, som lär att skriva. *S. i'n*,

öm, se *Inskrifva*, *Omskrifva*. *S. på*, påteckna intyg o. s. v.; teckna sitt namn under något. *Han har s-vit på för 100 r:dr*, tecknat sin borgensförbindelse för &c. *S. ren*, se *Renskrifva*. *S. till*, tillägga något till hvad förut blifvit skrifvet. *S. under, upp*, se *Underskrifva*, *Uppskrifva*. *S. upp*, äfv. förbruka genom skrifning, t. ex.: *Jag har s-vit upp allt papperet*. *S. ut*, skriva färdig, sluta att skriva, t. ex.: *S. ut sidan*; *har ni s-vit ut?* *S. ut ett namn*, skriva det med alla dess bokstäfver. *S. öfver*, se *Öfverskrifva*. — 2) Se *Författa*. *S. en bok*, ett *bref*, *en inläga*, *en ansöknings*. *S. väl, illa*, i valda ordalag. *S. om*, öfver ett ämne. *S. emot*, i författad skrift söka vederlägga, motverka, sätta sig emot person eller sak, t. ex.: *S. emot en författare*, emot ett *förslag*. *S. i en vetenskap*, i ämnen, som tillhöra den. *S. ur*, göra skrifligt utdrag ur. *S. ut*, se *Utskrifva*. — *Syn*. *Affatta*, *Uppsätta*, *Författa*, *Afhandla*. — 3) Absolut brukas ordet i samma mening som: *Skriva* *bref*. *S. till någon*, till *Frankrike*. *Skrif mig till med första*. *S. tillbaka*. *Han s-ver*, att han är hemma. *Han s-ver ingenting derom*. *S. efter*, se *Efterskrifva*. *S. med någon*, låta *bref* medfölja en person eller i en annans *bref*. — 4) Brukas om sättet att skriva ett ord, i fråga om dess stafning. *Huru s-ves det ordet?* — 5) Se *Skattskrifva*. *Låta s. någon hos sig*. — *S-ven*, part. pass. *Låsa s-et*, något som blifvit skrifvet. *Vara s. hos någon*, skattskrifven hos någon. Brukas äfv. i motsats till *Tryckt*. *En s. bok*.

SKRIFVANDE, n. 4. Handlingen, då man skriver. *Vara sysselsatt med s.* *Det besändiga s-t trötter*.

SKRIFVARE, m. 5. 1) En, som skriver. Brukas med afseende på handstil. *Snäll, dålig s.* Deraf *Renskrifvare*. — 2) Person, hvars befattning är att renskriva eller i skrift uppsätta förhandlingarna vid ett embetsverk, en domstol, hi-träden en embetsman eller enskilt person i skrifterns uppsättning eller renskrifning, o. s. v. — 3) Säges skämtvis om civile embets- och tjenstemän, om skriftställare, tidningskrifvare, m. fl. — *Ss. Skrifvarbiträde*, -lön, -syssla, -yrke.

SKRIFVARHJELP, f. 3. 1) Biträde af skrifvare. — 2) Anslag till skrifvares underhåll.

SKRIFVELSE, m. 3. 1) *Bref*. *En härkommen s.* — 2) Från embetsmyndighet till annan sådan eller enskilt person afsänd skrift i embetsänder.

SKRIFVERI, n. 3. (fam.) 1) Se *Skrifvande*. *Ett evigt s.* — 2) *Skrifvaryrket*.

SKRIFVÖNING, f. 2. Öfning i att skriva. Säges både om yttre och inre stil.

SKRIK, n. 3. 1) Høgt, ljudligt rop af smärta, förskräckelse, o. s. v. *Gifva till ett s.* — Bildar sammansättningen *Barnskrik*. — 2) *Skrikande*. *Barnets eviga s.* har gjort mig alldeles tomhört. — 3) (fig. fam.) Högljudda yttringar af knot, missnöje, tadel. *Folkets s.*

SKRIKA, f. 1. Se *Nötskrika*. (Fam.) *Mager som en s.*, ytterst mager.

SKRIKA, v. n. 4. Impf. *Skrek*. 1) Anstränga rösten till höga, oartikulerade ljud; ropa så högt man förmår. *S. högt*, med *full hals*. *S. om hjälp*. *S. åt*, till någon att *akta sig*. *S. sig förderfvad*, *trött*, *hes*. *S. efter någon*, med höga rop kalla någon; äfv. uppgifva höga rop, då någon aflägsnar sig, för att i ett eller annat afseende påkalla dess uppmärksamhet. *S.*

efter något, med höga rop fordra, begära det. S. på, se Skrika efter. S. till, uppgifva ett plötsligt skri. S. ut, skrika af alla krafter; äfv. upphöra att skrika. S. ut till saku, med höga rop utbjuda till saku. — 2) Med höga och gälla rop jemra sig, klaga. Gossen s-ker, för det han har slagit omkull sig. S. sig trött, hes. S. med fullt hals. Hon s-ker, bara man rör vid henne. S. öfver något. — 3) (fam.) Höggljudt tala ell. yttra sig; öppet och i hätska ordalag ogilla, tadia. S. en öronen fulla, tala ifrigt och höggljudt med någon om en sak. S. efter något, höggljudt begära det. S. åt, illa berykta; äfv. utbasuna. S. öfver, högt beklaga sig öfver. S. öfver, se Öfverrösta. — 4) Säges om vissa gälla, skärande ljud. Hufvel s-ker. — 5) (fam.) Sjunga med höggljud, gnällande stämma. — 6) (fig. fam.) Passa högst illa. — 7) Säges om vissa djurs läten, t. ex.: Ugglan, syrnan s-ker.

SKRIKÄNDE, n. 4. Höggljudt och gällt ropande. Jfr. Skrika.

SKRIKÄRE, m. 3. (fam.) En, som höggljudt och i hätska ordalag tadar, ogillar något.

SKRIKHALS, m. 2. (fam.) 1) En, som skriker med full hals. En liten s. — 2) Se Skrikare. — 3) Fågelslägtet Palamedea.

SKRIKIG, a. 2. Som skriker mycket. S-a barn.

SKRIKUGGLA, f. 1. Fågel af Uggleslägtet. Strix stridula.

SKRIKÖRN, m. 2. En art af Örnsläktet, gråaktigt rödbrun med svarta vingpennor.

SKRILLA, v. n. 1. (af Skrida) Taga språng och åka på fötterna utåt hal is.

SKRILLA, f. 1. Ställe, der man skrillar.

SKRIN, n. 5. Husgerådssak att förvara hvarjehanda saker uti, liknande till formen en kista, men mycket mindre. Ligga i s. (Pop.) Stryka i s-et, se Stryka med.

SKRINDA, f. 1. 1) Kärra eller slåde med korg af fåtning, spröten eller spjolor. Deraf Höskrinda, Kolskrinda. — 2) Kolmått om 18 tunnor.

SKRINLÄGGA, v. a. 2. (böjes som Lägga) Nedlägga och förvara i skrin. S. relikter. — Skrinläggnig, f. 2.

SKRITT, so Skridt.

SKROBBA, f. 1. Se Mjölhagge.

SKROCK, n. sing. (egentl.: spöke, inbillad syn, dikt, prat, osanning) Vidskeplig; sägen, tro ell. föreställning. Tro s.

SKROCK, n. sing. (gam.) Våld. Bryta s. och ofsocknir, straffa dem, som förtrycka folket.

SKROCKA, v. n. 1. Säges om det late, hönsen låta höra, när de värpt ut och vilja ligga. — Skrockande, n. 4. o. Skrockning, f. 2.

SKROCKFULL, a. 2. Som tror på skrock, vidskeplig.

SKROCKHÖNA, f. 1. Höna, som skrockar.

SKROCKSAGA, f. 1. Vidskeplig berättelse, kärlingsaga.

SKRODERA, skrådera, v. n. 1. (fam.; af gamla ordet Skroa, snacka) Prata stort, ljuga på skryt.

SKRODÖR, skrådör, m. 3. (fam.) Storpratare.

SKROF, skråv, n. 3. 1) Stommen af en djurkropp. S-vel af en häst, en fågel. — 2) Stommen af ett fartyg. Få ett skott i s-vel. — 3) (fam.) Säges om något mycket stort, t. ex.: Ett stort s. till hus, till karl. [Skråf.]

SKROFIS, se Skrafvelis.

SKROFKÄRL, skråvkär, m. 2. (pop.) Utomordentligt dugtig karl. [Skråfkär.]

SKROFLER, skråflär, m. 3. pl. (lat. *Scrofula*, halssvullnad) Ett slags barnsjukdom, som yttrar sig på flera sätt, såsom i halskörtlarnes svullnande. m. m. [Scrofler.]

SKROFLIG, skråvlig, a. 2. Ojenn med skarpa, knöliga eller kantiga upphöjningar. S. yta. S-t berg. [Skråflig.]

SKROFLIGHET, f. 3. Egenskapen att vara skroflig. [Skråflighet.]

SKROFULÖS, --ös, a. 2. Behäftad med skrofler.

SKROT, n. 3. 1) Stora hagel, som begagnas till skjutning ur kanoner, granatkanoner eller haubitser och bombkanoner. Skjuta med s. — 2) Ett mynts vikt. Brukas merendels i förening med Korn (se d. o.). S. och korn.

SKROTA, v. a. 1. 1) Krossa groft, gröpa. — 2) Lösugga ett mindre stycke från ett större stycke metall.

SKROTAMMARE, m. 2. pl. — hamrar. Ett slags hammare, hvarmed jern afskrotes.

SKROTHYFVEL, m. 2. pl. — hyflar. Se Skrubbhylfel.

SKROTEAPPA, f. 1. Se Kartesch.

SKROTMEJSEL, m. 2. pl. — mejslar. Jern att afhugga metallstycken.

SKRÖTSAX, f. 2. Sax till klippning af bleck och metalltråd.

SKRÖTSÄCK, m. 2. Med kartescher fylld säck, hvarmed på skepp skjutes ur kanonerna.

SKRUBB, m. 2. 1) Liten afbalkning i ett hus, till förvaring af hvarjehanda, isynn. skräp. — 2) (fam.) Mycket litet, illa inreddt och fullt böningsrum. Bo i en s.

SKRUBB, n. sing. oböjl. (fam.) Se Skrupens.

SKRUBBA, v. a. 1. 1) Hårdt riva, skafva ytan af en kropp, så att något litet deraf borttages. Kulan s-de honom på armen. S. skinnel af benet på ett ställe. S. öf, se Afskrubba. S. upp ett sår, upprifva det genom skrubbnig. — 2) (fig. fam.) S. ell. s. upp, skarpt tillrätta-visa, banna, med hårda ord bestraffa. S. upp någon. — Skrubbande, n. 4.

SKRUBBA, f. 1. Den vanliga Flundran. Pleuronectes Flesus.

SKRUBBARE, m. 3. Ett slags gröfre qvaster på fartyg.

SKRUBBFIL, m. 2. Groffil.

SKRUBBHYLFA, v. a. 1. 1) Hysla med skrubbhylfel. — 2) Se Skrubba, 2.

SKRUBBHYPVEL, m. 2. pl. — hyflar. Grofhyvel med högformigt löpande tand.

SKRUBBLA, f. 1. (t. Schobel; fabr.) Ett slags ullkarda.

SKRUBBLA, v. a. 1. (fabr.) Karda ull med skrubblor. — Skrubbling, f. 2.

SKRUBBLÄRE, m. 3. Arbetare (på klädesfabrik), som skrubblar ull.

SKRUBBMÄSKIN, --schin, m. 3. Maskin, hvarmed ull skrubblas.

SKRUBBNING, f. 2. Handlingen eller verknigen, hvarigenom något skrubbas.

SKRUBBSKOTT, n. 3. Skott, som ger skrubbsår.

SKRUBBSTÅL, n. 3. Ett slags svarfjern för messing och mjukare metaller.

SKRUBBSÅR, n. 3. Sår, uppkommet genom skinnets eller det yttre hallets afskrubbnig.

SKRUD, m. 2. 1) Praktfull drägt, som nyttjas vid högtidliga ceremonier. Deraf Brud-, Prest-, Biskopsskrud. — 2) (fig.) Prakt, prydnad. Ån-garne i all sin s.

SKRUF, m. 2. pl. skrufvar. 1) En cylinder, på hvars yta äro spiralformigt upphöjda Skruf-gångar, hvilka öfverallt hafva lika lutning till cylinderns axel. S. utan ändra, en maskin, sammansatt af ett kugghjul, en vals och en skruf, hvars gångar gripa in uti hjulets kuggar och vrida hjulet med valsen, på samma gång som skruven kringvrides. (Fig. fam.) Hafva en s. lös, icke hafva alla s-varna i behåll, icke vara rätt klok. — 2) Verktyg, bestående af en dylik cylinder, kallad yttre skruf, och en Skrufmutter (se d. o.), äfv. kallad inre skruf. Taga s., säges om en yttre skruf, när dess gångar riktigt gripa in i skrufmutterns, så att han vid skruvningen inflyttas; (fig. fam.) lyckas, göra verkan, halva framgång, hjälpa. Gå på s-var, vändas, vridas medelst skrufvar. (Fig. fam.) Ställa sitt tal på s-var, ställa det så, att det kan tydas allt efter omständigheterna. Ställd på s-var, som kan tydas på flera sätt. — Ss. S-formig, formigt, -lik.

SKRUFBLECK, n. 3. Se Skrufskifea.

SKRUFBORR, m. 2. Borr att skära skrufmutter med.

SKRUFBULT, m. 2. Grof skruf, hvarmed delar af metallarbeten hopskrufvas, och som går igenom hela det sammanlagda godset.

SKRUFGÅNG, m. 2. Gångorna på en skruf.

SKRUFGÅNGSHÖJD, f. 3. Afståndet emellan gångorna på en skruf.

SKRUFGÅNGA, f. 2. Hvarje särskilt hvarf af de upphöjningar och försänkningar, som ligga utanpå en skruf eller inuti en skrufmutter.

SKRUFHUFVUD, n. 4. Öfra ändan af en skruf.

SKRUFHÅL, n. 3. Se Skrufmutter.

SKRUFKLOFFE, m. 2. pl. — klofvar, eller

SKRUFKLOPPA, f. 1. Ett slags verktyg, hvarmed skrufämnen gängas.

SKRUFMASKIN, --schin, m. 3. Maskin till skruvning.

SKRUFMEJSEL, m. 2. pl. — mejslar. Jern, hvarmed skrufvar kringvridas medelst dess insättande i en skura på skrufhufvudet.

SKRUFMODER, SKRUFMOR, f. eller

SKRUFMUTTER, m. 2. pl. — muttrar. Inuti spiralformigt gängad, ihålig, cylindrisk pjes, hvaruti en skruf kringvrides. Kallas äfv. Inre skruf.

SKRUFNING, f. 2. Handlingen, då man skrufvar.

SKRUFNYCKEL, m. 2. pl. — nycklar. Jern, hvarmedelst skrufvar kringvridas.

SKRUFPRESS, m. 2. Press med derå anbragt skruf, hvarmedelst pressningen sker.

SKRUFRORELSE, f. 3. (mek.) Den sammansatta rörelse, som vid skruvning uppkommer af vändningen kring axeln och framskridandet.

SKRUFSKIFVA, f. 1. Hårdad stålskiva med en mängd hål af olika diameter och med mer eller mindre fina gångar, hvilken begagnas till skrufämnens gängning. Kallas äfv. Skrufbleck, Suedjern.

SKRUFSKÄRNINGSMASKIN, ---schin, m. 3. Maskin till skärning af större skrufvar och fabriksmessig tillverkning af smärre.

SKRUFSPIK, m. 2. Spik med skrufgångar i ändan.

SKRUFSTYCKE, n. 4. Se Skrufståd.

SKRUFSTÅL, n. 3. Ett slags svarfjern till skrufvars förfärdigande.

SKRUFSTÅD, n. 3. Ståd med skruf, som

begagnas att fasthålla pjeser, hvilka skola bearbetas.

SKRUFTRÅD, m. sing. Guld- eller silfvertråd, försedd med högst fina och grunda skrufgångar längs utåt hela dess yta.

SKRUFVA, v. a. 1. 1) Kringvrida en skruf. S. öf, från, i'n, ned, på, se Afskrufva, &c. S. fast, lös, se Fastskrufva, Lösksrufva. S. igen, tillsluta genom skruvning. S. ihöp, se Hopskrufva. S. i sär, åtskilts, genom skruvning åtskilja. S. sönder, söndra, förstöra genom skruvning; se äfv. S. i sär. S. upp, ut, se Uppskrufva, Utkskrufva. — V. n. (fam.) 1) Uttrycka sig i ordalag, som kunna tydas efter omständigheterna. — 2) Gå och s., vara villrådig; icke veta, hvad parti man skall taga. — S-d, part. pass. (Fig., adjektivt) Ställd på skrufvar. Jfr. Skruf.

SKRUFVADT, adv. (fig.) I tvetydiga ordalag.

SKRUFÄMNE, n. 4. Ämne till förfärdigande af en skruf.

SKRUMPEN, a. 2. neutr. — et. Som skrumpnat. S-pna äpeln. S. gubbe, häring.

SKRUMPENHET, f. 3. Skrumpen yta, form, gestalt.

SKRUMPNA, v. n. 1. Sammandraga sig, minskas till omfång, så att skrynklor bilda sig på ytan. — Skrumpnande, n. 4.

SKRUPEL, skruppl, m. 3. pl. skrupler. 1) (lat. *Scrupulum*) a) (apoteksvigt) Tredjedelen af en drakma. — b) (längdemått) Tiondedelen af ett gran. — 2) (lat. *Scrupulus*) Betänklighet, tvekan. [Scrupel.]

SKRUPENS, SKRUPENSA, se Skurpens, Skurpensa.

SKRUPULÖS, --ös, a. 2. Viterst samvetsgrann; högst noggrann eller sorgfällig; ängsligt noga. [Scru-]

SKRYM, a. 2. (fam.) Som upptager mycket rum.

SKRYMMA, v. n. 2. Säges om saker och varor, som upptaga mycket rum.

SKRYMSLA, f. 1. ell. SKRYMSLE, n. 4. Gömvrå, smyghål. I skogens lysta s-lor.

SKRYMTA, v. n. 1. Gifva sig sken af dygd, helighet, gudsfruktan eller försakelse. — Syn. Hyckla.

SKRYMTAKTIG, a. 2. Fallen för att skrymta. — Syn. Skenhelig, Hycklande. — Skrymtaktigt, adv.

SKRYMTAKTIGHET, f. 3. Fallenhet för att skrymta. — Syn. Skenhelighet.

SKRYMTAN, f. sing. indel. Se Skrymteri.

SKRYMTARE, m. 3. — TERSKA, f. 1. Skrymtaktig människa. — Syn. Hycklare, Skenhelgon.

SKRYMTERI, n. 3. Hycklande af dygd, gudsfruktan, försakelse. — Syn. Hyckleri.

SKRYNK ell. **SKRYNKLA**, skryn'ngka, f. 1. Litet veck på ytan af ett föremål. — Syn. Rynka.

SKRYNKLA, skryn'ngkla, v. a. 1. Göra skrynklig. S. ett kläde. — S. sig, v. r. Blifva skrynklig.

SKRYNKLIG, skryn'ngklig, a. 2. Full med skrynklor.

SKRYNKLIGHET, skryn'ngklighét, f. 3. Skrynklig yta.

SKRYNKLIGT, skryn'ngkligt, adv. På ett skrynkligt sätt, med skrynklor. Sitta s.

SKRYT, n. sing. Eget beröm; pralande med egna förtjenster. S. öfver hög börd, öfver rikedomar. Säg något på s., för att berömma sig. Utan s. sagdt, utan att vilja berömma mig. — Syn. Sjelfberömmelse.

SKRYTA, v. n. 5. Impf. *Skröt. Sup. Skrutit.* Berömma sig sjelf, pråla med egna fortjenster, vare sig verkliga eller inbillade. *S. af, öfver något. S. med,* på skryt visa, lysa med. — *Syn.* Brösta sig. *Yfvas. — Skrytande, n. 4.*

SKRYTAKTIG, a. 2. Se *Skrytsam*, 1.
SKRYTAKTIGHET, f. 3. Se *Skrytsamhet*.
SKRYTAKTIGT, adv. Se *Skrytsamt*.
SKRYTARE, m. 5. En, som skryter mycket.
SKRYTSAM, a. 2. 1) Fallen för att skryta. *Han är mycket s. — 2)* Som innehåller skryt. *S. berättelse.*

SKRYTSAMHET, f. 3. Fallenhet för att skryta.

SKRYTSAMT, adv. På ett skrytsamt sätt, med skryt. *S. tala om något.*

SKRÄ, n. sing. I. Benämning till sjös på Skrot (hem. 4).

SKRÄ, n. 2. II. (af gamla verbet *Skrå*, skriva) Af regering gillad förening af de handverkare i en stad, som tillhöra samma yrke. Kallas äfv. *Handverkskrä*, *Handverksgrille*.

SKRÄBRÖDER, m. 3. pl. — *bröder.* Medlem af ett skrä.

SKRÄBUNDEN, a. 2. neutr. — *et. S. handverkare*, som tillhör skrä.

SKRÄBÖSSA, f. 1. Ett slags kort bössa.

SKRÄF, **SKRÄFLIG**, m. fl., se *Skröf*, *Skröflig*, &c.

SKRÄFRI, a. 2. neutr. — *frött. S. handverkare*, som ej tillhör skrä.

SKRÄFÖRVÄNDT, m. 3. Se *Skräbroder*.

SKRÄHANDVERKARE, m. 5. Handverkare, som tillhör ett skrä.

SKRÄINRÄTTNING, f. 2. Det slags samhällsinrättning, då handverken äro indelade i vissa skrän.

SKRÄKANT, m. 5. Sned kant.

SKRÄKAPPA, f. 1. Benämning till sjös på Kartesch.

SKRÄL, n. sing. (fam.) Larmande sång, blandad med stof och vilda rop.

SKRÄLA, v. n. o. a. 1. Sjunga högt och larmande. *S. en visa. — Skrälande, n. 4.*

SKRÄLARE, m. 5. (fam.) En, som skrälar.

SKRÄLÅDA, f. 1. Se *Handverkslåda*.

SKRÄMA, f. 1. 1) Lindrigt, på längden löpande hudsår. *Gifta, få s-mor. — 2)* Märke efter ett dylikt sår eller efter ett huggsår.

SKRÄMIG, a. 2. Som har en eller flera skrämor.

SKRÄMÄSTARE, m. 5. Handverksmästare, som tillhör ett skrä.

SKRÄORDNING, f. 2. Författning, innehållande reglorna för skrän, femte bestämmande af vilkoren för rättighet till utöfning af vissa handverk, äfvensom sättet för denna rättighets begagnande.

SKRÄPUK, *skräpük*, m. 2. (af gam. *Skrok*, falsk, diktad, och *Puke*, ond ande) 1) (gam.) Halmspöke, hampspöke, äkerspöke, fågelskrämma, buse. — 2) Se *Larf*, 1.

SKRÄPUKANSIGTE, *skräpükansigte*, n. 4. 1) (gam.) Ansigtmask. — 2) (fam.) Fül qvinna.

SKRÄRÄTTIGHET, f. 3. (mest i plur.) Rättighet, som tillhör ett skrä.

SKRÄTVÄNG, n. 5. Det slags tvång för handverksrörelse, som skränrättningen medför.

SKRÄ, sammandraget af *Skräda*.

SKRÄCK, m. sing. 1) Yttersta förskräckelse; *Sprida s. och fasa öfverallt. Injaga s. Sätta s. i någon. — 2)* Person eller sak, som orsakar

största förskräckelse. *Han är en s. för alla bofvar.*

SKRÄCKA, f. 1. Se *Skrahe*.

SKRÄCKA, v. a. 2. (sjöt.) Fira något på ett styft haladt tåg.

SKRÄCKBILD, m. 3. Bild, gjord att skrämna med. Brukas mest bildligt.

SKRÄCKFULL, a. 2. Högst förskräcklig.

SKRÄCKLIG, a. 2. (föga brukl.) Se *Förskräcklig*.

SKRÄCKSTEN, m. 2. Se *Malakit*.

SKRÄCKSYSTEM, -- stäm, n. 5. Regerings-system, som går ut på att genom skräck upprätthålla samhällsordningen.

SKRÄCKVÄLDE, n. 4. Regering, som genom skräck söker att vidmakthålla ordningen i samhället.

SKRÄDA, v. a. 2. (egentl. Skära) Frånskilja det dälige från det goda. *S. mjöl*, genom malning frånskilja sådorna deri. *S. mat*, vara laggrann derpå. (Fam.) *Ej s. ord*, vara grof i sitt tal, bruka grofva ord. *S. en timmerstock*, se *Flänka. S. åf, bort, från, se Afskräda, &c.*

— *Skrädd*, part. pass. *Skräddt mjöl.*

SKRÄDDARE, m. 5. (af *Skroda*, skära) Handverkare, som syr kläder, isynn. åt manspersoner. — *Ss. Skräddararbete, -bord, -gesäll, -handverk, -mästare, -räkning, -verkstad, -yrke.*

SKRÄDDARETALJA, f. 1. (skepp.) Se *Göling*.

SKRÄDDARMÄTT, n. 5. Band eller lång pappersremsa, hvarmed skräddare taga mått.

SKRÄDDARSAX, f. 2. Sådant slags sax, som skräddare bruka.

SKRÄDDARSÖM, m. 2. pl. — *sömmar*. Sådant slags söm, som skräddare sy.

SKRÄDDERI, n. 5. (fam.) Skräddarhandverk.

SKRÄDDERSKA, f. 1. En skräddares hustru.

SKRÄDDRA, v. n. 1. (pop.) Utöfva skräddarhandverket.

SKRÄDE, n. 4. Se *Afskräde, Affall, Afskrap, Afskräk*.

SKRÄDNING, f. 2. Görömdet, då man skräder.

SKRÄFLA, v. n. 1. (fam.) Tala stort och bredt, storskräta; prata i vädret. — *Skräflande, n. 4.*

SKRÄFLA, f. 1. (fam.) En, som skräflar. Säges både om män och qvinnor. — *Syn.* Storskrutare, -erska.

SKRÄFLARE, m. 5. Se *Skräfla*, f.

SKRÄFVA, v. n. 1. (föga brukl.) Se *Skräfla*.

SKRÄFVEL, n. sing. (fam.) Skräflande.

SKRÄLL, m. 2. 1) Skakande, förfärlig knall; starkt, men hastigt öfvergående buller. — 2) (fam.) Stor mängd.

SKRÄLLA, v. n. 2. 1) Gifta till en skräll. *Åskan s-llde till. S. sönder*, gå sönder med en skräll. — 2) Gifta ljud af något sprucket eller bräckt. *S. som en sprucken klocka. — Skrällande, n. 4.*

SKRÄLLDUS, -ús, m. 5. (pop. o. fam.) *Hela s-en*, alltihop, hela hopen.

SKRÄLLE, n. 4. (fam.) 1) Sprucket, bräckt kärl, som skräller. — 2) (fig.) Person eller sak, som icke duger mycket till.

SKRÄLLIG, a. 2. (fam.) 1) Sprucken och skrällande. — 2) (fig.) Dällig, bräcklig. *S. röst, ton, hes och utan klang.*

SKRÄLLIGT, adv. På ett skrälligt sätt, med skrällig ton. *Tala, låta s.*

SKRÄLLMÅSE, m. 2. pl. — *måsar*. Sjöfågeln *Larus Atrocilla*.

SKRÄMMA, v. a. 2. Injaga häftig förskräckelse, göra mycket förskräckt. *S. någon. S. en med något. S. en för något. S. en från ettet.* i yttersta grad. *S. feber, missfall, slag på någon*, skrämna någon så, att han (hon) får slag, &c. *S. åf, bort, från, i'n, upp, se Afskrämna, &c. — Skrämmande, n. 4.* [Skräma.]

SKRÄMSEL, m. sing. Häftig förskräckelse.

SKRÄMSKOTT, n. 5. Tom hotelse, blindt allarm.

SKRÄN, n. 5. (af *Skria*) Skarpt, gällt, skärande och ohyggligt läte (af jemmer, klagan, o. s. v.); äfv. flera sådana läten tillsammans. *S. af jemmande qvinnor och barn.* Brukas äfv. om vissa fåglar med skarpa läten.

SKRÄNA, v. n. 1. Gifta ett gällt, skärande och ohyggligt läte; tjuta och jemra sig.

SKRÄNKÅ, *skrängka*, v. a. 2. (tekn.) Utböja sägtändorna ömsevis åt hvar sida.

SKRÄNMÅSE, m. 2. pl. — *måsar*, eller

SKRÄNTÄRNA, f. 1. Fågel af Tärnornas släkte med karnosinröd näbb och svart ben.

SKRÄP, n. sing. (af *Skrapa*; egentl.: gamla utslitna kläder, gamla och odugliga husgerädsaker) Säges om allehanda slags saker af intet värde, om det som duger till ingenting. *Taga bort s-et ur ett rum. Det är bara s. — Syn.* Strunt.

SKRÄPA, v. n. 1. Gifta ett ostädadt utseende. *Låta kläderna ligga framme och s. Allting s-r*, som icke är på sin plats. — *Skräpande, n. 4.*

SKRÄPIG, a. 2. Som har utseende af skräp, ger ett ostädadt utseende.

SKRÄPKAMMARE, m. 2. pl. — *kamrar*. Se *Skräpprum*.

SKRÄPKISTA, **SKRÄPLÅDA**, f. 1. Kista, låda, der hvarjehanda skräp förvaras.

SKRÄPPA, f. 1. Se *Svinrot*.

SKRÄPPA, v. n. 1. (fam.) Tala stort. *S. och skryta.*

SKRÄPPAPPER, n. 5. Papper af intet värde.

SKRÄPPRUM, n. 5. Rum, der hvarjehanda skräp förvaras.

SKRÖPLIG, *skröpligg*, a. 2. Bräcklig, svag och krämpig. *En s. gubbe.*

SKRÖPLIGHET, *skröplighet*, f. 5. 1) Bräcklighet, svaghet och krämpor. — 2) Krämpa. — 3) (fig. fam.) Fel, brist, svaghet. För denna bem. mest i plur.

SKUBBA, v. a. 1. Gnida ryggen eller någon af sidorna emot något. *S. ryggen emot väggen. S. hål på rocken. S. sönder tröjan. S. åf ell. åf sig, se Afskubba. — S. sig, v. r. Se Skubba, v. a. S. sig emot något. — Skubbing, f. 2.*

SKUDDA AF, se *Afskudda*.

SKUFBLINDA, *skufblinda*, f. 1. (skepp.) Ett slags fordom brukligt segel.

SKUFBRÅDE, se *Skottbråde*.

SKUFF, m. 2. (fam.) Stöt med axela eller armbågen.

SKUFFA, v. a. 1. (af *Skufva*) Stöta till någon med axela eller armbågen. *S. omkull någon. S. ned någon i sjön. S. bort, från, i'n, undan, ut, se Bortskuffa, &c. S. till, gifta en plötslig skuff. — S-s, v. d. Skuffa hvarandra. — Skuffande, n. 4. o. Skuffning, f. 2.*

SKUFLUCKA, **SKUFLÅDA**, se *Skottlucka, Skottlåda*.

SKUFNING, f. 2. Handlingen, då något skufvas.

SKUFVA, v. a. 1. (egentl.: stöta, skjuta) 1) Småningom skjuta någonting tungt ifrån dess plats. — 2) Rispa (eit tyg). — *S. sig, v. r. (om tyger)* Rispa sig.

SKUGGA, f. 1. 1) Den mörka, obelysta fläck, som visar sig på andra sidan om en belyst, ogenomskinlig kropp. *S-n af en menniska, af ett berg. I s-n af en ek. Kasta s.*, bildla, förorsaka en sådan mörk fläck, t. ex.: *Tornet kastade en lång s. på marken. (Fig.) Kasta s. på, fördunkla glansen af något, förringa ens ära, anseende; svarta; göra misstänkt. (Fig.) Löpa, fara efter s-n*, eftersträffa något, som ej kan vinnas. — 2) Skydd emot solen igenom ett skymmande föremål. *Under trädet finna vi s. Husset ger på ena sidan en behaglig s. mot middagssolen. — 3)* (estet.) De delar af en målning, der ljuset faller så svagt på föremålet, att den derpå lagda färgens art icke mer är bestämd, utan öfvergår i en annan. — 4) Se *Välbad*.

Skuggornas rike, de dödes rike. *Han går som en s.*, är alldeles öfverglad, hara ben och skinn; äfv. är af alla öfvergifven, ledsen vid lifvet. — 5) (fig.) Något på aflägssett håll liknande. *En s. af frihet. — Ss. Skugglik, -lös.*

SKUGGA, v. a. 1. 1) Se *Öfverskygga*. — 2) Se *Schattera*.

SKUGGBILD, m. 5. 1) Bild, formerad genom skuggan af ett föremål. — 2) (fig.) Se *Bländverk*.

SKUGGE, m. 2. pl. *skuggar*. Fisksläktet Sciæna.

SKUGGFÄRG, m. 5. Färg, hvarmed ett parti på en målning blifvit skuggadt.

SKUGGIG, a. 2. Som ger skugga. *Ett s-t ställe.*

SKUGGKONUNG, m. 2. (fig.) Konung, som har blott skuggan af konungamakt.

SKUGGMÅLNING, f. 2. Se *Silhuett*.

SKUGGNING, f. 2. Se *Schattering*.

SKUGGPORTRÄTT, -*parträtt*, n. 3. o. 3. Se *Silhuett*.

SKUGGRIK, a. 2. Som ger mycken skugga. *En s. lund, allé. — Skuggrikhet, f. 3.*

SKUGGRÄDD, a. 2. (fig.) Rädd för ingenting, rädd utan orsak.

SKUGGSÅD, f. 1. 1) Den sidan, på hvilken skuggan af ett föremål faller. — 2) (fig.) Fel, brist, ofullkomlighet. *Allting har sin s.*

SKUGGSPEL, n. 5. Färgade eller svarta skuggbilder, som frambringas, de förra på en hvit vägg, mest med tillhjälp af laterna magica, de sednare genom dockors placering bakom en genomskinlig yta, t. ex. oljadt papper; vanligtvis rörliga, så att ett slags pantomim deraf uppkommer.

SKUGGVERK, n. 5. 1) Skuggbild ell. skuggbilder. — 2) Se *Bländverk*.

SKUGGVINGE, m. 2. pl. — *vingar*. En nattfjäril. *Pterophorus*.

SKULD, f. 3. 1) Hvad man är skyldig. Säges isynn. om penningar. *Stor, liten s. Häktad för s. Vara öfverhopad af, fördjudad i, belastad med s. Sätta i s.*, försätta i det tillstånd, då man är mycket skyldig. *Göra s-er, sätta sig i s.*, genom köp o. s. v. ådraga sig skulder. *Sätta i s.*, vara mycket skyldig. *Stå i s. hos någon*, vara någon skyldig (se äfv. hem. 2).

Skatt och s., kronoutlagor. (Fig.) *Betala naturen sin s.*, dö. — Har flera sammansättningar, såsom: Småskuld, Heders-, Spel-, Krogskuld, m. fl. — 2) (fig.) Förbindelse. *Afbörda sig en tack-*

samhetens s. Stå, stanna i s. hos någon för en sak, stå, stanna i förbindelse dertför. Jfr. bem. 1. (Stå i s.). — Har sammansättningen Tacksamhetsskuld. — 3) Fel, förskyllan, vållande, orsak. *Det är hans s., att saken misslyckats, icke min. Vara s. till, vållande till, t. ex.: Du är s-en till hans olycka, att han blifvit ruinerad. Ge en s-en för något, skylla en dertför. Bära s-en för, skyllas för. Skjuta s-en på någon, ifrån sig, se Skjuta. Taga s-en på sig, åtaga sig ansvaret för något. — 4) Synd, öfverträdelse. *Förlåt oss våra s-er.* — Har sammansättningen Syndaskuld. — För skuld, prep. Se Skull.*

SKULDBELASTA, v. a. 1. Belasta med skuld. Kan sägas både i bem. 1 o. 4 af ordet Skuld. Brukas mest i part. pass. *Vara s-d. S-dt samvete.*

SKULDBOK, f. 3. pl. — böcker. Bok, hvare skulder äro antecknade.

SKULDEBREF, n. 3. Se *Skuldsedel*.

SKULDENÄR, skulldenär, m. 3. (t. *Schuldner*) Se *Gäldenär*.

SKULDERBEN, n. 3. eller **SKULDERBLAD**, n. 3. (anat.) Benämning på de tvenne trekantiga, flata ben, som baktill och ofvartill såsom skoldar betäcka bröstet.

SKULDERPUNKT, m. 3. (befästn. k.) Punkten, der flank och fas sammanträffa.

SKULDERVINKEL, m. 2. pl. — *vinklar*. (befästn. k.) Vinkel emellan flank och fas.

SKULDERVÄRN, n. 3. (befästn. k.) 1) Hvarje vall, ämnad blott till betäckning. — 2) Ett dylikt värn för rytteri.

SKULDFORDRAN, f. sing. indef. eller **SKULDFORDRING**, f. 2. Se *Fordran*, bem. 2.

SKULDFRI, a. 2. neutr. — *frött*. 1) Fri från skuld, utan skuld. — 2) Utan vållande; fri för tillräknan, ansvar. *Göra, förklara någon s. — 3) Utan synd, oskyldig. Ett s-t samvete. — Syn. Skuldlos. — Skuldfrihet, f. 3.*

SKULDFÖRSKRIFNING, f. 2. Se *Skuldsedel*.

SKULDLOS, a. 2. Se *Skuldfri*, bem. 3. — *Skuldloshet, f. 3.*

SKULDOFFER, n. 3. Se *Försoningsoffer*.

SKULDPOST, m. 3. Särskilt post i en skuldräkning.

SKULBRA, f. 1. (t. *Schulter*) Den högsta delen af människans öfre extremiteter, bestående af nyckelbenet och skulderbladet. — *Syn. Axel.*

SKULDBESTÄMNING, -- jfr s. t. n. 3. Förteckning på skulder. Brukas äfv. i samma mening som Syndaregister.

SKULDRÄKNING, f. 2. Räkning, upptagande de särskilda summor, som man af en annan har att fordra.

SKULDSEDEL, m. 2. pl. — *sedlar*. Skriftlig försäkran, hvarmedelst någon utfäster sig att till annan person inom viss tid betala en uppgifven summa. — *Syn. Skuldebref, Skuldförskrifning, Förskrifning, Revers, Skuldförbindelse, Obligation.*

SKULDSÄTTA, v. a. 2. (böjes som *Sätta*) Sätta i skuld. — *S. sig, v. r. Sätta sig i skuld. — Skuldsättning, f. 2.*

SKULL, För s., preposition, som antyder orsak och konstrueras med genitiv eller förbindes med pron. poss. *Förfölja en för religionens s. Jag kunde ej komma för regnets s. För hans ungdoms s. För vår vänskaps s. För min, din, hans, hennes, deras, vår, eder s. Jag gör det för din s. blott. För den s., se*

Fördensskull. För Guds s., se Gud. — Stundom fordrar väljudet att genitiva kännbokstafven s bortfaller, t. ex.: *För hans egen fördel s.* Bruket är likväl i detta hänseende olika.

Anm. Heter egentl. *För skuld* (af *Skuld*, orsak), hvilket skriftsätt äfven af en och annan nyttjas, och af *thre* följes. Vanligaste skriftsättet är dock numera *För skull*, hvilket äfven redan af *Spegel* finnes antaget.

SKULLE, m. 2. pl. *skullar*. Vind på ladugårdshus, stall o. s. v., der foder för boskap förvaras. — Har sammansättningarna *Foderskulle, Höskulle*.

SKULLE, impf. af *Skola*, v. n.

SKULOR, f. 1. pl. Diskvatten med allehanda slags afskräden.

SKULPTER, v. a. 1. (lat. *Sculpere*) Göra bildhuggararbete.

SKULPTUR, skulptur, f. 3. (lat. *Sculptura*) 1) Bildhuggarkonst, bildhuggeri. — 2) Bildhuggararbete.

SKULPTÖR, skulptör, m. 3. Bildhuggare.

SKULVATTEN, skälvätt, n. 3. Se *Skulor*.

SKUM, a. 2. Något mörk, halfmörk, dunkel. *S-t dagsljus. S. dag. Det börjar redan blifva s-t, nattens mörker börjar inbryta. S. syn, s-ma ögon, svag syn. S. blick, matt b.*

SKUM, n. sing. 1) Mängd af luftblåsor, samlade tätt intill och öfver hvarandra, simmande på ytan af ett flytande ämne. *S. på vatten, på öl, på chokolad.* — 2) Lätta orealligheter, som vid kokning af flera slags flytande ämnen simma på ytan. — 3) Lätt slag, som vid metallers smältning uppstiger på ytan. — *Ss. S-lök.*

SKUMHET, f. 3. Egenskapen att vara skum.

SKUMKALK, m. 3. En kalkstensart, lös och lätt att rivna, med perlermorglans.

SKUMMA, v. a. 1. Åftaga skummet ifrån ytan af ett flytande ämne. *S. mjölk. S. grytan, åftaga skummet på något, som kokar i grytan. S. af, se Afskumma. — V. n. Se Fradga, v. n. S. af vaseri. — S. sig, v. r. Bilda, sätta skum på ytan. — Skummande, n. 4.*

SKUMMARE, m. 3. 1) En, som skummar. — 2) Ett slagte af Ringmaskarna. Aphrodite.

SKUMMIG, a. 2. Beträckt med skum. — *Skummighet, f. 3.*

SKUMNING, f. 2. Handlingen, då man skummar.

SKUMPA, v. n. 1. (fam.) Springa eller hoppa smätt och tungt. *S. i dans. — Skumpande, n. 4. o. Skumpning, f. 2.*

SKUMPLÖJNING, f. 2. Ett slags plöjning på lerjord, som skall odlas genom bränning.

SKUMRASK, n. sing. (fam.) *I s-et, i skymningen.*

SKUMSKED o. **SKUMSLEF**, f. 2. pl. — *slefvar*. Sked, slef, som begagnas att skumma med.

SKUMSPADE, m. 2. pl. — *spadar*. Spade, som begagnas till skumning.

SKUMÖGD, a. 2. Som har skumma ögon.

SKUMÖGDHET, f. 3. Skum syn.

SKUNK, skunk, m. 2. 1) Ett slags rof-djur, likt en gräffing, med svart svans. *Viverra putorius.* — 2) Allmän benämning på rofjurs-slägtet *Viverra*, hvartil *Desmansdjuret, Genott, Iknevmon* och *Stinkdjuret* höra.

SKUR, m. 2. 1) Stridt, men snart öfvergående regn eller hagel. Deraf *Regnskur, Hagelkur.* — *Syn. Dusch, Dask.* — 2) (fig.) *Se Regn, 2. En s. af pilar.* — 3) (fam.) *Ta en i s., se Skrubba upp.*

SKURA, f. 1. Fördjupning efter inskärning. *Göra en s. på en karfstock.* — Skrifves äfv. *Skåra*.

SKURA, v. a. 1. Rengöra genom gnidning med sand, krita, trippel, skäfte o. d., samt sköljning med vatten. *Se golf, kökssaker, gevär. S. af, bort, ut, se Afskura, sec. S. om, sönder. S. upp, åter göra ren, fullkomligt rengöra genom skurning; äfv. förbruka genom skurning; äfv. (fam.) se Skrubba upp.*

SKURBAD, n. 3. Se *Duschbad*.

SKURFRÅKEN, m. sing. eller **SKURGRÄS**, n. 3. Se *Skäfte*.

SKURGUD, skurgud, m. 2. (af gam. *Skurdr*, skärning) *S-ar* kallades de i trä utskurna gudabilder, som under hedniska tiden mångenstädes i Norden uppsattes i särskilda små bönehus, vid allmänna vägar, vid böndernas gårdar, o. s. v.

SKURK, m. 2. (ursprungl.: torrt ormskinn) Högst nedrig och gemen människa. — *Syn. Bof, Niding, Rackare, Lymmel.*

SKURKAKTIG, a. 2. Af en högst nedrig sinnesart. — *Syn. Bofaktig.*

SKURKAKTIGHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara skurkaktig. — 2) Se *Skurkstreck*.

SKURKERRI, n. 3. (foga brukl.) eller **SKURKSTRECK**, n. 3. Högst nedrig handling. — *Syn. Bofstreck, Nidingsstreck, Bofstycke, Skurkaktighet.*

SKURLÄPP, m. 2. Läpp, som brukas att skura med.

SKURNING, f. 2. Förrättningen, arbetet, då något skuras.

SKURPENS, skurppans, s. oböjl. (prov. o. fam.) Banner. *Få, ge s.*

SKURPENSA, skurppännsa, v. a. 1. (prov. o. fam.) Banna, skura upp, skrubba upp.

SKURREGN, n. 3. Regn, som faller skurtals.

SKURSAND, m. sing. Sand att skura med.

SKURTA, n. 3. Se *Vallentak*.

SKURTALS, adv. I skurar.

SKURTRASA, **SKURVISKA**, f. 1. Trasa, viska, som begagnas vid skurning.

SKUTA, f. 1. Hvarje mindre fartyg, som endast är ämnadt till flod-, insjö- eller kustfart. — *Ss. Skutlast, -lega, -skeppare.*

SKUTT, n. 5. (fam.) Långt språng. *Taga, göra ett s. I ett s. Ta s., se Skutta. — Syn. Språng, Hopp.*

SKUTTA, v. n. 1. (fam.) Taga långa språng; hoppa, springa. *S. bort, fram, förbi, om, igenom, in, ned, undan, upp, ut, öfver. — Skuttande, n. 4.*

SKUTTARE, m. 3. (fam.) En, som mycket springer och hoppar.

SKY, v. a. 2. Undfly, undvika, frukta. *Ej s. att tala sanning.* (Fam.) *S. hvarken eld eller vatten, frukta ingenting.*

SKY, m. sing. oböjl. Undflyende, undvikande, afsky. *Till s. och varnagel, se Varnagel. Utan s. utan återhåll, utan hejd, utan bliggsel.*

SKY, m. 2. 1) Litet tunt, ljus moln. (Fig.) *Upphöja ända till s-arna, berömma öfvermåttan. Stå som fallen ur s-arna, vara betogen af häpnad. — 2) (fig.) Ofantlig mängd af flygande insekter. En s. af gråhoppor. — 3) Fint streck af grummel i vissa vätskor. S. i urin. — Ss. S-betäckt.*

SKYDD, n. sing. oböjl. 1) Se *Skygd. I s. af ett träd. — 2) Se Beskydd. Fiäna s. hos någon.*

SKYDDA, v. a. 1. 1) Gifva skygd. *Ett träd*

s-de mig för regnet. — 2) Beskydda, bevara. S. en för något. S. någon i besittningen af en sak. — Syn. Frede, Bevara. Se äfv. Beskydda. — S. sig, v. r. Bevara sig, beskydda sig. S. sig för, emot kölden. — Skyddande, n. 4.

SKYDDARE, m. 3. Se *Beskyddare*.

SKYDDING, m. 2. (nytt ord) En, som beskyddas af någon. — Bildadt för att motsvara det franska *Protégé*.

SKYDDSAFGIFT, f. 3. Personel skatt, som hvarje innebyggare i Sverige årligen måste utgöra.

SKYDDSANDE, m. 2. pl. — *andar*. Skyddande ande.

SKYDDSBREF, n. 3. Bref, hvarigenom någon försäkras om skydd och säkerhet till person och egendom.

SKYDDSENGEL, m. 2. pl. — *englar*. Skyddande engel. [-ängel.]

SKYDDSFÖRBUND, n. 3. Förbund till inbördes skydd och försvar.

SKYDDSGUD, m. 2. -INNA, f. 1. Gud ell. gudinna, som förunnar sitt synnerliga hägn och skydd åt person eller sak.

SKYDDSELGON, n. 3. Helgon, som tros särskilt skydda person, folk eller land.

SKYDDSSHERRE, m. 2. pl. — *herrar*. Lands- eller egendomsherre, betraktad som sina undersåtars eller underbafvandes beskyddare.

SKYDDSKAP, n. 3. o. 5. En beskyddares förhållande till dess styddling.

SKYDDSKOPPOR, f. 1. pl. Koppor, som, till skydd emot smittkopporna, genom inympning af varet i kokoppor bibringas dem, hvilka icke varit angripna af smittkoppor. *Ympa s., se Vaccinera.*

SKYDDSKOPPYMPNING, f. 2. Se *Vaccination*.

SKYDDSMUR, m. 2. Mur, som tjänar till skydd. Brukas äfv. bildligt.

SKYDDSPATRON, --ön, m. 3. Ett rikets skyddselgon. *S:t Erik var Sveriges s.*

SKYDDSVAKT, m. 3. Beskyddande vakt.

SKYDDSVÄGG, f. 2. Skyddande vägg.

SKYDDSVÄRN, n. 3. Se *Värn*.

SKYDRAG, n. 3. Ett slags luftfenomen, då en del af ett moln nedsänkes och svänger sig beständigt omkring i en hvirvel, hvarvid detsamma, inuti ihåligt, uppdrager uti sig lättare ting, såsom vatten, halm, hö, fiskar, fåglar.

SKYFALL, n. 3. 1) Regn, som nedstörtar i strömmar. — 2) (bot.) a) Älgslägtet *Nostoc*. — b) En art deraf, på ångar och vid vägar, efter regn. *Tremella Nostoc.*

SKYFFEL, schyffel, m. 2. pl. *skyfflar*. (Diminutiv af *Skofvel*) Benämning på flera slags redskap, som brukas att dermed upphämta eller undan-skjuta något. Se f. 6. Eldskyffel, Trädgårdsskyffel.

SKYFFELHÄRF, f. 2. pl. — *harfvar*. Ett slags åkerbrukerredskap.

SKYFFLA, v. a. 1. Böra uti, kosta med skyffel, hopskjuta, undanföra med skyffel. *S. bort, undan, se Bortskjuffa. S. ihop, upp, ut. S. om, se Omskjuffa. — 2) Med trädgårdsskyffel (se d. o.) afskåra ogräs på gångar och land i en trädgård, o. s. v. S. gångarna i en trädgård. — Skyfflande, n. 4. o. Skyffling, f. 2.*

SKYFFLARE, m. 3. En, som skyfflar.

SKYFFVE, n. 4. Se *Prätte*.

SKYGD, n. sing. oböjl. Hvad som tjänar till betäckning emot sol, regn, o. s. v. *Söka s. under*

ett träd. Sitta i s. af ett träd. Vara i s. för solhettan.

SKYGG, a. 2. (af Sky) 1) (om kreatur, isynn. hästar) Falla för att skygga. En s. häst. — 2) (om människor) a) Som skyr, undflyr, undviker andra; rädd, fruktande. En s. menniska. Sages äfv. om sak. S-a blickar. S. uppsyn. — Har sammansättningen Follskugg. — b) Rädd (för). Han är ej s. för att säga sanningen.

SKYGG, v. n. 1. 1. (af Sky) Sages om kreatur, då de, skrämde vid åsynen af något föremål, kasta sig åt sidan eller stryka baklänges. Hästen har det laget att s. — 2) (fam.) Blifva rädd, draga sig tillbaka. S. undan för någon, undvika honom. — Skyggande, n. 2.

SKYGG, v. a. 1. II. (af Skugga) Gifva skygd. Trädet s-r mig för solen, emot oviddet. Skärmen s-r emot ljuset. S. ögonen med handen, hålla handen öfver ögonen till skydd för ljuset.

SKYGG, n. 4. Tygstycke, bundet fram till om kroppen till skygd. Se äfv. Skygve.

SKYGGHET, f. 5. Egenskapen att vara skygg; rädsla, försagdhet.

SKYGGLOPP, m. 2. Lopp, som sättes på sidan om hvardera ögat på en skygg häst, för att han ej må se något föremål på sidan och deraf blifva skrämde.

SKYHÖG, a. 2. 1) Som når ända upp till skyarna. S-t berg. — 2) (fig.) a) Ganska hög. S. väg. — b) Ganska stor. S. galenskap.

SKYHÖGT, adv. Ända upp till skyarna.

SKYL, m. 2. (af Skyta) På åkern till torkning upprest hög af sädeskärvar, med eller utan hatt. Uppsätta säden i s-ar.

SKYLA, v. a. 1. I. (af Skyll) Uppsätta i skylar. S. säd.

SKYLA, v. a. 2. II. (af gamla verbet Skyta, dölja) Betäcka, dölja. Hafva intet att s. sin nakenhet med. S. någon för mängdens blickar. S. öfver, se Öfverskyta. — S. sig, v. r. Betäcka sig, dölja sig. Hafva intet att s. sig med.

SKYLD (y långt), part. pass. af Skyta, II.

SKYLD (y kort), adj. (utan neutr. sing. indef.) Bestäktad. S. och oskyld. — Syn. Se Bestäktad.

SKYLDEMAN, m. 5. pl. — män. Bestäktad mansperson. — Syn. Se Slägtning.

SKYLDIG, a. 2. (af Skuld) 1) Som har skuld, är pliktig att betala penningar till någon. Vara mycket s. Han är s. mig 100 r:dr för varor. (Fam. talesätt) S. Gud och hela världen, belastad med skuld, skyldig ganska många. (Fig.) Icke blifva en något s., betala en lika godt igen, behandla, bemöta, svara någon efter förtjenst. Vi äro hvarandra ingenting s-a; säges, när man erfarit obehag af någon, och betalt honom med samma mynt. — 2) Pliktig, förbunden. Jag anser mig s. att göra det. Jag är ej s. att lyda honom. — 3) Sages om känslor, som man är pliktig att visa någon. Jag är s. honom tacksamhet dervför. Den aktning man är s. hans minne. Med s. vördnad för ..., oaktadt den vördnad man är skyldig... — 4) Som är vållande till något, begått ett brott, fel. S. till ett brott. Göra sig s. till ett misstag. Förklara, döma någon s. — Syn. Brottslag, Sakler.

SKYLDIGHET, f. 5. Hvad man är skyldig, pliktig att göra. Göra sin s. Uppfylla sina s-er. Det är min s. att upplysa er. Jag anser för min s. att varna er. Rättigheter och s-er. — Syn. Pligt, Förbindelse.

SKYLDRA, v. a. 1. S. gevär ell. blott s.,

med begge händer föra geväret midt framför bröstet, vid exercis eller till tecken af vördnad och såsom helsingstecken. — V. n. (fig. fam.) Sages om någon, som står rak och orörlig eller håller något smalt och långt; äfv. om något högt föremål, som på afstånd synes emot horisonten. Stå och s. En solare, som s-r med sin qvast. Hvad är det; som s-r der borta? En väderqvavn. — Skyldrande, n. 4. o. Skyldring, f. 2. [Skyltra.]

SKYLDSKAP, f. 5. Se Slägtskap. Vara i s. med någon. Närmare och fjärrare s.

SKYLDSKAPSLIED, m. 3. Se Led, III, B.

SKYLLA, v. a. o. n. 2. Beskylla, skjuta skulden på, gifva skuld för. S. en för något. Det har han att s. sig sjelf för. Skyll er sjelf, om olycka sker. Jag s-ller ingen. Han s-ller på mig. S. på något. Han s-ller på, att han ej vetat det. S. ifrå'n sig, skjuta skulden ifrån sig. — Skyllande, n. 2.

SKYLLERKUR, m. 2. Se Vaktkur.

SKYLLPADD, se Sköldpadd.

SKYLLRA, se Skyldra.

SKYLT, sky'lt, m. 2. (t. Schild) 1) Uthängd tulla, hvarigenom en köpman, en handverkare, värdsbusidkare o. s. v. underrättar allmänheten om sitt yrke och ger anvisning på sin bostad. — 2) Bleck, som betäcker ett nyckelhål. Äfv. Lässkylt.

SKYLTVAKT, se Sköldvakt.

SKYMP, m. 5. Kränkande, uppsätlig förölämpning. Tillfoga någon en s. Lida en s. — Syn. Se Förölämpning.

SKYMFA, v. a. 1. Tillfoga en skymp, skymfer. S. någon. — Syn. Se Förölämpa. — Skymfande, n. 4. o. Skymfning, f. 2.

SKYMPLIG, a. 2. Skymfande; som innefattar skymp. S-a ord, vilkor. — Syn. Missfärlig, Årerörig, Förklenande, Förklenlig.

SKYMPLIGHET, f. 5. Egenskapen att vara skymplig.

SKYMPLIGT, adv. På ett skympligt sätt, med skymp.

SKYMPORD, n. 5. Skymfande ord. — Syn. Smådeord, Oqvädsord, Skällsord, Förklenligt ord.

SKYMLA, v. n. o. impers. 1. (af Skum) Synas otydligt, oredigt, dunkelt. Det s-r för ögonen, jag ser ej klart och tydligt.

SKYMLIG, a. 2. Som synes otydlig, dunkel, skymlar för ögonen. S. häst, se Skimmel.

SKYMLIGT, adv. Dunkelt, otydligt. Se s.

SKYMMÅ, v. a. o. n. 2. (af Skum) 1) Stå, vara i ljuset för, betaga ljuset, göra skugga. Ni s-mer mig, står i ljuset för mig, hindrar mig att se. Muren s-mer huset. S. för solen, genom sin kropp hindra solstrålarna att framtränga till någon eller något bakom varande. — 2) Betaga utsigten till. Muren s-mer fältet. Huset s-mer före. S. bort, undan, se Bortskymma. (Fam.) Skym undan, äfv. gå ur ljuset; gå undan, så att jag kan se. (Fam.) Bakom skym undan, i skydd bakom något föremål, i en vrå.

Krypa, hålla sig bakom skym undan, gömma sig undan. — V. impers. Det s-mer ell. det s-mer på, det märknar, blir afön.

SKYMMEL, se Skimmel.

SKYMNING, f. 2. Den småningom skeende öfvergången ifrån dag till natt, härrörande af den nyss nedgångna solens strålar, som bryta sig i luftens öfre dunster och ifrån dem reflekteras till jorden. I s-en, under denna tid. — Syn. Dagsättning.

SKYMT, m. 2. Plötsligt, men svagt och hastigt försvinnande sken; plötslig och hastig försvinnande anblick. En s. af solen. Se en s. af någon. Jag såg blott en s. deraf. (Fig.) En s. af hopp, något litet hopp. — Har sammansättningen Ljusshymt.

SKYMTA, v. n. 1. 1) Plötsligt synas och strax åter försvinna; synas då och då, ögonblickligt. Hvad är det som s-r emellan träden? S. förbi. S. fram, se Framskymta. — 2) Synas skumt, dunkelt, otydligt. I denna mening äfv. impersonellt. Det s-r för ögonen. — V. a. Plötsligt och blott ett ögonblick blifva varse.

SKYMUUNDAN, skymmündann, se under Skymma.

SKYNDA, v. n. 1. 1) Se Hasta, 1. S. att göra något. S. till ett ställe. S. ej så mycket med arbetet. S. åstad. S. bort, fram, på, se Bortskynda, &c. — Syn. Se Hasta; äfv. Ila, Flyga, Rusa, Störta. — 2) Fordra hast, skyndsamhet. Arbetet s-r. Tiden s-r, det är brädt. — S. sig, v. r. Se Hasta, 1. S. sig att göra något. S. er litet mer. S. sig bort, hem. S. sig till ett ställe. S. sig före, efter en. S. sig fram, förbi, igenom, i'n, ned, upp, ut, undan. S. sig tillbaka, åter. — Syn. Se Hasta.

SKYNSAM, a. 2. 1) Som skor, uträttas, göres, lemnas, gifves fort. S. hjelp. S-t svar. — Syn. Fordersam. Se äfv. Hastig. — 2) Som hastigt utträttar, verkställer, hvad man har för händer. S. i sina göromål. — Syn. Rask, Qvick, Flink, Gesvind, Snäll.

SKYNSAMHET, f. 5. Hastigt verkställande, utförande. Arbetet fordrar s. Med s. uträtta något. — Syn. Brådska, Raskhet, Flinkhet, Hast.

SKYNSAMLIGEN, SKYNSAMMELIGEN, eller

SKYNSAMT, adv. Med skyndsamhet. S. göra något. — Syn. Se Fort; äfv. Fordersamlingen.

SKYNKE, sky'ngke, n. 4. (ursprungl.: ett stycke väf eller tyg) Kläde, schal, tygstycke o. s. v., af dålig beskaffenhet och värdestöst lindadt, svepadt om kroppen, utan ordning eller behag.

SKYPUMP, m. 2. Se Skydrag.

SKYRA, v. a. 1. (tekn.) Rena, polera.

SKYRÄNNARE, m. 5. (fordom) Ett slags lätt rytteri.

SKYSKRAPA, f. 1. (skepp.) Råsegl öfver hofvenbramsseglen.

SKYTT, m. 2. (af Skjuta) 1) En, som är öfvad att skjuta med båge eller eldgevär. — Har sammansättningarna Armborst-, Båge-, Skarpskytt. — Syn. Jagare. — 2) S-en: a) Ett tecken i djurkretsen. — b) En stjernbild.

SKYTT, n. sing. (gam.) Artilleri.

SKYTTBANK, m. 2. Se Bankett, 2.

SKYTTEL, se Skötter.

SKYTTERI, n. 3. (gam.) Jagtväsendet; jagt. — Syn. Skjutväsende.

SKYTTEYTG, n. 5. (ford.) Ett slags kavalleri-rustning.

SKÅDA, v. a. 1. Se, betrakta. Brukas sålän i talspråket. Hvar jag än s-de, intet annat än vatten. Vår geruing nådigt s! — Syn. Se Se, 1. — Skådande, n. 2.

SKÅDEBANA, f. 1. Se Skådeplats.

SKÅDEBORD, n. 3. (bibl.) Det bord, hvarpå skådebröden framsattes.

SKÅDEBRÖD, n. 3. 1) (bibl.) Benämning på de tolf brödkakor af fint hvetemjöl, hvilka vid hvarje sabbat nybakade framsattes i templet lik-

som till offer åt Jehova. — 2) (fig.) Något läckert, som man väl får se på, men ej smaka.

SKÅDEMYNT, n. 3. eller

SKÅDEPENNING, m. 2. Mynt, som präglas till minne af någon märklig händelse eller någon utmärkt person.

SKÅDEPLATS, m. 3. 1) Särskilt inrättad plats, der skådespel gifvas. — 2) (fig.) Land, ort, ställe, der märkliga händelser föregå. Krigets s. — Syn. (för begge bem.) Scen, Skådebana.

SKÅDERÄTT, m. 5. Vid stora måltider, en ej åtbär paradržätt, vanligen konditoriarbete, som sättes till prydnad på bordet.

SKÅDESPEL, n. 5. 1) Hvarje framställning, på skådebanan, af en dramatisk dikt. — b) (i inskränkt mening) Ett slags dramatisk framställning, som ligger emellan sorg- och lustspelet, d. v. s. i sig förenar både skämt och allvar. — 2) Dramatisk dikt af nyssnämde slag. — 3) (fig.) Anblicken af någonting märkligt. Ett skönt, förfärligt s. — Syn. Scen, Anblick, Åsyn.

SKÅDESPELARE, m. 5. — LERSKA, f. 2. Person, som på skådebanan föreställer någon handlande person i en dramatisk dikt.

SKÅDESPRISKONST, f. 5. Konsten att genom skådespelares försinnande framställning åskådliggöra dramatiska dikter.

SKÅDETORN, n. 5. (gam.) Vaktorn. Se äfv. Observatorium.

SKÅF, SKÅFLA, SKÅFVEL, m. fl., se Skof, Skofla, Skofvel, &c.

SKÅL, f. 2. 1) Kärl af rund form, större eller mindre, ursprungligen begagnadt att derur äta supamat eller att dricka. S. af silfver, tenn, porstän, krukmakargods. Svarfvad s. af trä. (Fam.) Prata för s-en, tala med flodande tunga (uttrycket hämtadt ifrån Skälknallens kända förmåga att utbjuda sina varor; jfr. Skälknalle). (Fig. fam.) Emellan s. och vägg, i dryckeslag, vid dryckjom. — Bildar sammansättningarna Silfver-, Tenn-, Porstän-, Tråskål, m. fl. — 2) Bågere eller glas (ford. skål), fylld med någon dryck, och som tömmas under välgångsönskning för någon dervid nämnd person, eller för att betyga någon sin vördnad, äfven till minne af någon utmärkt personlighet, eller för att uttrycka en önskan, att något måtte gå i fullbordan, o. s. v. Dricka ens s. Dricka s-ar. Svåra på s-en. Dricka s-ar hela laget om, särskilt för hvars och ens i laget närvarandes välgång. Förestå ens s., med några ord, med ett tal föreslå gästerna att dricka ens skål. S., broder! S. för N. N.! Herr X:s s. går, vi dricka en skål för herr X. Se äfv. Brorskål, Duskål, Systemskål. I samma mening säges äfv. Kusinskål. — 3) Benämning på vissa ting, som mer eller mindre likna en skål. Se Knåskål, Vågskål. — 4) (skepp.) Ett på ena sidan urhålkadt trästycke, som till förstärkning fastspikas eller surras vid ett svagt eller bräckt rundhull. — 5) S-en, se Ringkota. — Ss. Skålförmig, -lik.

SKÅLA, v. a. 1. S. en mast, förse den med skålar (se Skål, 4). S. ett ankar, med bröder bestå dess flyn. Se äfv. Urhålla. — V. n. (fam.) Dricka skålar. — Skålande, n. 4.

SKÅLBILD, m. 5. Svampslaget Peziza.

SKÅLDRIKNING, f. 2. Skålars drickande.

SKÅLIG, a. 2. Rundt urhålkadt som en skål. — Syn. Konkav. — Skålighet, f. 3. — Skåligt, adv.

SKÅLKNALLE, m. 2. pl. — knallar. Öknamn på gårdärlighandlande från Västergötland,

emedan de fordom hade svarfyade träskålar att sälja.

SKÅLLA, se *Skolla*.

SKÅLLAF, skål-låv, m. 2. pl. — *lafvar*. Lafsläget Gyalecta.

SKÅLNING, f. 2. Arbetet, då man skålar en mast, o. s. v.

SKÅLPRESS, m. 2. Ett slags skrupress.

SKÅLPUND, n. 5. Vigt = $\frac{1}{10}$ ispund. Kal-las äfv. Märk. — *Ss. S-tals*.

SKÅLTOM, a. 2. (sjöt.) *S-t* kallas ett fartyg, när det icke ens är bariastadt.

SKÅP, n. 5. Husgerådssak af trä, innantill med hyllor att derpå lägga, sätta eller ställa hvarjehanda saker, som skola förvaras, samt ut-vändigt försedd med dörrar. Bildar sammansätt-ningarna Matskåp, Bokskåp, Klädsåp, m. fl. — *Ss. S-dörr, -lås*.

SKÅPLIPA, f. 1. (pop. o. fam.) Dum och oför-skämd qvinna.

SKÅPRÄTTA, f. 1. Rätta, som har sitt till-håll i ett matskåp. (Talesätt) *Fattig som en s.*, mycket fattig.

SKÅPSMAK, m. sing. Den osmak, viss mat får, då den någon tid stått i skåp.

SKÅR, n. 5. eller

SKÅRA, f. 1. Se *Skura*.

SKÅRE, m. 2. pl. *skårar*. Ett slags skydd för jägare vid andskytte.

SKÅRF, se *Skorf*.

SKÅRIG, a. 2. Som har flera skuror, inskär-ningar.

SKÅRSA, skå'rsa, f. 1. (af *Skåra*) Inskärning i huden, gjord med knif, säbel, ö. s. v.

SKÅTA, v. n. 1. (sjöt.) Tvinga blodet af en åra genom vattnet, på det sätt, att man får lom-men ifrån sig.

SKÅCK, m. 2. (t. *Schecke*) Skäckig häst.

SKÅCKIG, a. 2. (t. *scheckig*) Säges om en häst, som på hvit botten har stora färgade fläckar eller på färgad botten stora hvita fläckar.

SKÅCKTA, se *Skåcka*.

SKÅDDA, f. 1. (sjöt.) Den del af en logg, som flyter på vattnet, bestående af ett stycke trä i form af en $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{6}$ cirkel.

SKÅFTE, n. sing. (af *Skafva*) En art Fräken, skarp med krusade tyvärstrimmar, och som nyttjas att dermed polera hvarjehanda arbeten. Equise-tum hyemale. Kallas äfv. Skafgräs, Skurgräs, Skaför.

SKÅFTLINA, f. 1. *S-nor*, en gröfre sort af tågvirke.

SKÅFVIG, a. 2. Full af skålvor.

SKÅFVOR, f. 1. pl. (af *Skafva*) Benämning på de små vedartade delar, som vid bråkning, häckling eller spinning affalla från lin och hampa. Kan äfv. brukas i singular.

SKÅGG, n. 5. 1) Håret på en mans haka och kinder. Deraf *Håk*, *Kindskägg*. *Rycka någon i s-et*. *Afraka s-et*. *Låta s-et väca*. *Hafova s. på hakan*, vara i mannaåldern. *Han har knapp s. på hakan*, är ännu mycket ung. (Fam.) *Mumla, tala i s-et*, så sakta, att det icke höres. *Tala ur s-et*, klart och tydligt; (fig.) öppet, rent ut, rätt fram. Se äfv. *Påfve*. — 2) Långa hår, som vissa djur hafva under nedra käften eller på hvardera sidan om nosen eller snytet, t. ex. på en bock, en apa. Se äfv. *Barder*. — 3) (bot.) Yxthår, när de sitta knippvis förenade, mest i spetsen af något visst organ. — 4) (skepp.) Vid förstäfven fastbultade, trästycken, som upp-bära gallonsbilden. — 5) Se *Takskägg*. — *Ss. S-lös, -löslet*.

SKÅGGA, v. a. 1. (fam.) Stryka hakan emot huden på en person, då skägget efter afrakning bunnit växa något litet, så att det kännes hvasst.

SKÅGGBORSTE, m. 2. pl. — *borstar*. Borste till skäggets putsande.

SKÅGGBOTTEN, m. 2. pl. — *bottnar*. 1) Botten för skäggväxten. — 2) Det efter rakning återväxande skägget, medan det ännu är hölt kort.

SKÅGGFINNE, m. 2. pl. — *finnar*. Finne på huden, der skägg växer, isynn. på hakan.

SKÅGGFJUN, n. 5. Det fina, krusiga fjun, hvilket först visar sig såsom tecken till skägg-växt.

SKÅGG-GUBBE, m. 2. pl. — *gubbar*. (fam.) Skäggig gubbe.

SKÅGGHVETE, n. sing. En sort hvete med agnborst och en hårtofs i kornets tjockända.

SKÅGGHÅR, n. 5. Hårstrå i skägg.

SKÅGGIG, a. 2. Som har skägg. *En s. gubbe*. — *Skäggighet*, f. 3.

SKÅGGKARP, m. 2. Fisk af Cyprinlägget, två fot lång med fyra skäggrådor. *Cyprinus Barbus*.

SKÅGGGLAF, m. 2. pl. — *lafvar*. Lafsläget *Alectorla*.

SKÅGGMES, m. 2. En fågel af Messlägget med långa murrhår. *Parus biarnicos*.

SKÅGGMUSSLA, f. 1. Se *Långhals*.

SKÅGGOXE, m. 2. pl. — *oxar*. Ett slags fordom bruklig stridsyx, rättare kallad Skäggyxa.

SKÅGGSIMPA, f. 1. Fisk af *Simpornas* släkte, sex tum lång, munnen betäckt med åttkantiga fjäll. *Cottus cataphractus*.

SKÅKTA, f. 1. 1) Se *Skäkträ*. — 2) (ford.) Ett slags stor och bred pil.

SKÅKTA, v. a. 1. Fullkomna afsöndringen af träämnet i lin eller hampa genom att slå det med ett skäkträ eller föra det under en särskilt dertill inrättad maskin. — *Skäkande*, n. 4. o. *Skäkning*, f. 2.

SKÅKTARE, m. 5. En, som skäktar lin eller hampa.

SKÅKTKNIF, m. 2. pl. — *knifvar*, eller

SKÅKTRÄ, n. 4. Bredt träsvärd, hvarmed lin och hampa skäktas.

SKÅL, n. 5. I. (af *Skälja*) Se *Vägskal*.

SKÅL, m. 2. II. (i fornspråket *Selur*) Ett släkte af de Femfotade däggdjuren, med kort svans och hundlik hufvud, i halvet. *Phoca*. — *Ss. S-fångare, -fångst, -skinn, -unge*.

Anm. Skrels fordom *Säl, Sjul*, nu allmänt *Skål*, af några få *Skjal*: utalats i skärgården *Säl*.

SKÅL, n. 5. III. (af *Skälja*) Betydde ursprungl. Skilnad (deraf *Vägskal*, *Bolstada skål*), äfvensom Förnuft, förstånd (deraf *Skäl*). I sednare men-ningen bibehålles ännu uttrycket: *Skick och s.*, se *Skick*. 1) Det, hvarpå man stöder en sats, en mening, ett påstående, yttrande, uttalande, o. s. v. *Anföra sina s.* *Hans s. till afslag voro* ... *Jag vill höra dina s. till det påstå-endet*. *Gifva s. för sin mening*, anföra, fram-ställa skäl dertill. *Taga s.*, höra och godkänna grundade skäl. *Gifva och taga s.* *Han tager ej s.* — *Syn. Argument, Grund*. — 2) Orsak, anledning. *Han hade s. till detta handlings-sätt*. *Det gjorde han med allt s.* *Jag säger det icke utan s.* *Man har s. att tvifla*. *Af hvad s. gör du det?* *Af det s-et, att ... Ha s. att vara nöjd*. *Med eller utan s.* *piskar han dem*. *På goda s. missstror jag honom*. *Han gör det ej utan giltiga s.* *Ur det s-et att ...*, af det skälet att. (Fam.) *Det har sina*

randiga s., sina orsaker. — *Syn. Se Orsak*. — 3) Billighet, fog. *Med rätt och s.* — 4) Skäl, tillräcklig betalning. *Han vet att laga s. för sina varor*. — 5) Hvad billigtvis kan fordras, väntas. *Göra s. för sig på logen*, i grötfalet. *Göra s. för maten*. *Göra s. för namnet*, genom sitt handlingssätt visa, att man förtjent det.

SKÅLBRUNN, m. 2. Andhål på isen, för skålarna.

SKÅLBÖSSA, f. 1. Ett slags bössa, som bru-kas af en del skärgårdskarlar i Sverige.

SKÅLSOT, m. sing. Se *Frossa*.

SKÅLFVA, v. n. 2. Impf. äfv. *Skalf*. Häftigt darra, våldsamt skakas. *S. af köld, af frossa, af fruktan, af orghet*. *Jorden skalf*. — *Syn. Se Darra*. — *Skälfvande*, n. 4. o. *Skälf-ning*, f. 2.

SKÅLFVA, f. 1. (gam.) Se *Frossa*.

SKÅLFVING, m. 2. Ett släkte af algerna. *Tremella*.

SKÅLHUND, m. 2. En art af Skållsläget, 3 fot lång, gulgrå med mörka fläckar. *Phoca vitu-lina*. Kallas äfv. *Sjöhund*, *Sjökalf*.

SKÅLIG, a. 2. (af *Skål*; ursprungl. *Förnuft-ig*; deraf ännu uttrycket *Oskåliga djur*) 1) Hvar till skäl finnes; stödd på skäl. *S. anledning, orsak*. *Det är s-t, att ...* — *Syn. Billig, Rätt-vis*. — 2) Ej överdrifven. *S-t pris*. (Iron.) *Vin-sten blef s., blef så s.*, ganska ringa. — *Syn. Billig, Mätlig*.

SKÅLIGEN, adv. 1) Billigtvis, med skäl. — 2) Temligen, någorlunda. *S. tjock, stor*.

SKÅLIGHET, f. 3. Se *Billighet*.

SKÅLIGT, adv. Se *Skåiligen*. (Iron.) *Så s. vacker*, o. s. v., föga vacker.

SKÅLJERN, n. 5. Liten harpun, som brukas vid skålfångst.

SKÅLL, a. 2. (fam.) Vattenaktig, saftlös. *S. mjölk, soppa*.

SKÅLLA, f. 1. (af *Skall*) Liten klocka, fästad under halsen på kor, som på bete. (Ord-språksvis) *Har jag ko, nog får jag s.*, nog får den gifva sig, som har medel att försörja en hustru.

SKÅLLA, v. n. 2. (af *Skall*) 1) Säges om det starka, tät upprejade läte, som hundar och några andra djur; t. ex. råfvar, låta höra, när de retas, blifva skrämde eller vilja väcka uppmärksamhet på något. *Den jagthunden s-ller bra*. *Hunden s-ller på en tiggare*. — *Syn. Gläfsa*. — 2) (fig. fam.) a) Vara ovetlig, oqvada. *S. på någon*. *S. ut*, på det värsta småda. — b) Gifva en skyldig benämning. *S. någon för tjuf, för narr*. — *Skållande*, n. 4.

SKÅLLGUMSE, m. 2. pl. — *gumsar*. Med skålla försedd gumse i en färbjörd.

SKÅLLKO, f. 3. pl. — *kor*. Ko med skålla under halsen.

SKÅLLSÖRD, n. 5. Groft skymford. — *Syn. Se Skymford*.

SKÅLM, m. 2. (t. *Schelm*, ursprungl.: as) 1) Tjuf, bedragare. *En arg s.* — 2) (fam.) Illstig, ill-parig man, gosse. — *Syn. Klippare, Skalk, Luf-ter, Lurifax, Dansmästare*.

SKÅLMA, f. 1. (fam.) Illparig flicka.

SKÅLMAKTIG, a. 2. (fam.) 1) Fallen för att göra skålmstycken (bem. 2). *En s. pojke*. — 2) Som röjer sådan fallenhet. *S-a ögon*. — *Syn. Skalkaktig, Skålmisk*.

SKÅLMAKTIGHET, f. 3. (fam.) 1) Fallenhet för att göra skålmstycken (bem. 2). — 2) Se *Skålmstycke*, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMSTYCKE, 2.

SKÅLMMAKTIGT, adv. (fam.) På ett skålm-aktigt sätt. *Blitka s. på någon*. — *Syn. Skalk-aktigt, Skålmisk*.

SKÅLMMSK, a. 2. (fam.) Se *Skålmaktig*.

SKÅLMSTYCKE, n. 4. 1) Bedrägeri, fult streck. *Blifva hängd för sina s-n*. — 2) (fam.) Puts, spratt. *Göra någon ett s. Det var gjordt på s.* — *Syn. Se Puts*.

SKÅLNÄT, n. 5. Nät, som begagnas till skål-fångst.

SKÅLRYTA, f. 1. Se *Skrabba*.

SKÅLSKYTT, m. 2. En, som sysselsätter sig med att skjuta skålar.

SKÅLSKYTTE, n. 4. Det slags skytte, som har till föremål att skjuta skålar.

SKÅLSPÄCK, n. sing. Späcket hos skålar.

SKÅLTRÅN, m. sing. Tran, som kokas af skålspäck.

SKÅLUNGE, m. 2. pl. — *ungar*. 1) (af *Skål*, II) Unge af en skål. — 2) (skåmtv., af *Skål*, III) Litet skål.

SKÅMMA, v. a. 2. I. (af gamla adjektivat *Skam*, kort; således ursprungl.: förkortat, minskat) Förderlva, göra oduglig, skada. *Den starka hettan har skämt köttet*. *Klifs s-mer magen*. *S. en flicka*, kränka henne. (Fig.) *S. ens glädje*. *S. någon till sin heder*, kränka ens ära. (Fam.) *Han s-mer intet godt lag*, är en muntergök. *S. bört*, se *Bortskämma*. — *Syn. Se Förderlva*. — *S-s*, v. dep. Blifva förderlvd, skadad, odug-lig. *Maten har blifvit skämd*. *Kött s-mes snart af hetta*. *Aplen s-mas*, om de få ligga för länge. *S-mas af syra*, röta, mögel. — *Skämd*, part. pass. Brukas nästan adjektivt i vissa uttryck, såsom: *S. frukt*. *S-t vin*. *S-a varor, ägg*. — *Syn. Anskämd, Ankommen, Rutten*.

SKÅMMA, v. a. 2. II. (af *Skam*, m.) *S. ut*: a) Genom dåligt uppförande försäka andra byg-gsel. *Han s-mer ut sin släkt*. — b) (fam.) Öf-verträfva andra till den grad, att de måste bygas. *Han har vunnit så stor konstfärdighet, att han s-mer ut alla sina medtäflare*. *Hans slit s-mer ut alla de andra*. — c) Se *Utskämma*. — *S. ut sig*: a) Uppföra sig så, att man ådra-ger sig skam; göra sig föraktlig genom sitt upp-förande. *Han har s-mt ut sig i allt hederligt folks ögon*. — b) (fam.) Bygas. Endast i ut-trycket: *Fy, skäm ut dig!* bygs! — c) (fam., isynn. om barn) Göra i byxor, på golfvet, o. s. v. — *Skåmmas*, v. d. (Förkortas i presens ofta till *Skäms*). Se *Bygas*. *Jag skäms i hans väg-nar*. *S. för någon, något*. *Han s-dans ej att begära det*. *Skäms du ej att säga mig det?* *Du borde s. Fy, skäms!* *Stå ell. sitta och s.* *S. ögonen ur sig*, ej veta, hvar man skall göra af sig för byggsel. — *Syn. Se Bygas*.

SKÅMT, n. sing. Något, som säges eller gö-res, för att väcka löje, munterhet. *Lågt, plumpt, groft s.* *Fint, stickande s.* *Det är bara s.* *S., i estetisk mening*, får ej öferskrida det skickligas gränser. På s., för att väcka löje, för rolighet skull, ej på allvar. *Göra, säga något på s.* *Det var bara på s. sagdt*. *Utan s.*, på allvar; allvarsamt sagdt! *Han tål ej s.*, förstår sig ej på s., blir förtretad, om man skämtar med honom; äfv. är lätt retad. *Det löper ej af med s.*, blir allvarsamt, medför strid, fara eller svårigheter. — *Syn. Narri, Gyckel, Spektakel*.

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

SKÅMPTA, v. n. 1. (af gamla adj. *Skam*, kort;

ursprungl. *Skämta tiden*, d. v. s. förkortade tiden) 1) (fordom) Qvada och förtälja gamla sagor eller annat märkvärdigt till tidens fördrifvande. — 2) (nu) Säg, yttra, skriva något lustigt, för att framkalla löje hos andra. *S. fint, groft, lågt*. *S.* med ell. *öfter något*. *S. med någon*, vexla skämtsamma ord med någon; äfv. gyckla med någon. *Han låter icke s. med sig, det är icke all s. med honom*, han täl ej skämt (se d. o.). *S. bört*, se *Bortskämta*. — *Syn.* Narras, Gyckla, Raljera, Spektakla. — *S-n-de*, part. pres. Brukas adjektivt i samma mening som: Skämtsam.

SKÄMTAKTIG, a. 2. Se *Skämtsam*. — *Skämtaktighet*, f. 3. — *Skämtaktigt*, adv.

SKÄMTAN, f. sing. indef. (gam.) Tidens fördrifvande med sång och förtäljande af gamla sagor.

SKÄMTANDE, n. 4. Handlingen, då man skämtar.

SKÄMTARE, m. 3. En, som skämtar, är fallen för att skämta.

SKÄMTEDIKT, f. 3. Dikt af skämtsamt innehåll.

SKÄMTFULL, a. 2. Se *Skämtsam*. — *Skämtfullhet*, f. 5. — *Skämtfullt*, adv.

SKÄMTORD, n. 3. 1) Skämtsamt ord, yttrande. — 2) Ord, som brukas skämtsvis.

SKÄMTSAM, a. 2. 1) Som äsytlar att väcka löje, munterhet. *S-t tal*. *S-ma ord*. *S. berättelse*. — 2) Fallen för att skämta. *Han är mycket s.* — *Syn.* (för begge bem.) Skämtfull, Skämtande, Skämtaktig.

SKÄMTSAMHET, f. 3. Egenskapen att vara skämtsam. — *Syn.* Skämtfullhet, Skämtaktighet.

SKÄMTSAMT, adv. På ett skämtande sätt, på skämt, i skämtande ton. *Tala, svara s.*

SKÄMTVIS, adv. I skämtsamt tal, på skämt.

SKÄNDA, v. a. 1. På ett högst gement sätt småda, skymfa, utskämma. *S. ens ära*. *S. en flicka*, vanära henne. — *Skändande*, n. 2.

SKÄNDARE, m. 3. En, som skändar. Mest i sammansättningarna Åreskändare, Drängskändare.

SKÄNDLIG, a. 2. I högsta grad vanörande, högst föraktlig, ytterst skamlig. *S. bedrift*. — *Ett s-t drag*. — *Syn.* Se *Skamlig*.

SKÄNDLIGEN, adv. Se *Skänligt*.

SKÄNDLIGHET, f. 5. Egenskapen att vara skändlig.

SKÄNDLIGT, adv. I högsta grad skänligt, högst föraktligt, gement. — *Syn.* Se *Skänligt*.

SKÄNK, schänngk, m. 2. I. (ursprungl.: bägere) 1) (i äldre språket) Källoredisk. — 2) Lågt skåp för mat- och dricksvaror, bord- och dryckeskärl, m. m. *Sätta in något i s-en*. *Sätta glas på s-en*. — 3) Handkammare, der bord- och dryckeskärl m. m. förvaras. — 4) Se *Vinskänk*, *Munskänk*, *Kaffeskänk*.

SKÄNK, schänngk, m. 3. II. (Egentligen bildlig utledning af föregående ord; torde ursprungl. hafva betyd: gifva i penningar att dricka för, således: drickspenningar) 1) Gifva, gifven i afsigt att visa sig frikostig. *Gifva någon en s. Göra någon en s. af något*. *Gifva en något till s-s*. *Få något till s-s*. — *Syn.* Se *Gåfva*. — 2) Tärepenning, som ges vandrande gesäller.

An m. *Skänk* säges icke om sådana gåfvor, som göras genom skriftligt dokument.

SKÄNKKA, schänngka, v. a. 2. I. Slå i en dryck. *S. i*, se *Ishänka*. — Deraf *Beskänka*.

SKÄNKKA, schänngka, v. a. 2. II. (egentl. af föregående ord; jfr, *Skänk*, II) Gifva en skänk,

gifva till skänks. *S. en något*. *S. bört, öfter*, se *Bortskänka*, *Efterskänka*. — *Syn.* Se *Gifva*.

— *Skänkande*, n. 4.

SKÄNKAS, schänngkäs, m. 3. (pop. o. fam.)

Se *Skänk*, II.

SKÄNKBALJA, schänngkballja, f. 1. Balja att skölja glaskärl uti.

SKÄNKBJETJENING, f. 2. Samtliga betjeningen hos en vinskänk.

SKÄNKBJORD, n. 3. Bord i en källarsal för gästerna.

SKÄNKEL, schänngk, m. 2. pl. *skänklar*. Ben på cirklar, skalm på tänger, o. s. v.

SKÄNKPAT, n. 3. Fat, som begagnas till sköljning af dricksglas.

SKÄNKJUNGFRU, f. 3. pl. — *jungfrur*. Jungfru, som står vid disken på schweizerier och kaffehus. I enahanda mening äfv. *Skänkmamsell*.

SKÄNKANNA, f. 4. Stor vattenkanna med kran, hvarur vatten utgutes i en skänkbalja.

SKÄNSKÅP, n. 3. Skänk (I, 2) med skåp uppöfver. Kallas äfv. *Dubbelskänk*.

SKÄNSVEN, m. 3. pl. — *svenner*. En, som skänker i dryckesvaror.

SKÄNTALLRIK, m. 2. Se *Presententallrik*.

SKÄNKLING, m. 2. (skepp.) Ett tåg med ett block i akterhand.

SKÄPPA, f. 4. 1) (ford.) a) Målkärl för torra varor = 6 kappar. — b) Så mycket af en vara, som deri rymdes. *En s. säd*. — 2) Fyrkantig korg af flätade tunna spjelar. Äfv. ett slags kärl, som lödtnmän bruka vid såning. — Deraf *Sädes-skäppa*. (Fig., bibl.) *Sätta sitt ljus under ena skäppa*, ej till nytta för andra använda sin visbet, sina kunskaper o. s. v., ej meddela andra af sin egen upplysning. — 3) Ett slags liten korg af näfver, hvari man plockar vilda bär. *En s. bär*. — Deraf *Näfverskäppa*.

SKÄR, n. 3. I. Öfvervattensklippa; äfv. liten holme i en skärgård. *Skären*, pl. def. Skärgården, t. ex. *Stockholms-sen*.

SKÄR, n. 3. II. 1) Inskärning, utskärning. *S. i nyckelaz*. *S. hvari stängan insättes på en vagn*. — 2) Den hvassa underkanten på skridskor. *Gå, åka på yttre s-en*, med kroppen lutande utåt.

SKÄR, a. 2. III. 1) (af gamla ordet *Skir* ell. *Skior*, eld) Ljus, klar, ren. *S. färg, hy*. *S. röst*. — 2) (af fr. *Choir*) Ljusröd. *S. hatt, klädning*.

SKÄRA, v. a. 1. I. Göra skär, ren. Brukas mest fig. i andlig mening. — *Syn.* *Rena*. — *Skärande*, n. 2.

SKÄRA, v. a. o. n. 3. Impf. *Skar*; pl. *Skuro*. Sup. *Skurit*. Part. pass. *Skuren*. 1) Medelst knif eller något annat hvasst inränga i ett föremål; genom dragning eller blott tryckning dermed göra öppning i något, stycka, sönderdela eller gifva något annan form. *S. i något med en knif*. *S. någon i ansigtet med en knif*. *S. bröd, kött*. *S. sig en skifva bröd*. *S. tungan ur halsen på någon*. *S. stek*, skära före deraf. *S. hål på något*, genom skärning göra hål derpå. *S. säd* ell. blott *s.*, med lie aftaga mogen säd. *S. en penna*, uppskära den. *S. en bok*, genom skärning jonna den i kanten. I samma mening säges äfv.: *S. papper*. *S. träd*, med knif beskära dem. *S. någon för sten*, genom skärning operera derför. *S. i trä*, gravera i trä vissa figurer. *Han skär väl*, skär väl före, äfv. skär väl till. (Fig.) *S. lagrar*, förvärfva ära. *S. länder*,

gnissla med tänderna. (Fig. fam.) *S. guld med låglknifvar*, med ringa möda göra stor vinst. Se äfv. *Kapriol*, *Kam*. *S. näbb*, kallas det strupljud, som tjädrar låta höra, då de utmana eller hata rivaler. *S. öf, bört*, se *Afskära*, *Bortskära*. *S. förre*, se *Förskära*. *S. i lu*, i två stycken. *S. igenom, in, ned*, se *Genomskära*, &c. *S. omkring, sönder, till, upp, ut*, se *Kring-skära*, &c. (Fig.) *S. till i växten*, öfverdrifva (vid berättelse). *S. ut en hingst*, genom testiklarnes utskärning göra den oförmögen till fortplantning. — *Syn.* *Karftva*, *Knäsa*. — 2) (geom.) Säges om en linie, som korsar en annan, eller om ett plan, som går tvärs igenom ett annat. *Tvenne linier, ytor, som s. hvarandra*. — V. n. o. Impers. 1) *Halva* (god ell. dålig) egg. *Knifven skär bra, dåligt*. Vanligare säges: *Bitä*. — 2) (impers.) *Det skär i*, säges vid slädskärning, då medarne guida mot bara marken. (Fig.) *Det skär i öronen*, låter gällt och högst obehagligt. *Det skär i magen*, jag känner skärningar i magen. Se äfv. *Hjerta*, 2. *S. igenom*, säges om slädmedar och skridskojern, då de skära ned igenom svag öfveris. I samma mening säges äfv. *S. ned*. *S. till*, plötsligen låta känna en svår skärning, t. ex.: *Det skar till i länderna*. — *S. sig*, v. r. 1) Sära sig med knif, o. s. v. *Jag har skurit mig i fingret*. — 2) Ysta sig. *Mjölken har skurit sig*. — 3) (om vatten) Framtränga genom en smal öppning, sila sig. *Vattnet har skurit sig fram, igenom, ut*. — *S-n-de*, part. pres. *S. ljud*, som skär i öronen. *S. färg*, för bjert, för starkt i ögonen fallande.

SKÄRA, f. 4. 1) Ett slags skörderedskap, bestående af en halfeirkelformig klinga, som fram-till blir smalare, och har sitt fäste i ett kort skaft af trä. *S-ror brukas vid löftagning*. — 2) Se *Skärda*.

SKÄRANDE, n. 4. Handlingen, förrättningen, då något skäres.

SKÄRARE, m. 3. En, som skär. Mest i sammansättningar, såsom: Förskärare, Öfverskärare, m. fl.

SKÄRBORD, n. 3. **SKÄRBRÅDE**, n. 4. Bord, bråde, hvarpå något skäres, tillskåres.

SKÄRBÅT, m. 2. Båt, som nyttjas i skären, till kustfart.

SKÄRBÄNK, m. 2. Bänk eller bord, hvarpå något skäres.

SKÄRBÖNOR, f. 1. pl. Till matredning smått skurna skidor af Turkiska bönväxten.

SKÄRDA, f. 4. Örtsläktet *Serratula*.

SKÄRF, m. 2. pl. *skärvar*. (bibl.) Ett mynt af ringa värde, penning. (Fam.) *Betala till sista s-ven*, så långt ens förmögenhet räcker till.

Anm. Ordet betyder ursprungligen det samma som *Skärftva*.

SKÄRFRÖ, n. 4. Örtan *Orobancha major*. [Skierf-]

SKÄRFIL, m. 2. Ett slags fil, som nyttjas, för att göra skurorna i skurfufvuden och andra smala inskärningar.

SKÄRFLÄCKA, f. 4. Ett slags simfågel, med ganska lång näbb, smala, långa ben, hvit med svarta yngar. *Recurvirostra Avocetta*.

SKÄRFTVA, f. 4. (af gamla ordet *Skarftva*, skära) Afbrutat stycke, isynn. af krukmakargods, porslin, glas och ben. *Lossnad s. Klyftva i s-vor*. *Falla i s-vor*. *Springa i s-vor*. — Har sammansättningarna *Sten-, Ler-, Porslins-, Glas- och Benskriftva*. — *Syn.* *Spilttra*, *Fliisa*. [Skjerftva, Skerftva.]

SKÄRFTVA SIG, v. r. Sönderfalla ell. lossna i skärftvor.

SKÄRFVEL, schärftv, m. 2. pl. *skärftar*. (kem.) Ett litet af degelmassa i en egen form slaget instrument, hvarpå man i muffelugn gör rostningsprof.

SKÄRFVIG, a. 2. Se *Skiffrig*.

SKÄRFVING, m. 2. (jäg.) Liten skäl.

SKÄRFÖRT, f. 3. Örtsläktet *Thlaspi*.

SKÄRGÅRD, schärgård, m. 2. Samlingen af de mindre öar, skär och grund, som äro utanför en kust. *Svenska, Finska s-en*.

SKÄRGÅRDSFARARE, m. 3. Skeppare, som endast går inomskärs.

SKÄRGÅRDSFARTYG, n. 3. Litet fartyg, som går endast inomskärs.

SKÄRGÅRDSFLOTTA, f. 1. Ett lands samtliga kanonjollar, kanonslupor, m. m.

SKÄRGÅS, f. 3. pl. — *gäss*. Se *Sädgås*.

SKÄRHAFV, f. 2. pl. — *harfvar*. (åkerbr.) Skarifikator med horisontell liggande knifvar.

SKÄRHET, f. 3. Egenskapen att vara skär. Se *Skär*, adj.

SKÄRHVASS, m. sing. Se *Bladvass*.

SKÄRHVVEL, m. 2. pl. — *hyftar*. Pappershyvel med rund tand, hvarmed böcker skäras i kanten.

SKÄRFJERN, n. 3. En sort jern i knippor, hvilket begagnas dels som ämne till spik, dels att deraf valsa bandjern.

SKÄRKÄRL, m. 2. En, som bor i skärgård eller på kust med skärgård.

SKÄRKISTA, f. 4. Se *Hackelsekista*.

SKÄRKNIF, m. 2. pl. — *knifvar*. 1) Knif att beskära med; knif, hvarmed turkiska böner skäras. — 2) Se *Hackelseknif*.

SKÄRLATT, m. 2. (väfn.) En eller två vertikala stänger, försedda med jerntenar, på hvilka spolarne (bobinerna) vid varpning uppträdas.

SKÄRLINA, f. 4. (skepp.) *S-nor* kallas de hanfuter, i hvilka en hängkoj eller ett suntält upphänges.

SKÄRM, m. 2. 1) Föremål, gjordt att skydda mot sol, eld, ljus, blåst, regn. Deraf *Sol-, Eld-, Ljus-, Regnskärm*. *S. emot blåst, regn, drag*, o. s. v. *S. för ögonen*. — 2) (bot.) Se *Blomskärm*. — 3) (gam. krigsk.) Ett slags skans, som fordom vid belägringar af de belägrade byggdes antingen af timmer eller jordvall.

SKÄRM, v. a. 1. Se *Beshärma*.

SKÄRMBLAD, n. 3. (bot.) Se *Blomskärm*.

SKÄRMTAK, n. 3. 1) Ett slags stormtak, som fordom brukades vid belägringar. — 2) Litet regntek öfver portar, fönster, gluggar.

SKÄRMYTSEL, schärmyts, m. 2. ell. 3. pl. — *mytslar o. mytsler*. (af gamla ordet *Skärma*, strida, försvara sig) Träffning emellan två fiendtliga partier, som oförmödat träffa på hvarandra.

SKÄRMYTSLA, v. n. 2. Strida. Säges om två fiendtliga partier, som oförmödat träffa på hvarandra. Brukas äfv. figurligt.

SKÄRMYTSLARE, m. 3. En, som skärmytslar.

SKÄRMYTSLING, f. 2. Se *Skärmytsel*.

SKÄRNING, f. 2. 1) Se *Skärande*. — 2) Kirurgisk operation med knif. Se *Stenskrärning*, m. fl. — 3) Ställe, der något blifvit skuret. — 4) (geom.) Handlingen, då man skär en linie eller plan med en annan. — 5) Smärtsam känsla i en kroppsdell, liksom af någonsting skärande. — 6) Den förändring, mjölk undergår, då den skär sig. — 7) (fabr.) Se *Ränning*, *Farpning*.

SKÄRNINGSKONST, f. sing. Konsten att skära figurer i trä, elfenben, o. s. v.

SKÄRNINGSLINIE, f. 3. (geom.) Den linie, i hvilken tvänne planer skära hvarandra.

SKÄRNINGSPUNKT, m. 3. (geom.) Punkt, i hvilken tvänne eller flera linier skära hvarandra.

SKÄRP, n. 3. (A. S. *Scorpi*, klädnad) 1) Bredd band af taft eller annat tyg, som fordom bars ifrån höger till venster såsom axelgehång, men sedan burits såsom lifgehång. Bildar sammansättningen Officerarskärp. — 2) Armbindel. *Båra armen i s.* — 3) Bredd band, som fruntimmer bära om livet.

SKÄRPA, v. a. 2. (af *Skarp*) 1) Göra skarp, skarpere. *S. en egg.* — 2) (bergv.) Göra en gruföppning. — 3) (fig.) a) Göra strängare, svårare. *S. lagen, straffet.* — b) Göra starkare, skarp-sinnigare; stärka, öfva. *S. minnet, förståndet.* — c) *S. in.* se *Inskärpa*. — 4) (sjöt.) Brassa ett segel skarpt eller tätt bidevind. — *Skärpande, n. 4.* (för bem. 3.)

SKÄRPKNIF, m. 2. pl. — *knifvar.* Ett slags verktyg hos bokbindare.

SKÄRPNING, f. 2. 1) Handlingen, hvarigenom något skärpes. — 2) (bergv.) a) En grufvas öppnande. — b) Gruföppning.

SKÄRPSÄNNE, n. 4. Spänne, hvarmed ett fruntimmerskärp sammanhålls.

SKÄRRAM, schär-räm, m. 2. (fabr.) Se *Farpa*.

SKÄRSEL, m. 2. 1) (enligt katolska kyrkans lära) Ett särskilt pinorum, der människornas själar, efter döden, renas ifrån jordlifvets synder. — 2) (fig. fam.) Svår pina, plåga.

SKÄRSKIFVA, f. 1. (tekn.) Smidd, i kanten ställd skifva på ett skärverk.

SKÄRSKÅDA, v. a. 1. (af *Skär*, klar, tydlig, och *Skåda*) Noga granska, moget pröfva och öfverväga. — *Skärskådande, n. 4. o. Skärskådning, f. 2.*

SKÄRSKÅDAN, f. sing. indef. Skärskådande.

SKÄRSLIPARE, m. 3. En, som slipar saxar, knifvar, m. m.

SKÄRSTEN, m. 2. (bergv.) Ören metall, som allenast en gång genomgått smältning.

SKÄRSTOCK, m. 2. (skepp.) Tvärträ, som lägges öfver en lucka.

SKÄRSTÅNG, f. 3. pl. — *stänger.* Stång, hvarmed vid stålbränning kol utbredas jemt.

SKÄRTALLRIK, m. 2. Hökstallrik af trä att skära på (t. ex. gräslök, persilja, o. s. v.).

SKÄRTAND, f. 3. pl. — *tänder.* Se *Ögon-tand*.

SKÄRTEN, m. 2. Ten, genom skärverk utskuren af en valsad jernskena.

SKÄRTHORS DAG, m. 2. Thorsdagen näst före påsk. — Har sitt namn af *Skära*, rena, feja, emedan man på den dagen borde, såsom en beredelse till påskhögtidens frände, rena sig ifrån den aska, som man, till tecken af djup sorg, under fastlagen haft strödd öfver sig.

SKÄRTRISSA, f. 1. Ett slags cylindrisk fil.

SKÄRULL, f. sing. Afvall vid klädes öfver-skärning.

SKÄRVERK, n. 3. Valsverk med flera cirkelrunda ställda skifvor (Skärskifvor), hvarmedelst det valsade jernet fördelas i smala tenar (Skärtenar).

SKÖFLÅ, v. a. 1. I krig, fejd, med fiende-hand heröfva innebyggarne i land eller stad alla deras dyrbarheter. Jfr *Plundra*, *Härja*. — *Sköflande, n. 4.*

SKÖFLARE, m. 3. En, som sköflar.

SKÖFLING, f. 2. Handlingen, då man sköflar. *Lenna, gifva till s-s*, gifva lof att sköfla; äfv. (fig.) låta förstöras.

SKÖFVE, n. 4. Skjul. Deraf *Portsköfve*, *Vagnssköfve*.

SKÖKA, f. 1. Allmän hora. — *Syn.* *Glädjeflicka*, *Nymf*, *Glädjenymf*, *Kärleksnymf*, *Nattfågeln*, *Nattfjäril*.

SKÖL, m. 2. 1) Ugröpning i marken genom strömmande vatten. — 2) Se *Skölgång*.

SKÖLD, m. 2. (af *Skylla*) 1) Försvarsvapen emot hugg, stiek, pil- och spjutkast, af olika ämne, form och storlek. *Föra s. och hjelme.* — 2) (fig.) Beskydd, värn, försvär. *Herren är min s.* — 3) Se *Vapensköld*. *Föra en bjetke i s-en.* (Fig.) *Föra något i s-en*, halva något i tankarna. *Jag märker väl, hvad han förer i s-en*, hvad han tänker, ännar, förhåra. — 4) (nat. hist.) Benämning på samteliga de afdelningar af en insekts kropp, som sitta bakom hufvudet (Thorax). — *Ss. S-formig, -lik.*

SKÖLDEROSK, n. 3. (anat.) Ett brosk vid öfre ändan af luftföret.

SKÖLDEBREF, n. 3. Se *Adelsbref*.

SKÖLDEMÄRKE, n. 4. Se *Vapensköld*.

SKÖLDHÄLLARE, n. 5. (herald.) Figur, ställd bredvid en sköld, för att uppehålla den.

SKÖLDLAF, m. 2. pl. — *lafvar.* *Lafsläget* *Peltidea*.

SKÖLDLUS, f. 3. pl. — *löss.* Ett släkte af halvfingade insekter, som uppehålla sig på växters blad. *Coccus*. Dit höra *Kochenill*, *Kermeslusen* och *Laccalusen*.

SKÖLDMÖ, f. 3. pl. — *mör.* Se *Amazon*.

SKÖLDPADD, m. sing. De hornartade plåtar, hvarmed skalen på vissa sköldpaddor äro beklädda, och som användas till hvarjehanda arbeten.

SKÖLDPADDA, f. 1. 1) *S-dor* kallas i allmänhet de djur, som tillhöra 2:a Ordningen af Krälarne (Amübierna), med mer eller mindre platt eller bred kropp, öfvan och undan betäckt med skal, samt ett slags näbb i stället för tänder. *Grekiska S-n*, i Medelhafsländerna, sällan en fot lång, med svarta och gula sköldplåtar. *Geometriska S-n*, 8 till 10 tum lång, i Ostindien och på Cap. Se f. ö. *Alligators- Fjäll- Hafs- Jätte- Kärr-, Läder-, Nil-, Sötvaldens- och Tagg-sköldpadda*. — 2) (skepp.) Ett slags block. — *Ss. Sköldpaddskal.*

SKÖLDPADDISOPPA, f. 1. Soppa på sköldpaddkött.

SKÖLDSVEN, m. 3. pl. — *svenner.* (ford.) Vapendragare, som bar sin herres sköld.

SKÖLDTAK, n. 3. Se *Stormtak*.

SKÖLDTÄCKE, n. 4. (herald.) Täcke öfver en vapensköld.

SKÖLDÖRT, f. 3. Se *Indiansk Krasse*.

SKÖLGÅNG, m. 2. (bergv.) Gång, bildad af en sköl.

SKÖLJA, v. a. 2. Öfvergjuta med vatten, för att göra ren. *S. glas, häri, tvättade linnekläder.* *S. ull, tyger.* *S. munnen* ell. *s. sig i munnen*, med vatten rengöra munnen. *S. af bört; néd*, se *Afskölja*, &c. *S. in* (om hafs-vågor): a) (neutralt) Brusa in på däck eller i båt, fartig, t. ex.: *Vågorna sköjde in i båten*; b) (aktivt) Inkasta, t. ex.: *Vågen sköjde åter in de varor man kastat öfver bord.* *S. ren*, genom sköljning rena. *S. upp*, (om vågor) kasta upp, t. ex.: *Hafvet sköjde upp hans lik på stranden.* *S. ut*, *S. öfver*, se *Öfverskölja*. *S. öfver bord*, säges om en stötvåg, som bryter

in öfver ett fartygs däck och vråker något ut i sjön, då den lemnar däckat. — *Syn.* *Spola*, *Afskölja*, *Afspola*, *Bortspola*, *Bortspola*. — 2) (fig.) Förblifva, med sitt vatten gå intill. *Rhenfloden s-jer stadens murar.* *Hafvet s-jer slottets murar.* — *Sköljande, n. 4.*

SKÖLJBALJA, f. 1. Balja, som användes till sköljning.

SKÖLJFAT, n. 3. Fat, hvari något sköljes.

SKÖLJNING, f. 2. 1) Sköljande. — 2) (jäg.) Isens försvinnande af sjöar vartiden.

SKÖLJVATTEN, n. 3. Vatten, som användes till sköljning.

SKÖLMALM, m. 3. (bergv.) Malm, som finnes i skölgångar.

SKÖLP, m. 2. Se *Sköl*.

SKÖLPGRUS, n. sing. Grus, som finnes i skölar.

SKÖLPNING, f. 2. (sjöt.) En i ett trästycke gjord urhålkning.

SKÖLPSTEN, m. 2. Småsten i skölar.

SKÖN, n. sing. oböjl. I. (gam.; af *Skönja*) Behag, godtycke. *Lenna i ens s.* *Det står i hans s.*, det står honom fritt att göra efter behag.

SKÖN, a. 2. II. (af *Skina*) 1) Utmärkt vacker. *S. qvinnu.* *S. karl.* *S. trakt.* *S-t väder.* *S-a färger.* *S. konst*, se *Konst*. *S. litteratur*, litterära arbeten, som tillhöra vitterheten. — *Syn.* *Se Vacker.* — 2) Förträfflig, utmärkt god, beqväm. *S-a frukter.* *S-t tillfälle.* *S. säng, soffa.* — 3) Ganska rolig, kostlig. *S. historia.* — *Sköna* brukas ofta substantivt för: *Skön qvinna*, t. ex.: *Den s-a, de s-a.* *Min s-a!* *Hans s-a*, älskarinna, käresta. — *Det s-a*, s. n. def. (estet.) Allt hvad som genom fullkomlighet i form uttryck eller innehåll väcker lifligt behag, såsom motsvarande ett ideal.

SKÖNFÄRGARE, m. 3. Färgare, som utöfvar skönfärgeri.

SKÖNFÄRGERI, n. 3. ell. SKÖNFÄRGNING, f. 2. Färgning med äkta, outplånliga färger.

SKÖNHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara skön; fullkomlighet i form, uttryck eller innehåll. *En qvinnas s.* *Nejdens s.* *Naturens s.* *Konstens s.* *En tafas s.* *Ett ställes s. hos en skuld.* *Tankarnes, idéernas s. hos en författare.* — *Syn.* *Fägring*, *Däglighet*. — 2) (fam.) Skön qvinna. *Hon är en s. af första rangen.* — 3) Skönt uttryck, skön tanke, skönt ställe hos en författare. *En bok, rik på s-er.*

SKÖNHETSFLÄCK, m. 2. 1) Liten fläck på huden, som anses förhöja skönheten. — 2) Se *Musch*.

SKÖNHETSKÄNSLA, f. sing. Se *Skönhets-sinne*.

SKÖNHETSLÄRA, f. 1. Lära om det sköna i och för sig. — *Syn.* *Estetik*.

SKÖNHETSMEDEL, n. 3. Förskönande medel.

SKÖNHETSPLÄSTER, n. 3. Se *Musch*.

SKÖNHETSSINNE, n. sing. Sinne för det sköna.

SKÖNHETSVATTEN, n. 3. Förskönande medel i flytande form.

SKÖNJA, v. a. 2. (isl. *Skynja*, sannolikt af gamla verbet *Ská*, skåda, se) Har blott pres. indik., imper., infin. o. part. akt. 1) Blifva varse, se. *S. ell. ljus på afstånd.* — *Syn.* *Se Se.* — 2) (fig.) Inse, förstå. *Derutaf s-jes, all ...* — *Skönjande, n. 4.*

SKÖNS, adv. (sjöt.) Snedt.

SKÖNSKRIFNING, f. 2. Den yttre skrifstilens formning på ett skönt sätt.

SKÖNSKRIFVARE, m. 3. En, som är öfvad uti och sysselsätter sig med skönskrifning.

SKÖNT, adv. 1) Utmärkt vackert. *S. formad.* — 2) (fam.) Utmärkt väl, förträffligt. *Det smakar s. Ligga s.* — *Int. Godt!* ganska bra! *Han kommer. S!*

SKÖNT, konj. Se *Änskönt*.

SKÖNTRYCK, n. 3. (boktr.) Den formen, på hvilken andra kolumnen af ett ark befines; äfv. den formen, som tryckaren först insatt eller först tryckt. Motsatta formen kallas *Mottryck*.

SKÖR, a. 2. (af gamla verbet *Sköra*, bryta) 1) Som lätt brister. Säges om de fasta kroppar, hvilkas delar icke kunna flyttas ifrån hvarandra, utan att slitas eller förlora sammanhanget. *S. metall*, som brister i stycken under ett slag af hammaren. — 2) (fig., pop. o. skämtv.) Svag, klen, dålig. I nekande satser. *Här finner du den, som icke är s.*

SKÖRAKTIG, a. 2. (af gamla adjektivet *Skör*, oren) Som lever i liderlighet; liderlig, otuktig. — *Sköraktighet, f. 3.* — *Sköraktigt, adv.*

SKÖRASK, m. 2. Ask, hvari sköre förvaras.

SKÖRBJUGG, m. sing. (sannolikt af belg. *Scheurbuyk*) Ett slags svår sjukdom, härrörande af blodets och vätskornas förskämda beskaffenhet, och som visar sig i de fasta delarnas försloppning, åtföljd af olustighet, matthet, elak andedragt, blödande tandkött, pussighet, värk i de broskaktiga delarna, m. m. — *Ss. S-sartad.* [Skjör.]

SKÖRBJUGGSDEKOET, --- käckt, m. 3. Dekoet, tillredd att nyttjas emot skörbjugg.

SKÖRBJUGGSGRÄS, n. 3. Se *Sködört*.

SKÖRBJUGGSÖRT, f. 3. Se *Fetknopp*.

SKÖRD, m. 2. (af *Skära*) 1) Inbergning af säd och andra jordens frukter. *S-en har slagit väl ut i år.* (Fig.) *S. af lagrar*, förvärfvande af krigsära; säges äfv. om annat slags ära. — 2) Den tid på året, då säden skördas. — *Ss. Skördetid.*

SKÖRDA, v. a. 1. Skära och inberga säd och andra jordens frukter. *S. säd.* Brukas ofta absolut, t. ex.: *Man håller på att s.* (Fig.) *S. lagrar*, förvärfva ära, isynnerhet krigsära. *S. vinst*, hafva vinst af något. *Han har s-t mycket dervid*, förtjent mycket derpå. — *Syn.* *Berga*, *Ätmeja*, *Inberga*.

SKÖRDÄND, m. sing. Skördetid.

SKÖRDARE, c. 3. En, som skördar säd, m. m.

SKÖRDEMAN, m. 3. Mänsperson, sysselsatt med att skörda säd, m. m.

SKÖRDEMÄNAD, m. 3. Benämning på Augusti månad.

SKÖRDOSA, f. 1. Dosa, hvari sköre förvaras.

SKÖRE, n. 4. (af gamla ordet *Skior*, eld) Brändt linne, som tillföre användts i stället för fnöske. — *Syn.* *Tunder*.

SKÖRHET, f. 3. Egenskapen att vara skör. Jfr *Skör*, 1.

SKÖRL, m. sing. (mineral.) Svart Turmalin. — *Ss. S-berg-kristall.*

SKÖRBLENDE, n. sing. (mineral.) Se *Horn-blende*.

SKÖRLEFNAD, m. 3. (af gamla adjektivet *Skör*) Otuktig lefnad, liderlighet.

SKÖRSPAT, m. sing. (mineral.) Spatig skörl.

SKÖRSILKE, n. 4. Ägsläget *Diatoma*.

SKÖRT, schör-rt, n. 3. Nedre delen af en rock, tröja, jacka o. s. v., på hvardera sidan nedom livet. *Frack med långa s.*

SKÖRTA UPP, se *Uppskörta*.

SKÖT, n. 5. Se Sköte.
 SKÖP, m. 2. Ett slags nät med små maskor.
 SKÖTA, v. a. 2. Egna nödiga omsorger åt person eller sak, för att bibehålla vid lif och helse, i godt skick, draga fördel af något, uppfylla sin pligt, o. s. v. *S. barn, sjuka. S. boskap, hästar. S. åkern. S. en trädgård. S. ett hemman. S. en egendom. S. ett embete. S. sin syssla. S. sina göromål, angelägenheter. S. sin pligt. S. sin helse. S. sin beqvämlighet. S. kärlek, handel, vetenskaper. S. öm, bry sig om, bekymra sig om. Mest i nekande sats. Det s-ter jag ej om.* — *Syn.* Ansä, Rykta, Vårda, Odla, Sörja för, Besörja. — *S. sig, v. r.* Egna nödig omsorg åt sig sjelf och sina egna angelägenheter. *Han s-ter sig; derföre lyckas han i sin handel. Sköt ni er sjelf,* sörj ni för er sjelf och bekymra er ej om andra. (Fam. talesätt) *Sköt du dig, nog s-ter jag mig,* sörj du för dig, och låt mig sörja för mig sjelf.

Anm. Ordet tros komma af Sköte, och skulle ursprungligen haft afseende på den skötsel, som små barn (Skötebarn) tärfa. Jfr. Sköte och Skötebarn.

SKÖTANDE, n. 4. Se Skötsel.
 SKÖTARE, m. 5. (föga brukl.) En som sköter.
 SKÖTE, n. 4. (i äldre språket Sköt, vinkel, af Skjuta (tillsammans); äfv. det djupa veck, som bildas af en uppskörtad klädning) Den fördjupning emellan underlivet och lären, som uppkommer, då en människa sitter. *Ett barn hvilade i hennes s.* (Fig., bibl.) *I Abrahams s.,* i himmelriket. (Fig.) *I kyrkans s.,* i dess gemenskap, samfund. *I jordens s.,* uti jorden. *Ställa i lyckans s.,* njuta lycka. *Utgjuta sin sorg i en väns s.,* yppa den för en vän.

SKÖTEBARN, n. 5. 1) Litet barn, som ännu hålles i skötet, bäres på armen. — 2) (fig.) Gunstling.

SKÖTEL, se Sköttele.
 SKÖTERSKA, f. 1. Qvinna, som sköter person eller sak. Deraf Sjuksköterska.
 SKÖTESSYND, f. 5. Företrädesvis älskad synd, den man gjort till vana.
 SKÖTESVÄN, m. 5. pl. — *vänner.* Högt älskad vän.

SKÖTNING, f. 2. (föga brukl.) Se Skötsel.
 SKÖTSEL, schö't's'l, m. sing. De omsorger, som egnas åt person eller sak, då man sköter dem. *Ett barns s. Sjukas s. Boskaps s. Åkerns s. Ett embetes s.* Deraf Barn-, Sjuk-, Boskaps-, Trädgårds-, Hästskötsel, m. fl. — *Syn.* Ans, Rykt, Vård, Odling, Omsorg.

SKÖTSPIGG, m. 2. Se Spigg.
 SKÖTTEL, schö't't'l, m. 2. pl. sköttlar. Se Skottspole.
 SLABBERTASKA, se Sladderaska.
 SLABBERTYSKA, f. 1. sing. (pop.) Se Rotvältska.

SLABBNING, f. 2. (skepp.) Gammalt uppslagsgods, som viras om ankartåg och rundhult, på de ställen, der de äro utsatta för skamflinng.
 SLABBRA, v. n. 1. (pop.) Se Sladdra.
 SLADD, m. 2. 1) (skepp.) Ändan af ett tåg. *God s.,* (vid varpning m. m.) sladden af den kabeln, som är fast i varpankaret, och på hvilken man mest litat. (Pop.) *Komma, vara på s-en,* sist, ibland de sista. — 2) Åkerbruksredskap, hvarmed jorden jemnas, kokor sönderkrossas o. s. v., bestående af ett par medelst mellanslår hopfo-

gade, fyrkantiga träbalkar af två till tre famnars längd. *Gå öfver med s-en,* köra den öfver åkerjord.

SLADDA, v. a. 1. Köra sladd öfver åkerjord.
 SLADDER, n. sing. (fam.) Löst, onyttigt prat. *Det är bara s.* — *Syn.* Pladder, Prat, Sqvaller.
 SLADDERAKTIG, a. 2. (fam.) Fällen för att sladdra. *S. käring.* — *Syn.* Pladderande, Pladderaktig, Pratsjuk, Sqvalleraktig. — *Sladderaktighet, f. 3.* — *Sladderaktigt, adv.*

SLADDERHÄNE, m. 2. pl. — *hanar.* Se Pratsmakare.

SLADBERTASKA, f. 1. (pop. o. fam.) Qvinna, som är fallen för att sladdra.

SLADDRÄ, v. n. o. a. 1. (fam.) Tala mång onyttigt ord, prata mycket utan mening och sammanhang, prata i vädret. *S. en örnen fulla, sladdra omätligt.* — *Syn.* Pladdra, Prata, Sqvaller. — *Sladdrande, n. 4.*

SLADDRÄRE, m. 5. (fam.) En, som är fallen för att sladdra.

SLADDRIG, a. 2. Säges om det, som är utan fasthet, fyllning eller spänning. *S. hud. S-t korfskinn. S-t tåg.*

SLAF, m. 2. pl. slafvar. 1) Människa, som ej kan förfoga om sin egen person, utan är en annans egendom och kan likt en vara köpas och säljas. *Besegrade fiender gjordes fordom till s-var.* (Fig.) Säges om den, som blindt låter sig beherrskas af någon eller något. *Antonius blef Cleopatras s. S. under sina begär.* — 3) (fam.) Se Arbetsträl. — *Ss. S-arbete, -handlet, -handlare.*

Anm. Ordet Slaf, l. Slave, fr. Esclave, eng. Slave, ital. Schiavo, förmodas härleda sig ifrån förra delen af medeltiden, då krig emellan slaviska och tyska folkstammor ofta inträffade, hvarvid tillfångatagna Slaver, efter tidens sed, af sina segervinnare gjordes till trälrar.

SLAFMARKNAD, m. 5. Marknad, der slafvar hållas till salu.

SLAFSA, slä'f'sa, v. n. 1. (pop.) Äta som en hund. Säges endast i fråga om våt mat. — *Syn.* Sörpla i sig.

SLAFVA, v. n. 1. Se Träla. — *Slafvande, n. 4.*

SLAFVERI, n. 5. 1) En människas tillstånd, då hon såsom egendom tillhör en annan och kan som en vara köpas och säljas. — 2) (fig.) Fullkomlig undergifvenhet under person eller sak. *S. under begären.* — 3) (fam.) Trälligt arbete. — *Syn.* Träldom.

SLAFVINNA, f. 1. Qvinna, som är underkastad slafveri. — *Syn.* Trälinna.

SLAFVISK, a. 2. 1) Som tillhör, utmärker, passar för en slaf; ej tillåter sig att hafva hvarken egen vilja eller eget omdöme. *S. lydnad.* — 2) (fig.) Öfverdrifvet noggrann; som mera ser på bokstafven än på andan. *S. öfversättning.* — *Syn.* Trälaktigt.

SLAFVISKT, adv. Såsom en slaf, på ett slafviskt sätt, med blind lydnad eller noggrannhet. — *Syn.* Trälaktigt.

SLAG, n. 5. (af Slå) 1) En kropps häftiga rörelse mot en annan, så att han våldsamt träffar den, antingen med hela sin yta eller med en del deraf. *Få ett s. af en fallande tegeppanna.* — 2) Sådan rörelse af människa eller djur, i afsigt att tukta, skada, afskåra o. s. v. *Gifva någon ett s. på munnen, på örat. Få ett s. S. med hammare, med knytnäfen, med flata handen.*

Få ett s. af en häst. S. med lie. — Bildar åtskilliga sammansättningar, såsom: Klubbslag, Hammarslag, Dräpslag, m. fl. — 3) Se Klockslag. *Klockan 10 på s-et.* — 4) Hvarje särskilt sprittning af pulsen. *Puls-slag. Pulsen gör 60 s. i minuten.* — 5) Se Åskslag. *Åskan gick; s. på s. hördes.* — 6) Se Fällslag. *S-et vid Leipzig.* — 7) I ett ögonblick, liksom genom ett erhållet slag, påkommande sjukdom, hvarvid all sansning fullkomligt förloras, alla frivilliga rörelser upphöra, men lifsförhållningarne oförtryckt fortgå. *Få s. Blifva rörd af s. Han flek s. i ena armen. Dö af s.* — *Syn.* Apoplexi. — 8) (om hö) *Ligga på s.,* vara utbredt till torkning. — 9) Drill i sång. Säges isynn. om vissa fåglar. *Vaktelns, närbergatens s. Fågeln se slå sina s.* — 10) Tur bort och åter, då man går; spatsergång, spatsertur, gångtur. *Låt oss göra ett s. på bron. Blott ett s. till; sedan vänder jag om.* — 11) (sjöt.) a) Det vägstycke, som ett fartyg under kryssning på någondera hogen tillryggalägger. *Göra ett s. Vi gjorde s. på s.* — b) *S-et,* rundningen emellan ett fartygs sida och dess botten. — 12) (jäg.) a) Bugt, som uppjagadt djur gör. *Haren gjorde ett s.* — b) Säges om de för jägaren omärkliga tecken, att djur passerat eller finnes, hvilka utaf hundens fina organer bemärkas. *Hunden har fått s., har s.,* har väder af vildt. *Följa s-et. Tappa s.,* förlora dessa tecken. — 13) Hvarf, gång. *Skärpet går tre s. om lifvet. Vrída om nyckeln två s. Han nös flera gånger å s., å rad.* — 14) Se Slagbur och Dufslag. — 15) Brädet vid ingången till ett dufhus. — 16) Se Skärmtak, 2. — 17) Tillbakaviken kant på ett klädesplagg. *S. på en väst, en rock.* — 18) a) Utslag vid vägning. — b) (fig.) Afgörande, utslag. *Det gjorde s. i saken.* — 19) Den cirkel innti en tornklocka, som vid ringningen träffas af kläppen. — 20) Banen på en hammare. — 21) (fig.) Motgång, olycka. *Ett hårdt s. har drabbat mig.* — 22) Art, sort. *Olika s. af fisk, af säd, frukt, vin. Russin af bästa s. Af hvilket s.? Af hvad för s.? I silt s. det bästa. Fåglar af samma s. Frukt af godt s. Säd af alla s. Alla s-s säd. Alla s-s böcker. Folk af det s-et ell. det s-s folk, som...* *Hvad är det för s-s vin?* Uttrycket *Ell s-s* brukas, för att beteckna något ovisst, obestämdt, något som i vissa afseenden liknar ett annat, äfv. i föraktlig mening, t. ex.: *Ett s-s kappa. Ell s-s förvändning. Ell s-s halfherre. Hvad för s-s?* hvilket slag? hvilken art, sort? äfv. (fam.) *hvad! huru? hvaba? Hvad är det för s?* (tonvigten på är) *hvad är det? hvad står på? Hvad är det för s?* (tonvigten på det) säges i förebrående, tillrättvisande, harmen eller hotande ton, ungefär i samma mening som: *Hvad betyder det? Hvad vill det säga?* (Fam.) *Det var annat s.,* bättre upp.

SLAGA, f. 1. Redskap, som brukas till tröskning, bestående af en kapp med en träklump i ändan, fästad medelst en rem ledigt vid ändan af ett skaft, så att den fritt kan svängas omkring i luften, då man dermed slår på den öfver loggofvet utbredda säden.

SLAGANFALL, n. 5. Anfäll af sjukdomen Slag.

SLAGARE, m. 5. Eo, som slår. Endast i sammansättningar, såsom: Repslagare, Guldslagare, m. fl.

SLAGATTACK (-' -'), s. m. 5. Se Slaganfall.

SLAGBALK, m. 2. Balk, som kan fällas ned. SLAGBALSAM, m. 5. Ett slags konstgjord balsam emot anfall af slag.

SLAGBJÖRN, m. 2. Benämning på björnar af största slaget.

SLAGBOG, m. 2. (sjöt.) Se Lof, I.
 SLAGBOM, m. 2. pl. — *bommar.* 1) Bom, som kan fällas ned eller slås före, till att stänga en öppning. — 2) Det trä på en väfstol, hvarmed vid väfnng inslaget tillslås.

SLAGBORD, n. 5. 1) Se Fällbord. — 2) Se Slagbom, 2.

SLAGBUR, m. 2. Gillrad bur till fågelfångst.

SLAGDÄNGA, f. 1. (fam.) Gatvisa.

SLAGFALK, m. 2. En art af Falksläktet, 1 fot 8 tum lång, ofvan gråbrun, inunder hvit. Falco Lanarius.

SLAGFJÄDER, m. 2. pl. — *fjädrar.* 1) Den största fjädern i ett bössläs. — 2) Se Vingpenna.

SLAGFLUSS, m. 5. Se Slag, 7.

SLAGFÄLT, n. 5. Platsen för ett fällslag. [Slagfält.]

SLAGFÄRDIG, a. 2. Färdig till strid. *S. armé.*

SLAGG, m. sing. 1) Hvad som vid metallers bearbetning i eld, isynn. vid malmers smältning, afgår, bestående af oxiderad metall jemte malmerens jordaktiga och stenartade delar. — 2) Ett slags vulkanisk stenart. — 3) Se Snöglopp. — *Ss. S-artad, -hög, -skorpa.*

SLAGGA, v. impera. 1. (fam.) Se Gloppa.

SLAGG-GROP, f. 2. Grop, hvari slaggen vid masugn får utrinna.

SLAGGHÅL, n. 5. Hål, hvarigenom slaggen utrinna, vid masugn eller smideshård.

SLAGGIG, a. 2. I. Full af slag.

SLAGGIG, a. 2. II. (pop.) Se Gloppig.

SLAGGLUTA, f. 1. Redskap, hvarmed slaggen uttrakas.

SLAGGSAND, m. sing. Sand, blandad med vulkanisk slag.

SLAGGSPETT, n. 5. Spett till ett slagghåls öppnande.

SLAGGTÅNG, f. 3. pl. — *tånger.* Stor tång, hvarmed slaggen uttages ur ugnen.

SLAGGUGN, m. 2. Ugn, som brukas till smältning af slag.

SLAGGULD, slag-güll'd, n. sing. Se Knallguld.

SLAGGVARP, n. 5. Hög af slag.

SLAGGÅNG, slag-gå'ng, m. 2. (skepp.) Gång i skepprummet på ömse sidor från aktern till fören.

SLAGGÖGA, n. 4. pl. — *ögon.* Se Slagghål.

SLAGHAMMARE, m. 2. pl. — *hamrar.* Hammare, hvarmed arken slås vid bokbindning.

SLAGHÖK, m. 2. 1) Ett slags roffågel, ofvan mörkbrun, med svart näbb och gula ben. Falco apivorus. — 2) Ett slags fordom bruklig krok-sabel.

SLAGJERN, n. 5. Sax till djurfångst.

SLAGKLOCKA, f. 1. Ur, försedt med slagverk.

SLAGKRUT, n. sing. En sort krut, som antändes blott genom stark mekanisk inverkan, t. ex. ett hårdt slag.

SLAGKRUTSGEVÄR, n. 5. Gevär med slagkrutslås.

SLAGKRUTSHATT, m. 2. eller SLAGKRUTSHUF, m. 2. pl. — *hufvar.* Se Knallhatt.

SLAGKRUTSLÅS, n. 5. Bösslås, inrättadt för